

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
427

Subotica, 27. svibnja 2011. Cijena 50 dinara

KULTURNA SURADNJA
SUBOTICA-SIBENIK

I. GENERACIJA MATURANTICA
NA HRVATSKOM JEZIKU

ZAKONSKA OBVEZA
U SOTU SE NE PROVODI

PRIJATELJSKI SUSRET
CIBALIA - VOJVOĐANSKI HRVATI

INTERVJU
MLADEN ČAVAR

PRVO REPUBLIČKO
NATJECANJE IZ
HRVATSKOG JEZIKA

SUBOTICA**GAS**

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Kredit za refinanciranje

bez valutne klauzule

bez naknade za
odobravanje, bez
depozita i udjela

odobravanje odmah
po otvaranju tekućeg
računa

NKS - referentna kamatna stopa
NBS + 6,00% godišnje

18,50 % godišnje
na dan 08.04.2011.

EKS = NKS

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

do **84**
mjeseca

Upis u poseban popis birača hrvatske nacionalne manjine

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina iz 2009. otvorio je mogućnost upisa u posebne popise birača nacionalnih manjina u Srbiji. Formular za upis možete preuzeti na sajtu Hrvatskog nacionalnog vijeća www.hnv.org.rs i Hrvatske riječi www.hrvatskarijec.rs. Nakon što ga ispunite i vlastoručno potpišete, možete ga poslati preporučenim pismom na adresu Hrvatskoga nacionalnog vijeća (Preradovićeve 13, 24000 Subotica), koje će ga onda proslijediti mjesno ovlaštenim općinskim i gradskim uredima. Nakon upisa u posebni popis birača hrvatske nacionalne manjine, ovlašteni ured preporučenim pismom će poslati na Vašu kućnu adresu rješenje o upisu u posebni popis birača.

Upisom u posebni popis birača hrvatske nacionalne manjine stječe se pravo sudjelovanja na neposrednim izborima za HNV, ukoliko u ovaj popis do sljedećih izbora bude upisano više od 50% od ukupnoga broja pripadnika hrvatske nacionalne manjine prema posljednjem popisu stanovništva, umanjenog za 20%.

SRIJEMSKA BISKUPIJA
BISKUPISKI PASTORALNI CENTAR
URED ZA MLADU

SUSRET MLADIH

SUBOTA
NOVI BANOVCI
28.05.2011.

MILENIJUM
OSIGURANJE

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Granice

Često se pripadnicima nacionalnih manjina u Srbiji spočitava kako se, navodno, zatvaraju u svoje uske okvire, okvire svoje zajednice, kako se getoiziraju i tome slično. Tu je i ona čuvena rečenica kako nije bitno tko je koje nacije, kao i čuvena dihotomija na građanske i nacionalne udruge, pojedince, stranke, opcije. Osobno me ti i takvi slogani najčešće zasmetaju jer pokazuju kako oni koji ih izgovaraju i zagovaraju ne razumiju situaciju nacionalnih manjina u Srbiji, u boljem slučaju, ili su možda, u gore slučaju, prikriveni zagovornici asimilacije. S druge strane, te lažne dihotomije pokazuju i kako oni koji dijele građane, udruge, opcije na »građanske« i nacionalne ne poznaju niti povijest a ni sadašnjost svijeta u kojemu živimo, jer građansko i nacionalno se pojavljuju u isto vrijeme na povijesnoj sceni i traju i do danas isto tako zajedno. A kad je u pitanju nacionalno-manjinska udruga, institucija ili medij, nacionalno je upravo ona odrednica zbog koje takva udruga, medij ili institucija i postoje. Ali to nikako ne znači da su te udruge i institucije manje građanske.

No, u jednom se ipak mogu složiti s onima koji govore o getoizaciji manjina. Opasnost getoizacije je prisutna, kod različitih manjina u manjem ili većem stupnju, ali ne u odnosu na kulturu većinskog naroda u državi u kojoj žive – od nje je jednostavno različita. Opasnost getoizacije postoji prije svega u odnosu na kulturu vlastitog naroda, u našem slučaju u odnosu na kulturu hrvatskog naroda. I zato su značajna dva događaja ovih dana u Subotici, a koji ukazuju da se vojvođanski Hrvati ne getoiziraju već nastoje biti integralnim dijelom hrvatske kulture, a time i kako se često kaže »most suradnje« između dvaju naroda dviju država. Ti događaji su: dvodnevni kulturni program iz grada Šibenika priređen u Subotici i predavanje dr. Šokčevića iz Mađarske. Ovakvim programima kojima se jačaju veze hrvatskih manjina međusobno i veze s Hrvatskom dobivaju svi – i manjina i većina bez obzira na granice. Jer granice postoje i zato da bi se prelazile.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Svečanost u Gimnaziji »Svetozar Marković« u Subotici

PRVA GENERACIJA MATURANTICA NA HRVATSKOM JEZIKU.....6

TEMA

Prvo republičko natjecanje iz hrvatskog jezika

BOGATSTVO U JEZIČNOJ I KULTUROLOŠKOJ LEPEZI.....8-9

Službena uporaba hrvatskog jezika u Sotu još uvijek neizvjesna

ZAKONSKA OBVEZA SE NE PROVODI.....8-9

Dr. Dinko Šokčević, profesor povijesti i kulturne povijesti Hrvata, o franjevačkim samostanima

ŽARIŠTA KULTURNOG I PROSVJETNOG ŽIVOTA.....14-15

INTERVJU

Mladen Čavar, predsjednik Zavičajnog kluba Beščana i član Glavnog odbora Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata

ZAJEDNIŠTVO BEŠČANA I RASELJENIH SUMJEŠTANA.....12-13

SUBOTICA

Predstavljen nacrt regionalnog plana AP Vojvodine

PRIJEDLOG ZA ODRŽIVI, SVEUKUPNI RAZVOJ REGIJE.....19

U Tavankutu otvoren klub »Mjesečina«

BIJEG OD VIDEO-IGRICA I ULIČNE DOKOLICE.....21

Tiffany – spoj zanata i umjetnosti

ČUDESNA IGRA BOJA I SVJETLA U STAKLU.....22-23

DOPISNICI

Prvi javni nastup članova HKD-a »Šid« u crkvi Presvetog Srca Isusovog u Šidu

BESPRIJEKORNO, BEZ POGREŠKE 24

KULTURA

Održana središnja proslava 300. godišnjice rođenja Ruđera Boškovića

ZNANOST I OBRAZOVANJE TEMELJ SU SVAKOGA DRUŠTVA32-33

SPORT

Nova utakmica nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata

IZ POBJEDE U PORAZ.....48-49

DONACIJA ZA HNV

Udžbenici iz povijesti bez predrasuda

Hrvatskom nacionalnom vijeću izvršni je direktor Centra za demokratizaciju i pomirenje nevladine organizacije sa sjedištem u Solunu *Nenad Šebek*, uz posredovanje dr. *Gojka Miškovića*

iz Sombora, danas uručio dvanaest kompleta povijesnih čitanki na hrvatskom jeziku namijenjenih nastavnicima, iz kojih će moći dopuniti svoje znanje i crpjeti dodatne informacije tijekom izvođenja nastave.

Udžbenici nude gledište povijesti odmaknuto od tzv. »mainstream-a«, ili općeprihvaćenog viđenja.

»Projekt su u potpunosti, od početka od kraja, izveli povjesničari s područja jugoistočne Europe. Oni su se potpunosti usuglasili oko sadržaja. Knjige se temelje na originalnim izvorima, nema obrađenih zaključaka, a predstavljaju i aspekte povijesti koji u ranijim udžbenicima nisu bili zastupljeni, poput položaja žena, što bude s civilima u ratu, povijest trgovine i umjetnosti i slično«, kaže Nenad Šebek.

NAJAVA IZ BIGZ-A ZA SLJEDEĆU ŠKOLSKU GODINU

Bit će tiskani prevedeni udžbenici za hrvatske odjele

Izrada udžbenika za hrvatski jezik od I. do VIII. razreda nalazi se u fazi recenziranja rukopisa, a za ostale udžbenike od I. do IV. razreda predstoji dobivanje odobrenja od resornog ministarstva, navodi se u prošlotjednoj obavijesti direktorice BIGZ-a *Mirjane Miloradović*.

Tako će za sljedeću, 2011./2012. školsku godinu, učenicima hrvatskih odjela biti na raspolaganju prevedeni udžbenici za hrvatski jezik od I. do VIII. razreda, za matematiku od I. do IV. razreda, predmet svijet oko nas za I. i II. razred i za predmet priroda i društvo za III. razred.

SVEČANOST U GIMNAZIJI »SVETUZAR MARKOVIĆ« U SUBOTICI

Prva generacija maturantica na hrvatskom jeziku

Prošle subote, 21. svibnja, maturanti Gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici imali su proslavu mature, a među njima i učenice odjela 4. f, odnosno prva generacija učenica koje su nastavu pohađale na hrvatskom jeziku. Gimnazijsko školovanje, iako ih

još čekaju završni ispiti, završilo je 12 učenica iz 4. f. Četiri učenice iz toga odjela pokušat će upisati studij u Hrvatskoj, a ostale, koje planiraju nastaviti školovanje, ovdje u Srbiji.

Član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za područje obrazovanja *Pero Horvacki*, koji je bio nazočan na proslavi mature u gimnaziji, nije krio zadovoljstvo činjenicom što je iz te škole izašao prvi odjel maturantica na hrvatskom jeziku.

»Raduje me ta činjenica, što znači da je obrazovanje na hrvatskom jeziku dobilo jednu novu kvalitetu. To je, naime, dokaz kako je moguće otpočeti i valjano završiti jedan ciklus školovanja na našem materinskom jeziku i to u jednoj od, po riječima đaka, najtežih srednjih škola – gimnaziji. Po mojim saznanjima učenice su imale dobar prosječan uspjeh, iznad 4,00 u svakoj godini, što nije loše za tako elitnu školu kakva je gimnazija. Ostavile su visok prag kvalitete za buduće generacije učenika na hrvatskom jeziku«, kaže Pero Horvacki.

Ravnateljica subotičke gimnazije *Snežana Živić* kaže kako su učenice ovog hrvatskog odjela ostavile dobar dojam na profesore. »Riječ je o malom odjelu, a samim time što su u njemu sve djevojke, profesori su zadovoljni što se tiče discipline. Imali smo 6 odličnih i 6 vrlodobrih učenica. Od tih odličnih jedna je 'vukovac'. U cijeloj generaciji ove je godine bilo ukupno petero 'vukovaca'«, kaže Snežana Živić.

Maturantice je obišla i *Ljerka Alajbeg*, generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici.

Inače, Gimnazija »Svetozar Marković« u Subotici jedina je gimnazija u Srbiji u kojoj se nastava izvodi na tri jezika (hrvatskom, mađarskom i srpskom).

Fotoreportazu s proslave mature prve generacije hrvatskih gimnazijalki donosimo na stranicama podlistka »Kužiš« u ovom broju tjednika.

D. B. P.

OBILJEŽEN DAN SELA BOKE U BANATU

Zajednica malobrojna, ali opstaje

Mještani sela Boke u Banatu obilježili su u nedjelju, 22. svibnja, dan svoga sela. Program je započeo ispred mjesnog ureda, gdje su nakon pozdravnog govora nastavnice *Ljiljane Đurić*, koja je pripremala izvođače, učenici izveli prigodan recital na srpskom i mađarskom jeziku. Također su učenici, koji su prethodno osvojili nagrade na općinskom natjecanju, pročitali svoje uradke. Na koncu programa svima je zahvalio, te nagrađenima čestitao predsjednik Savjeta Mjesne zajednice Boka *Milenko Pejčić*.

27. svibnja 2011.

Obilježavanju Dana sela Boke nazočio je i ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, na čije su zapažanje da u programu nije bilo recitala na hrvatskom jeziku, organizatori obećali kako će sljedeće godine i hrvatski recital biti uvršten u program, jer kako je rečeno, u Boki se njeguje multikulturalnost i interkulturalnost. Ivan Karan je ujedno knjižnici u Boki uručio komplet knjiga iz naklade NIU »Hrvatska riječ«, izrazivši želju da se u Boki čitaju knjige kao nekada davno, kada su prije Drugog svjetskog rata u selu bile aktivne hrvatska, srpska i mađarska čitaonica. Aktivu žena u Boki, koje njeguju tradiciju triju nacionalnih zajednica, uručen je kompjutor. Aktiv žena za svoje aktivnosti koristi cijelu kuću s nekoliko prostorija uređenih u etno stilu, a u jednoj su izložene nošnje Srba, Hrvata i Mađara iz Boke, kao i vrlo zanimljive stare fotografije koje svjedoče o načinu života, nošnjama, običajima i osobama iz Boke.

Hrvatska zajednica u Boki stara je, ali malobrojna. Starosjedioci su potomci plemića i njihovih slugu naseljenih u ovom banatskom mjestu poslije 1800. godine, a ima i nekoliko obitelji koloniziranih iz Dalmacije i Bosne. Asimilacija i iseljavanje uzimaju danak, no ipak preostali Hrvati čuvaju svoje narodno ime i tradiciju, a odnedavno se u ovom mjestu čita i Hrvatska riječ. U neformalnim razgovorima s nekolicinom Hrvata iz sela koji su voljni uključiti se aktivnije u događanja u hrvatskoj manjinskoj zajednici, dogovoreno je da će *Josip Salonja* obići sve kuće u selu u kojima žive Hrvati i raditi na njihovom upisivanju u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine. Hrvati iz Boke također su se zanimali za mogućnost dobivanja hrvatskog državljanstva.

S ravnateljem Karanom dogovoreno je da se pomogne promocija NIU »Hrvatska riječ« u susjednoj Neuzini, te da Dalmatinci iz Banata budu gosti na obilježavanju koloniziranja Hrvata iz Dalmacije, koje koncem studenoga organizira Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

Nakon službenog dijela, u središtu sela organizirano je natjecanje u kuhanju lovačkog gulaša, a poslije podne rezervirano je za sportske aktivnosti, te je održan turnir u karateu i nogometna utakmica.

Ana Crnković

SVETI OTAC U HRVATSKOJ

I Subotičani na susretu s Papom

U Zagreb će, povodom posjeta pape *Benedikta XVI.* glavnom gradu Hrvatske 5. lipnja, hodočastiti i oko 250 vjernika u organizaciji Subotičke biskupije. Kako nas je obavijestio župnik

crkve sv. Roka preč. mr. *Andrija Anišić*, iz Subotice će 4. lipnja put Zagreba poći 5 autobusa, mladi hodočasnici kreću ujutro, a stariji navečer. Povratak je u nedjelju kasno navečer. Sva su mjesta već danima unaprijed bila popunjena.

SJEDNICA POKRAJINSKE VLADE APV

Utvrđen prijedlog rebalansa proračuna

Vlada Vojvodine je na sjednici održanoj prošloga petka utvrdila prijedlog Pokrajinske skupštinske odluke o rebalansu proračuna Vojvodine za 2011. godinu. Prema riječima pokrajinskog tajnika za financije mr. *Jovice Đukića* koji je obrazložio utvrđeni prijedlog, rebalansom proračuna AP Vojvodine za 2011. godinu predlaže se povećanje od 1,12 milijardi dinara, odnosno za 1,84 posto. Ukupan obujam sredstava koji se raspoređuje za potrošnju u ovoj proračunskoj godini, utvrđuje se na razini od 61,8 milijardi dinara.

Jedan od razloga predloženog rebalansa nalaze se u potrebi da se, u okviru utvrđenog ukupnog fiskalnog deficita, prestrukturiraju izvori financiranja njegovog pokrića. Smanjenje planiranih primanja od privatizacije, uz istodobno uključivanje i raspored prenetog viška prihoda, odnosno neutrošenih sredstava iz prethodnih godina, omogućavaju da se u okvirima utvrđenog fiskalnog deficita financiraju javne potrebe iz pokrajinskog proračuna iz raspoloživih sredstava. Rebalansom proračuna predloženo je povećanje sredstava koja su namijenjena, prije svega, za financiranje kapitalnih ulaganja, u iznosu od 750 milijuna dinara, kao i programa u području poljoprivrede, u iznosu od 611 milijuna dinara.

Pokrajinska Vlada je Skupštini Vojvodine uputila i prijedlog Pokrajinske skupštinske odluke o završnom računu proračuna APV-a i Izvještaj o izvršenju Pokrajinske skupštinske odluke o proračunu APV-a za 2010. godinu.

U ŠIDU OTVOREN OPĆINSKI USLUŽNI CENTAR

Brže pružanje usluga građanima

Pokrajinski tajnik za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu *Tomislav Stantić* otvorio je u utorak, 24. svibnja, Općinski uslužni centar u općini Šid, koji je financiran od strane Tajništva, putem sredstava raspoređenih natječajem za unapređenje usluga jedinica lokalnih samouprava.

Pokrajinski tajnik Stantić izjavio je u Šidu da više od dvije trećine općina u Vojvodini ima općinske uslužne centre, koji imaju za cilj unaprijediti pružanje usluga građanima i gospodarstvenicima, gdje na jednom mjestu mogu u veoma kratkom roku dobiti svoja dokumenta.

»Prosjeck čekanja i u Šidu, kao i u svim drugim općinama gdje postoje općinski uslužni centri svode se na svega par minuta, čime su i pojednostavljene usluge koje građanstvu pružaju lokalne administracije. Naš cilj je da ovaj standard postavimo u svih 45 općina u Vojvodini«, rekao je Stantić.

Predsjednica općine Šid *Nataša Cvjetković* zahvalila je Tajništvu bez čije financijske pomoći ova općina ne bi bila u prilici da otvori uslužni centar i najavila da građani Šida mogu uskoro očekivati i otvaranje call centra za rješavanje komunalnih problema.

Tajnik Tomislav Stantić je održao i radni sastanak sa općinskim vodstvom gdje su razmatrani problemi sa kojim se suočava ova općina, ali i potencijali koje bi trebalo iskoristiti kako bi se općina Šid još više razvila.

PRVO REPUBLIČKO NATJECANJE IZ HRVATSKOG JEZIKA

Bogatstvo u jezičnoj i kulturološkoj lepezi

Devet učenica koje su prethodno na općinskom, a potom i na okružnom natjecanju osvojile najviše bodova, na raspolaganju su imale dva školska sata, tijekom kojih su pokazale svoje znanje iz pravopisa, gramatike, te povijesti i književnosti hrvatskog jezika

Prvo republičko natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture održano je protekloga petka, 20. svibnja, u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu.

Devet učenica koje su prethodno na općinskom, a potom i na okružnom natjecanju, održanima u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović«, osvojile najviše bodova, pokazale su i ovoga puta koliko dobro znaju svoj materinji jezik. Nagrada za znanje i sudjelovanje na natjecanju bit će diplome, ali i korisni bodovi, koji će pridonijeti njihovu daljnjem školovanju, rekla je ravnateljica tavankutske škole *Stanislava Stantić-Prčić*:

»Učenice VII. i VIII. razreda škola 'Ivan Milutinović' i 'Matko Vuković' plasirale su se na republičko natjecanje, koje je u istome rangu kao i natjecanje iz nekog drugog materinjeg je-

zika. Djeca koja budu zauzela prva tri mjesta dobit će bodove koji će im pomoći pri upisu u srednju školu, odnosno u daljnjem školovanju«, rekla je ravnateljica.

Sukladno tome da je riječ o prvome ovakvom natjecanju na

republičkoj razini, na njegov su značaj, svojom nazočnošću, među ostalima, ukazali i savjetnica u Ministarstvu prosvjete Republike Srbije *Irén Nyilas*, dogradonačelnik Subotice i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje *Pero*

Horvacki, potom msgr. dr. *Andrija Kopilović*, generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, te ravnatelj Osnovne škole »Ivan Milutinović« *Ivan Stipić*.

ŠANSA

Generalna konzulica obratila se tom prigodom učenicima riječima da učenje hrvatskoga jezika nije samo njegovanje jezika svojih predaka, kulturne baštine i tradicije, nego i šansa u profesionalnom smislu, poput primjerice pronalaska radnih mjesta u strukturama Europske komisije s obzirom da je hrvatski postao i službeni jezik u EU, zbog čega je, kako kaže, i ovo natjecanje vrlo značajno:

»Sada smo ipak došli do jedne točke, gdje možemo reći kako je hrvatski jezik u školama i zaživio. Doduše, samo u

SLUŽBENA UPORABA HRVATSKOG JEZIKA U SOTU JOŠ UVIJEK NEIZVJESNA**Zakonska obveza se ne provodi**

Volja da se mijenja Statut Općine Šid postoji, ali to za sada nije urađeno

U dijelu Statuta AP Vojvodine, pod naslovom Prava nacionalnih zajednica, u članku 22. kaže se da: pripadnici nacionalnih zajednica koje čine brojčanu manjinu u ukupnom stanovništvu AP Vojvodine, uživaju posebnu zaštitu i sva prava koja su aktima Republike Srbije zajamčena nacionalnim manjinama i pripadnicima nacionalnih manjina. Propisima koji su predviđeni pokrajinskom skupštinskom odlukom, uređeno je područje službene uporabe jezika i pisama nacionalnih manjina (pravo na uporabu materinjeg jezika u privatnom i javnom

životu u sredinama gdje čine značajnu populaciju). Na teritorijalnoj jedinici lokalne samouprave gdje tradicionalno žive pripadnici nacionalnih manjina, njihov jezik i pismo može biti u ravnopravnoj službenoj uporabi ukoliko postotak pripadnika te nacionalne manjine u ukupnom broju stanovništva na njenom teritoriju dostiže 15 posto prema rezultatima posljednjeg popisa stanovništva, a kad jezik i pismo nacionalne manjine nije u službenoj uporabi na cijelom teritoriju jedinice lokalne samouprave, jezik i pismo nacionalne manjine će se uvesti u službenu uporabu u naselju ili

mjesnoj zajednici, gdje postotak pripadnika određene nacionalne manjine dostiže 25 posto prema rezultatima posljednjeg popisa stanovništva. Da bi se to uradilo, potrebno je izvršiti izmjene Statuta u smislu da se uvede jezik nacionalne manjine u službenu uporabu u pojedinim naseljima.

Hrvatski je jezik u službenoj uporabi u Gradu Subotici, kao i na teritoriju naseljenog mjesta Stara Bingula (Grad Srijemska Mitrovica), naseljenim mjestima Bački Breg, Bački Monoštor i Sonta. Općine koje nisu usuglasile svoje statute s ovom odlukom su Općina Indija za teri-

torij Slankamenački Vinogradi, Općina Irig, gdje mađarsko stanovništvo čini 75,59 posto u Dobrodolu i Općina Šid, hrvatski jezik i pismo za naseljeno mjesto Sot, gdje hrvatsko stanovništvo čini 40,07 posto.

27. svibnja 2011.

sjevernoj Bačkoj, ali se njegovanje hrvatskoga jezika također uvodi i u škole u Podunavlju i Srijemu, ali to je za sada još uvijek skromno. Ovo natjecanje možda će trasirati novi put, da se učenici i njihovi roditelji zainteresiraju za hrvatski jezik. Roditelji imaju ključnu ulogu, jer ukoliko odluče upisati dijete u hrvatski odjel, tada je sigurno da će budućnost učenja hrvatskog jezika biti svjetlija», rekla je generalna konzulica.

Ona je također podsjetila kako su jezici manjina predmetom bilateralnog sporazuma iz-

među Hrvatske i Srbije, te da se stoga u objema državama potiče njihovo učenje i njegovanje, ali i da roditelji i prosvjetne vlasti trebaju biti svjesni da jezici manjina predstavljaju bogatstvo u jezičnoj i kulturološkoj lepezi.

Predstavnik crkve i vjerskih zajednica u Prosvjetnom vijeću Republike Srbije msgr. dr. Andrija Kopilović istaknuo je kako od strane ovoga skupštinskog tijela uvijek ima potporu kada se na dnevnom redu nađu pitanja vezana uz hrvatsku zajednicu, te izrazio zadovoljstvo što je natjecanje održano upra-

vo u Tavankutu:

»Ponosan sam što se ovo republičko natjecanje održava upravo u Tavankutu, jer je značajno da se ono događa u okruženju koje je izvorno hrvatsko, poput Tavankuta. Svako je natjecanje odisanje onoga u čemu se natječe, što je u ovom slučaju hrvatski i stoga smatram značajnim što je Tavankut odabran biti mjesto ovoga događaja«, smatra msgr. dr. Andrija Kopilović, dodajući kako će mu biti drago na prvoj sljedećoj sjednici Vijeća izvijestiti da je u Tavankutu nazočio Prvom republičkom natjecanju iz hrvatskog jezika.

REZULTATI

Učenice su za rješavanje testova imale na raspolaganju dva školska sata, tijekom kojih su pokazale svoje znanje iz pravopisa, gramatike, te povijesti i književnosti hrvatskog jezika. Zadacima je bilo obuhvaćeno školsko gradivo od V. do VII., odnosno VIII. razreda, koje su učenice pripremale sa svojim mentoricama *Biljanom Horvat* i *Sanelom Šafer*, profesoricama hrvatskog jezika u OŠ »Ivan

Milutinović« i »Matko Vuković«.

Istoga dana objavljeni su i rezultati natjecanja, prema kojima su, među natjecateljicama VII. razreda, prva tri mjesta osvojile učenice Osnovne škole »Ivan Milutinović«, i to: 1. mjesto *Sara Dulić* iz Subotice, 2. mjesto dijele *Marga Stantić* i *Patricija Merковиć* iz Male Bosne, dok je 3. mjesto pripalo *Martini Kulundžić* iz Subotice. Na 4. mjestu po broju osvojenih bodova bila je *Ivana Vojnić Tunić*, učenica Osnovne škole »Matko Vuković« iz Subotice. U kategoriji VIII. razreda, 1. i 2. mjesto pripalo je učenicama Osnovne škole »Ivan Milutinović« - *Tini Vojnić Tunić* i *Mariji Sekereš* iz Subotice, a 3. i 4. mjesto osvojile su *Nataša Kovačević* i *Nada Vujković Lamić*, učenice OŠ »Matko Vuković« iz Subotice. U povodu natjecanja upriličen je i prigodni program koji su pripremili nastavnici i učenici OŠ »Matija Gubec«, prikazavši dio svoga kulturnoga naslijeđa kroz izvedbu nekoliko »kraljičkih pjesama«.

Marija Matković

ČEKANJE NA SKUPŠTINSKU ODLUKU

U potrazi za odgovorom zbog čega hrvatski jezik nije u službenoj uporabi u Sotu, obratili smo se najprije Pokrajinskom

tajništvu za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice i razgovarali s *Matom Groznicom*. Kako smo od njega dobili informacije prije dvije godine, obavljen je razgovor s predstavnicima lokalne samouprave općine Šid kada je bilo izvjesnih želja da se to učini, iako tada nije bilo zakonskih obveza. Prema posljednjem popisu od 2002. godine, od 791 osobe u naseljenom mjestu Sot 317 čine pripadnici hrvatske nacionalne zajednice, što čini 40,07 posto i predstavlja uvjet za uvođenje hrvatskog jezika i pisma. Zakonska obveza za to područje postoji, ali se još uvijek čeka da Skupština donese Statut koji bi sadržao da se osim službenog jezika u uporabi, u Sotu uvede latinično pismo i hrvatski jezik. Kao što je Groznica istaknuo,

za nekoliko dana zasjedat će Međuvladin odbor koji se bavi pitanjima zaštite prava Hrvata u Srbiji, kada će i pitanje službene uporabe hrvatskog jezika također biti na dnevnom redu. Sve ostalo je, kako nam je on rekao, lokalno pitanje koje bi trebalo riješiti na razini same općine.

DOBRA VOLJA POSTOJI

Odgovor smo potražili i u Općini Šid, i tamo razgovarali s načelnikom Općinske uprave *Romkom Papugom*. On nam je tom prilikom istaknuo kako volja da se mijenja Statut postoji, ali da to za sada još uvijek nije urađeno. Svjesni su kako zakonska obveza postoji, ali kako je načelnik rekao, krajem svibnja očekuju posjet pokrajinskih dužnosnika

kada bi trebalo utvrditi sve detalje vezani uz provođenje ove odluke.

Razgovarali smo i s predsjednikom Mjesne zajednice *Sot Sašom Považanom*, koji nam je rekao kako postoji dobra volja da se ta odluka provede u tom mjestu, ali da se čeka skupštinska odluka. Spremnici su ispitati javne natpise i nazive, kao i utvrditi službenu uporabu hrvatskog jezika u skladu s kriterijima predviđenim u odluci, odmah kada se stvore uvjeti na lokalnoj razini. S obzirom da dobra volja postoji i da je sve stvar lokalne političke volje, a prema izjavama i nagovještajima sa svih instancija, u dogleđno vrijeme očekuje se da odluka o službenoj uporabi hrvatskog jezika u naseljenom mjestu Sot stupi na snagu.

S. D.

LJUBICA KISELIČKI, POMOĆNICA GRADONAČELNIKA SUBOTICE ZA KULTURNO-PRO-SVJETNU DJELATNOST I RACIONALIZACIJU ŠKOLSKE MREŽE

Podupiremo kvalitetu programa i dužinu trajanja institucija

Nema manifestacije trenutno u gradu koja ima dužu tradiciju i koja je općeprihvaćena od svih građana Subotice, od Dužijance. To što se HNV odriče na neki način Dužijance, jer tamo nisu možda postavljeni ljudi koji su članovi DSHV-a ili nešto drugo, mi u to ne možemo ulaziti

Nakon nedavnog rješenja o raspodjeli novca iz proračuna Grada Subotice za financiranje i sufinanciranje programa i projekata u kulturi za tekuću godinu, u prošlom broju našeg tjednika pisali smo o aktualnoj kulturnoj politici u Subotici iz aspekta hrvatske i mađarske nacionalne manjine, a povod je bio dopis Hrvatskog nacionalnog vijeća upućen gradskim čelnicima zbog nepoštovanja prijedloga HNV-a za raspodjelu sredstava koja se odnose na rad hrvatskih udruga i projekata od značenja za hrvatsku zajednicu.

O spomenutoj raspodjeli novca iz gradskog proračuna i dopisu HNV-a, te o kulturnoj politici u Subotici, razgovarali smo s pomoćnicom gradonačelnika za kulturno-prosvjetnu djelatnost i racionalizaciju školske mreže *Ljubicom Kiselicki*.

Kako ocjenjujete raspodjelu sredstava iz proračuna Grada Subotice za programe i projekte u kulturi za tekuću godinu?

Moram reći da je podijeljeno preko 19 milijuna dinara, a preko natječaja za kulturu. Novi zakon o kulturi kaže zapravo da se sredstva namijenjena za kulturne aktivnosti dijele putem natječaja, pa i za kulturne aktivnosti institucija i udruženja ili udruga, ali treba znati kako su sredstva iz proračuna namijenjena za područje kulture vrlo ograničena, te da u Subotici postoji jako veliki broj udruženja i da naravno ne možemo udovoljiti svima, pogotovo što se kroz ta sredstva financira i redoviti rad tih udruženja, znači kulturno-umjetni-

kih društava. Primjerice, nacionalna vijeća nisu tražila kroz svoje zahtjeve za raspodjelu sredstava da se financira redoviti rad Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, niti su tražila da se financira redovita djelatnost Mađarskog kulturnog centra »Nepkör«. Nije traženo da se financira mnogo toga, primjerice Subotička filharmonija, dok mi mislimo da je to institucija koju trebamo podržati u radu. Zatim OKUD »Mladost« kroz koji je prošao veliki broj Subotičana. U Subotici imamo više od polovice brakova koji su mješoviti, a djeca iz tih brakova ne moraju se nacionalno izjašnjavati, to je civilizacijska stečevina, a ne znači da čak i oni koji se nacionalno izjasne sada toliko duboko pripadaju samo toj kulturi, a da ne pripadaju i nekoj drugoj. Cijeli vaš članak o ovoj temi, objavljen u prošlom broju Hrvatske riječi, tako je koncipiran da je kao, otprilike, oštećena hrvatska nacionalna zajednica raspodjelom ovih sredstava u kulturi.

Mogu reći kako je dodijeljeno za kulturno-umjetnička udruženja, koja na neki način jesu hrvatska, 3 milijuna 760 tisuća dinara, što čini 19,13 posto, a da se na posljednjem popisu, 16.688 građana Subotice izjasnilo da su hrvatske nacionalne pripadnosti, što čini 11,24 posto stanovnika Subotice. Znači, da tako strogo i striktno ulazimo u postotke – što je hrvatsko, što je mađarsko, što je bunjevačko, što je srpsko, što je svih ostalih, ja vam mogu reći da se 52.000 stanovnika s teritorija Grada Subotice izjasnilo da su Srbi ili Jugoslaveni ili nacionalno

neopredijeljeni. Ispalo bi da oni ne trebaju nigdje participirati, ni u jednom KUD-u, ni u jednom udruženju, jer ako bi se strogo poštovalo samo ono što su nacionalna vijeća predložila, to bi značilo da imamo manjak kod ukupne svote predviđene za raspodjelu, a da ne kažem što bi onda bilo za one druge koji nisu nacionalno opredijeljeni.

Što je bio kriterij prilikom raspodjele sredstava na temelju javnog natječaja?

Gradimo jednu kulturnu politiku koja se doista zasniva na tome da se ispoštuje i da se podrži kvaliteta programa i dužina trajanja institucija. U tom spomenutom postotku, koji je daleko nadišao postotak broja stanovnika Hrvata u Subotici, mi smo morali podijeliti sredstva po značaju manifestacije ili po nekoj tradiciji, a s obzirom da je 2011. godina, kada Dužijanca slavi jubilej stote godišnjice, nama je to bilo presudno. Nema manifestacije trenutno u gradu koja ima dužu tradiciju i koja je općeprihvaćena od svih građana Subotice.

Po prijedlogu HNV-a, trebalo je samo milijun dinara izdvojiti za Dužijancu, kao što se i izdvajalo svake godine, ali mi mislimo da sto godina Dužijance nije isto što i 33 godine i 57 godina. Mislimo da je stoljeće jedan doista veliki jubilej. Te stoga što se priprema niz manifestacija, primjerice priprema se i tamburaška obrada opere »Dužijanca« koja je napisana u povodu 50. obljetnice, te da smo pozvali na Dužijancu predsjednika Hrvatske *Ivu Josipovića* i predsjednika Srbije *Borisa*

Tadića, smatrali smo kako za tu manifestaciju treba izdvojiti 3 milijuna dinara i toliko smo i izdvojili, tako da su onda ostale manifestacije dobile razmjerno manje sredstava, znači nama je ove godine prioritet Dužijanca. To što se HNV odriče na neki način Dužijance, jer tamo nisu možda postavljeni ljudi koji su članovi DSHV-a ili nešto drugo, mi u to ne možemo ulaziti. Mi smatramo da je Dužijanca sama po sebi jako značajna za Suboticu, jer na neki način obilježava Suboticu i to nam je bio kriterij.

Treba li se možda utvrditi iznos postotka sredstava iz proračuna koji bi se svake godine izdvajao iz gradskog proračuna za programe nacionalnih manjina u području kulture?

Mi nemamo sredstva određena za manjine, jer kada bi to bilo tako, mislim da bismo se jako loše proveli s obzirom da mislim kako ne znam što su manjine u Subotici, ako pogledate koliki je postotak stanovnika koji su Srbi, Jugoslaveni i nacionalno neopredijeljeni, koji dakle nemaju svoje nacionalna vijeća, tko je onda tu manjina?

Dakle, ako vi za manjine smatrate one, da tako kažem nacionalne korpuze, koji su formirani oko nacionalnih vijeća, onda bi oni dobivali više na taj način, a ovim drugim manjinama bi se dijelilo manje. Dakle, Subotičani smatraju da mogu još uvijek odrediti što je bitno za grad Suboticu, tako su birani sadašnji predstavnici lokalne samouprave, po političkoj orijentaciji i ako poštujemo instituciju lokalnih izbora, to su ljudi koji su na lokalnim izborima dobili povjerenje voditi ovaj grad.

Mi nismo ljudi koji će reći kako će određena sredstva iz proračuna biti samo za nacionalne manjine i da mi onda, u tom slučaju ovo drugo dajemo, ne znam, većini koja ovdje predstavlja relativnu manjinu. Što je apsolutna većina u Subotici? I što je manjina u Subotici? Subotica je od vremena jednog sjajnog gradonačelnika građanske opcije *Lazara Mamužića* zapravo uvijek bila Subotica Subotičana, ne samo onih koji su rođeni u Subotici, nego Subotičana koji su svoj život, karijeru, stručne i radne vrijednosti poklonili gradu. Mamužić je jednako pozivao arhitekte i Židove i Nijemce i one drugih nacionalnosti i nije se izjašnjavao nacionalno, nitko ga nije čuo da se izjašnjava je li Bunjevac ili Hrvat, a žena mu je bila Srpkinja, koliko znamo.

Takav put i svjetonazor gradonačelnika odredio je suvremene stupove koncem 19. i početkom 20. stoljeća, na kojima stoji Subotica i danas i mislimo da je Demokratska stranka dobila zato većinu da na taj način vodi Suboticu, pa prema tome mi nismo određivali iz proračuna dio koji će ići na manjinu i dio koji će ići na neku većinu, kako vi to hoćete nekako usmjeriti, znači za nas postoje projekti, postoje udruženja, njihove aktivnosti i djela.

Zvonko Sarić

Odgovor na otvoreno pismo dr. Slavena Bačića, predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća

Poštovani gospodine Bačiću,

Na Vaše otvoreno pismo koje ste uputili, pokraj ostalih i meni, gdje se žalite na raspodjelu sredstava iz gradskog proračuna za financiranje i sufinanciranje programa i projekata u kulturi, imam izjaviti sljedeće:

Za rad hrvatskih udruženja, ili kako Vi kažete »udruga«, dodijeljeno je 3.760.000,00 dinara ili 19,13 posto. Na zadnjem popisu 16.688 građana Subotice izjasnilo se da je hrvatske nacionalne pripadnosti, što čini 11,24 posto stanovnika Subotice. Grad Subotica osim nacionalnih udruženja i kulturnih centara ima, na našu, nadam se zajedničku, sreću i udruženja i umjetnička i kulturna društva koja nisu nacionalno obojena i kojima nacionalni predznak nije presudan. Ta udruženja i kulturni centri rade više decenija i kroz njih je prošao najveći broj mladih Subotičana. Podsjetit ću Vas da je više od polovice brakova koji se u Subotici sklapaju mješovito, pa nam djeca iz tih brakova rastu tako da im nacionalna pripadnost baš i nije najpresudnija, ali mi i o njima moramo i želimo skrbiti. Njihovi roditelji i oni sami jednako plaćaju porez iz kojeg se izdvajaju sredstva za financiranje projekata u kulturi. Dakle, prijedlozi za raspodjelu sredstava u kulturi koje nacionalna vijeća dostavljaju, nažalost ne sadrže nijednu od ustanova formiranu na principu građanskog organiziranja po afinitetima članova. Nitko od nacionalnih vijeća ne predlaže financiranje projekta Subotičke filharmonije, Udruženja duvačkih orkestara, OKUD »Mladost«, KPD »Jedinstvo-Egység« ili financiranje jednog sjajnog i uspješnog festivala kao što je »Jazzik«. Mi smatramo da je pravo i civilizacijska stečevina da se ljudi ne moraju nacionalno izjašnjavati i da rasna, rodna i nacionalna pripadnost nije smetnja za mnoge aktivnosti u kulturi, ali da kvalitetnu aktivnost naših su-

građana moramo podržati. Stoga smo financijski podržali i njihov rad bez obzira što to nije sadržao vaš prijedlog. U dostavljenom prijedlogu Hrvatskog nacionalnog vijeća ključne institucije, koje su u osnovi hrvatske, nisu predviđene za dovoljan iznos sredstava kojima bi se mogle pokriti njihove ovogodišnje aktivnosti. Neshvatljivo je da u prijedlogu Hrvatskog nacionalnog vijeća stoji da se za stogodišnjicu »Dužijance« predlaže suma kao i za svaku drugu nejubilarnu godinu. Također, za rad i redovitu djelatnost Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, udruženja s nesumnjivom tradicijom, vi ne predlažete ništa. Je li i nas trebala voditi ovakva pristranost?

Što se tiče Vaše primjedbe da »najeklatantniji primjer u gradskoj politici prema hrvatskoj zajednici predstavljaju višegodišnji pokušaji pomoćnice gradonačelnika usmjereni na dokidanje hrvatskih odjela u subotičkim osnovnim školama, pod izlikom racionalizacije« osjećam potrebu izjaviti sljedeće:

Pripadam stranci čijim je izravnim zalaganjem uvedena nastava na hrvatskom nastavnom jeziku. Osobno sam se založila da se prošle godine izvrši recenzija udžbenika iz Hrvatske u smislu zastupljenosti nastavnog plana Republike Srbije i da se uvedu u uporabu u hrvatskim odjelima. Vrlo dobro znate da u opisu moga posla nije davanje suglasnosti ni za otvaranje ni za zatvaranje bilo kojih odjela, ali jest analiza neracionalnosti školske mreže. Iz te analize proistječe i ukazivanje na nepotrebne i brojne neracionalne odjele u gradskoj jezgri Subotice, na svim nastavnim jezicima, koji ne mogu donijeti kvalitetu za učenike iz niza stručnih razloga o kojima s Vama, kao pravnikom ne bih polemizirala. (Voljela bih znati zašto mislite da je lijepo ići na matursku ekskurziju, na sat tjelesnog odgoja ili bilo kakav izlet ako ste jedan od ukupno četiri učenika u odjelu.) S druge

strane, iako nepotrebno izdvajamo na godišnjoj razini 300 milijuna dinara (Republika Srbija na plaće, a Grad Subotica na materijalne troškove) za financiranje ovako neracionalnih odjela, učenici od toga nemaju nikakvu neposrednu korist: Sve škole rade u dvije smjene, djeca se poslije 13 sati nalaze uglavnom na ulici s ključem oko vrata, a druga smjena već ulazi u neprozračene učionice. Ne ostaje prostora za rad sekcija, produženi boravak, sportske aktivnosti... I mnogo toga.

Ako, pak, uđemo u domenu vaše struke onda biste morali znati kako zakon o odgoju i obrazovanju kaže da se odjeli na manjinskim jezicima, ako nije u pitanju ruralna sredina, formiraju s 15 i više učenika. To isto kaže i zakon o osnovnoj školi. Ako su tri škole u gradu, na rastojanju tri minute autobusne vožnje, na istoj autobusnoj liniji, pitanje se postavlja – zašto bi u jednoj školi bilo četiri, u drugoj osam, a u trećoj deset učenika istog razreda na istom nastavnom jeziku? Ne postoji grad u bijelom svijetu gdje bi se ovakva neracionalnost dopustila bez obzira na sve međuvladine mješovite odbore. Ako mislite da ste time unaprijedili nastavu na hrvatskom jeziku, bojim se da se grdno varate.

I još nešto gospodine Bačiću, nemate nikakvog razloga mene apostrofirati kao »eklatantan primjer« za bilo kakvo »nacionalno nepoštivanje« pogotovo kad je obrazovanje u pitanju. Mnogi učenici koji uče na hrvatskom nastavnom jeziku su i moji đaci u »Gaussu« i s njima sam prošla brojna matematička natjecanja, prijamne ispite i bila uz njih u raznim situacijama. To dobro znaju i oni i njihovi roditelji. Nije na Vama da sudite o našem međusobnom poštovanju.

Ljubica Kiselički, prof.

Pomoćnica gradonačelnika za kulturno-prosvjetnu djelatnost i racionalizaciju školske mreže

MLADEN ĆAVAR, PREDSEDNIK ZAVIČAJNOG KLUBA BEŠČANA I ČLAN GLAVNOG ODBORA ZAJEDNICE PROTJERANIH HRVATA IZ SRIJEMA, BAČKE I BANATA

Zajedništvo Beščana i raseljenih sumještana

*Za vrijeme našeg posljednjeg boravka u Beški predstavnici Mjesne zajednice Beška prvi put su preč. Božidara Lusavca i nas iz Republike Hrvatske primili u službeni posjet * Nedavno objavljena monografija »Župe Beška i Maradik«, autora vlč. Antuna Devića, prati povijest župa Beška i Maradik, od prvih tragova prethistorijskih naselja do naših dana, uključujući i veliki egzodus hrvatskog stanovništva, progona i nasilnog iseljavanja od 1991. do 1999. godine, te mislim da ovo kapitalno djelo trebaju imati svi Beščani i Maradičani, i ne samo oni*

U sklopu nedavno održanog 18. susreta Beščana u Republici Hrvatskoj održana je i redovita godišnja izborna skupština Zavičajnog kluba Beščana, na kojoj su jednoglasno potvrđeni članovi starog Izvršnog odbora, a za novog predsjednika izabran je Mladen Ćavar, dipl. ing. metalurgije iz Zagreba.

O prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Zavičajnog kluba Beščana, kao i o krovnoj udruzi Zajednici protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata razgovaramo u Zagrebu s novoizabranim predsjednikom.

HR: Čestitamo na izboru za predsjednika Zavičajnog kluba Beščana i želimo vam uspješan mandat.

Hvala lijepa. Htio bih samo naglasiti kako moju predsjedničku dužnost shvaćam isključivo kao »prvi među jednakima« jer ja, kao ni moji prethodnici, samostalno ne možemo napraviti ništa. Samo timskim radom i zajedništvom možemo ostvariti dobre rezultate.

HR: Zavičajni klub Beščana jedan je od najaktivnijih u Zajednici protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Mislite li što mijenjati u sljedećem razdoblju?

Mislim da nije potrebno ništa posebno mijenjati u radu našeg zavičajnog kluba. Naime, kao što ste i sami rekli, naš je zavičajni klub jedan od najbolje organiziranih i jedan od najaktivnijih klubova koji djeluju u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i jedini koji svoja redovita okupljanja organizira čak dva puta godiš-

nje – takozvana zimska i ljetna okupljanja. U svom predsjedničkom mandatu potrudit ću se samo održati taj kontinuitet, jer su i do sada kvalitetni rezultati ostvareni upravo snagom jedinstva utemeljenog na zajedničkoj ljubavi prema zavičaju, dakako, uz veliku pomoć naše Crkve i našeg župnika preč. Božidara Lusavca, koji ove godine slavi dvadesetu obljetnicu svećenstva u našoj župi. Jer, ako beščanska okupljanja jednog dana izgube sadašnji kršćanski temelj, izgubit će i svoj smisao i spremnost na dostojanstveno čuvanje vlastite vjere, kulture i svih vrednota naše stoljetne tradicije.

HR: Dokaz toga zajedništva je i vaš prošlogodišnji organizirani posjet, drugi po redu, svojim sumještanima u Beški, na blagdan vaše nebeske zaštitnice sv. Male Terezije od Djeteta Isusa?

U pravu ste. Mi iseljeni Beščani prošle smo godine po drugi put posjetili svoje sumještane u Beški, na blagdan svoje nebeske zaštitnice sv. Male Terezije. Jako sam ponosan na to, po tko zna koji put demonstrirano zajedništvo, zajedništvo raseljenih Beščana i Beščana koji su ostali živjeti u Srijemu, i mislim da je prioritet svih nas njegovo očuvanje i produbljivanje, jer to je naša snaga na kojoj temeljimo našu budućnost.

HR: Za vrijeme vašeg posjeta Beški primili su vas i službeni predstavnici Mjesne zajednice?

Za vrijeme našeg boravka u Beški predstavnici Mjesne zajednice Beška prvi put su preč. Božidara Lusavca i nas

Dipl. ing. metalurgije Mladen Ćavar rođen je 8. rujna 1960. u Budišnoj Ravni, u Općini Konjic, u Bosni i Hercegovini, od oca Domina i majke Anice, rođ. Jukić. Ima tri sestre i brata: Katicu (1967.), Zdravka (1963.), Veru (1965.) i Slavicu (1966.).

Kada mu se obitelj 1963. godine doselila u Bešku Mladen je imao tri godine. U osnovnu školu u Beški polazi 1967. godine, a u gimnaziju 1974. u Indiji. Višu strojarsku školu u Novom Sadu upisuje 1982. godine, a nakon završetka jednu godinu radi u tvornici alatnih strojeva »Potisje Ada«. Visoku školu VTO Montanistika (smjer metalurgija) upisuje 1985. u Ljubljani, a završava je 1989. godine i postaje dipl. ing. metalurgije.

Na Strojarskom fakultetu u Ljubljani paralelno je studirao i na Višoj školi za profesionalno letenje »Adria airways«. Nakon završetka fakulteta tri godine je radio u Sloveniji, da bi se 1995. vratio u Zagreb i zaposlio u Tvornici vatrogasnih aparata »Pastor«.

Nakon devet godina rada i napredovanja u »Pastoru« 2004. godine otvara vlastiti obrt za projektiranje i izvođenje specijalnih protupožarnih automatskih instalacija »MCM sistemi«.

Brak je zasnovao 1992. u Ljubljani, a sa suprugom Mojcom ima troje djece: sinove Davida (1992.) i Domena (1998.) i kći Saru (1999.).

iz Republike Hrvatske primili u službeni posjet. Tako smo u srdačnoj i prijateljskoj atmosferi predsjednik Mjesne zajednice Beška Duško Lupurović, predsjednik Zavičajnog društva »Stara Beška« Dušan Stojić i članovi Savjeta Mjesne zajednice Beška: Dalibor Barunčić, Igor Pavlović i Dalibor Petrović, međusobno razmijenili »stara« beščanska sjećanja iz mladosti te se prisjetili i nemilih događaja iz devedesetih godina prošlog stoljeća, uz obostranu želju da se ta (i takva) vremena više nikada ne ponove. Dogovoreni su

i prvi konkretni potezi buduće suradnje na dobrobit oba naroda koji žive u Beški, a predsjednik Mjesne zajednice Beška Duško Lupurović sudjelovao je kao naš dragi gost i na svečanoj sv. misi u našoj crkvi.

HR: Zahvaljujući vašem zavičajnom klubu nedavno je iz tiska izašla i monografija »Župe Beška i Maradik«?

Naš bivši župnik vlč. Antun Dević napisao je knjigu »Župe Beška i Maradik«, monografiju koja kroz 13 poglavlja na 348 stranica prati povijest župa Beška i Maradik, od prvih tra-

Prvi susret iseljenih Beščana održan je 1993. godine u Virovitici, a ove će se godine, zbog pastoralnog posjeta pape Benedikta XVI. Republici Hrvatskoj, susret Beščana održati ponovno u Zagrebu, u novozagrebačkom naselju Sv. Klara. Susret je predviđen za subotu i nedjelju, 4. i 5. lipnja, a očekujemo i pun autobus naših Beščana iz Beške.

gova prethistorijskih naselja do naših dana, uključujući i veliki egzodus hrvatskog stanovništva, progona i nasilnog iseljavanja od 1991. do 1999. godine. Mislim da ovo kapitalno djelo trebaju imati svi Beščani i Maradičani, i ne samo oni, jer je ona trajno svjedočanstvo o našoj župi, svjedočanstvo o istini koja tek kada je zapisana putuje kroz vrijeme i postaje biblijska svjetiljka čije svjetlo nije moguće sakriti. Osim toga, monografija je posebno važna i zbog činjenice što župe u Srijemskoj biskupiji polako nestaju te je ona zapravo povijesno svjedočanstvo o postojanju tih naših župa, činjenice da su u njima živjeli članovi Katoličke crkve koji su svoju katoličku vjeru živjeli u radosti i tuzi, ali i u nadi u najtežim vremenima.

HR: Ove godine organizirate 19. redoviti susret Beščana ponovno u Zagrebu?

Da, kao što sam već rekao Zavičajni klub Beščana svoja redovita okupljanja organizira dva puta godišnje: zimi i ljeti. Zimska se okupljanja održavaju svake godine u siječnju u Zagrebu, a ljetna u Virovitici, Bjelovaru i Požegi, te svake druge godine u glavnom gradu Hrvatske – Zagrebu. To su gradovi u kojima Zavičajni klub Beščana ima svoje ogranke i u kojima je najveća koncentracija iseljenih Beščana u Republici Hrvatskoj.

Prvi susret iseljenih Beščana održan je 1993. godine u Virovitici, a ove će se godine, zbog pastoralnog posjeta pape Benedikta XVI. Republici Hrvatskoj, susret Beščana održati ponovno u Zagrebu, u novozagrebačkom naselju Sv. Klara. Susret je predviđen za subotu i nedjelju, 4. i 5. lipnja, a očekujemo i pun autobus naših Beščana iz Beške.

27. svibnja 2011.

HR: Nakon sv. mise koju će služiti papa Benedikt XVI. na zagrebačkom Hipodromu organizirat ćete i donatorski ručak za izgradnju crkve sv. Petra u Kuli?

Ne, mi smo samo suorganizatori, a organizator je Zavičajni klub Hrtkovčana »Gomolava«, koji i gradi svoju »hrtkovačku« crkvu u Kuli pokraj Požege, a pokrovitelj je naša krovna udruga Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Donatorski ručak održat će se u nedjelju, 5. lipnja, nakon svete mise, nešto poslije 14 sati u restoranu AMC Čurak u Rugvici, u dvorani koja

može primiti oko dvije tisuće ljudi. Cjelokupni prihod prikupljen toga dana, od konzumacija i donatora, bit će u cijelosti upotrijebljen za završetak izgradnje crkve sv. Petra u Kuli. Trebam li naglasiti da su svi pozvani, kao i vaši čitatelji iz Vojvodine.

Ali, kada već spominjem Hrtkovčane, dodao bih da mi je kao predsjednika Beščana želja unaprijediti našu suradnju i s drugim zavičajnim klubovima unutar naše Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, a pogotovo s našim bivšim prvim susjedima. Naime, poznato je da je Beška sa svojih

sedam tisuća stanovnika jedno od najvećih srijemskih sela, da na istoku graniči sa župom Novi Slankamen, na jugoistoku s općinskim središtem Indijom, na zapadu s Maradikom, dok joj je na sjeverozapadu selo Čortanovci. Sve su to mjesta koja su zajedno živjela s nama, dijelila dobro i zlo u našem Srijemu. Mislim da bi zbog toga, a i zbog novonastale situacije našim masovnim egzodusom u Hrvatsku, trebalo još više jačati našu međusobnu suradnju, kako na razini naših klubova tako i na razini Zajednice.

Zlatko Žužić

U Povodu dolaska Svetog Oca Benedikta XVI u Hrvatsku

DONATORSKI RUČAK

ZA CRKVVU SVETOG PETRA U KULI

Zavičajni klub Hrtkovčana »Gomolava«
pod pokroviteljstvom
Zajednice protjeranih Hrvata
iz Srijema, Bačke i Banata

u povodu dolaska **Svetog Oca** u Republiku Hrvatsku
poziva sve vas
na **zajednički ručak**
u nedjelju 5. lipnja 2011. godine
(nakon svete mise, poslije 14.00 sati)

Ručak pripremamo nedaleko od Zagreba
u restoranu **AMC Čurak** u Rugvici
(prva naplatna kućica poslije Ivanje Reke,
Posavska 31, Rugvica, 10740 Dugo Selo)

Cjelokupni prihod prikupljen toga dana
od konzumacija i donatora za ovu prigodu,
bit će u **cijelosti upotrijebljen**
za **završetak izgradnje crkve Sv. Petra u Kuli**,
Župa Kutjevo, Biskupija Požeška

Cijena ručka
(odgovarajući meni uz neograničenu količinu
napitaka – soka, vina, piva, mineralne vode itd.)
za goste koji dolaze u organizaciji župa
i drugih organizacija
cijena ulaza i konzumacije je 10,00 eura,
ili 75,00 kuna,
a za sve ostale cijena ulaza i konzumacije
je 100,00 kuna

(u očekivanju velikog interesa molimo da do
15. 05. 2011. izvršite narudžbu i uplatu)

Upiti na telefone:
Zlatko Žužić **098/716-095**
Goran Roksandić **098/307-940**

Uplate na žiro - račun ZK Hrtkovčana »Gomolava«
(za crkvu)
2360000-1500151176

Budite i Vi jedan od nas!

U ugodnoj atmosferi zabavljat će Vas
naši tamburaši i pjesnici
(od 14,00 sati do odlaska svih gostiju)

Predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata
iz Srijema, Bačke i Banata
Mato Jurić, dipl. iur

Predsjednik Zavičajnog kluba Hrtkovčana
»Gomolava«
Antun Plivelić

DR. DINKO ŠOKČEVIĆ, PROFESOR POVIJESTI I KULTURNE POVIJESTI HRVATA, O FRANJEVAČKIM

Žarišta kulturnog i prosvjetnog života

Bajski je samostan jedan od najstarijih franjevačkih samostana na prostoru Podunavlja, odnosno Bačke, datira od XIII.-XIV. stoljeća. Za razliku od samostana u Baču, koji je najstariji i imao je kontinuitet franjevačke nazočnosti, bajski je samostan kroz povijest nekoliko puta stradao i ponovno bivao građen

Zgrada crkve sv. Antuna padovanskog u Baji građena je između 1722. i 1759. godine i skladno je djelo zrele barokne arhitekture

»**P**rofesor povijesti i kulturne povijesti Hrvata na katedri za povijest Sveučilišta 'Janus Pannonius' u Pečuhu dr. *Dinko Šokčević* rođen je u Baji, na prostoru koji je za nas bio dio i nacionalne i zemljopisne povijesti do 1918. godine, a koji nakon toga vremena živi svoju vlastitu povijest i o kojem, na žalost, zbog različitih okolnosti premalo znamo. To je bio razlog zašto smo u suradnji s franjevačkim samostanom i crkvom organizirali znanstveno predavanje o franjevačkom samostanu i crkvi u Baji, rekao je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* posebno zahvaljujući gvardijanu fra *Ivanu Bošnjaku* i franjevačkom samostanu i crkvi u Subotici, gdje je održano predavanje.

Drugi razlog je što je grad Baja, nakon Subotice i Sombora, treći po značaju grad

za bunjevačke Hrvate i u svata tri grada franjevci su imali veliki utjecaj na njihov narodnosni život od doseljavanja na ove prostore, pa sve do konca XVIII. stoljeća. Franjevački samostani bili su žarišta kulturnog i prosvjetnog života bunjevačkih Hrvata u ugarskom Podunavlju, no za razliku od franjevačkog samostana u Subotici gdje se, kako je rekao dr. Šokčević »ipak mogu vidjeti vrlo mili franjevački habit, bajski je samostan doživio tragičniju sudbinu jer od 1950. godine tamo više nema franjevac«. Ukidanje franjevačke zajednice u Baji imalo je značajne negativne posljedice, jer od onda »bajski Hrvati ne mogu živjeti svoj vjerski život na hrvatskom jeziku, a hrvatska zajednica je ostala bez vrlo važne skrbi, koju su stoljećima vodili o njima hrvatski franjevci«.

POVIJEST I PRVI POUZDANI DOKUMENTI

Bajski je samostan jedan od najstarijih franjevačkih samostana na prostoru Podunavlja, odnosno Bačke, datira od XIII.-XIV. stoljeća. Za razliku od samostana u Baču, koji je najstariji i imao je kontinuitet franjevačke nazočnosti, bajski samostan je kroz povijest nekoliko puta stradao i ponovno bivao građen. Nakon Mohačke bitke cijeli prostor između Dunava i Tise teško je stradao u turskoj najezdi, jer kada se 1526. godine sultan *Sulejman* vraćao iz Budima njegova je vojska spalila i grad Baju i tadašnji franjevački samostan. Ratna događanja utjecala su i na izmjene stanovništva, pa je veliko pitanje kada su prvi Iliri i Dalmati došli na ove prostore, kao što je i pitanje kada su prvi franjevci došli u Baju.

»Prvi pouzdani dokument o nazočnosti hrvatskog življa na

IM SAMOSTANIMA

ovim sjevernobačkim prostorima je pismo *Šimuna Matkovića* iz 1622. godine, ali to ne znači da u gradu Baji i okolici hrvatskog živilja nije bilo prije. Imamo ipak neke druge izvore koji dokazuju da su se nakon petnaestogodišnjeg rata (1591.-1606.) već pojavili na tim prostorima, dok ljetopis bajskog samostana tvrdi kako su franjevci iz Olova, sjeveroistočne Bosne, vodili skrb o hrvatskim vjernicima u sjevernoj Bačkoj, odnosno samoj Baji i okolici od početka XVII. stoljeća. Treba spomenuti istraživanja hrvatskog osmanologa *Nenada Mohačanina* koji je u turskim defterima u arhivu u Istanbulu pronašao dokaze da je istinita ona stara priča koja, inače, u franjevačkim ljetopisima bilježi kako su iz Like, odnosno iz Kliškog sandžaka, bunjevačke Hrvate preselile turske vlasti u sjevernu Bačku. U turskim defterima imamo dokaza za tu seobu«, kazao je Šokčević i istaknuo kako je ona poznata seoba pod *Dujom Markovićem* i *Jurom Vidakovićem* iz 1686.-1687. samo posljednji val

seobe Dalmata u ove prostore.

Franjevački samostan i grad Baja spaljeni su drugi put tijekom Rakocijevog ustanka 1708. godine. Franjevci se vraćaju zajedno s pukom 1710. godine u Baju i obnavljaju samostan i crkvu u skromnim oblicima, koji stradaju u požaru 1720. godine. Nakon toga je izgrađena »ova lijepa barokna crkva, najvrjedniji spomenik Baje. Kamen temeljac je položen 1722. i dvadesetih godina je svetište postojalo i bilo posvećeno i tamo su održavane mise. Kasnije, zbog nedostatka novca stala je gradnja i odužila se tridesetak godina, a inicijator izgradnje bio je tadašnji gvardijan fra *Luka Karagić*. Fra *Petar Lipovac*, od 1726. prvi profesor Filozofskog učilišta u Baji, uspio je naći novac za gradnju i do kraja 1730-ih je već stajao brod, a 1759. samo je završena gradnja i izgrađen je zvonik. Crkva je tako u nekim dijelovima stara već skoro 300 godina te ćemo 2022. slaviti 300. obljetnicu«, kazao je dr. Šokčević te je pojasnio ulogu franjevaca u osnivanju pučkih

Tomislav Žigmanov, Dinko Šokčević i Ivan Bošnjak

škola, učilišta i visokih škola.

Izgradnju crkve, istaknuo je dr. Šokčević, pomagali su njeni župljani, bajska bunjevačko-hrvatska zajednica i to ne samo plemići, već i obični građani. Među njima najznačajniji financijer bila je obitelj Latinović, a zatim i obitelji Pilasanovići, Piukovići i Rudići.

OD DALMATA I KATOLIČKIH RACA, PREKO ILIRA, DO BUNJEVACA I ŠOKACA

Dio predavanja dr. Šokčević je posvetio nacionalno-integracijskim procesima i politici imenovanja današnjih bunjevačkih Hrvata, koja se kroz povijest mijenjala ovisno o političkim i društvenim utjecajima.

»Možemo danas reći kako su krajem XVII. stoljeća bunjevački Hrvati u Baji bili u apsolutnoj većini. Za to imamo mnoštvo dokaza jer dolazi habsburška administracija koja je precizno zabilježila sve porezne obveznike i ti su spisi budimske komore sačuvani, pa na temelju tih popisa vidimo i nacionalni sastav stanovništva. Samo na temelju prezimena možda bi se moglo nagađati kako neki nisu bunjevački Hrvati, jer je bilo i Srba u Baji, ali postoje i dokumenti, postoje matične knjige i znamo tko je katolik a tko pravoslavac i na temelju toga možemo znati tko je tko 90-ih

godina XVII. stoljeća u Baji. Pregledao sam te dokumente, što su inače u Novom Sadu objavili pod imenom 'Izvori za istoriju Srba u Podunavlju', i u tim se dokumentima vrlo jasno vidi tko je što i da su preko 70 posto u Baji bili bunjevački Hrvati. Naravno, došli su na takav prostor gdje o njima ništa nisu znali, pa habsburška administracija govori o njima kao Racima katoličke vjere. Zanimljivo je, međutim, da mađarski izvori u isto doba u Baranji razlikuju Hrvate od Srba i Racima nazivaju samo pravoslavce. Njemački službenici to nisu znali«, kaže dr. Šokčević.

»S druge strane«, istaknuo je dr. Šokčević, »u svim franjevačkim i drugim arhivskim spisima koristi se ime ili Iliricus ili Dalmata. Tek u drugoj polovici XIX. stoljeća počinju se koristiti lokalni etnonimi, Bunjevac i Šokac, zato što je riječ Ilir, što je sam biskup *Ivan Antunović* zapisao, postala mrska u očima Mađara zbog Ilirizma, sukoba s *Ljudevitom Gajem* i njegovim Ilirskim pokretom te s banom *Jelačićem*.«

Osim povijesti franjevačkog samostana u Baji, a koja je usko povezana s poviješću Hrvata u Mađarskoj i Vojvodini, dr. Šokčević se osvrnuo na koncu predavanja i na jedan aktualan događaj, a to je odbijanje pučke bunjevačke inicijative od strane Mađarskog parlamenta.

J. D.

Predavanje u kapeli Crne Gospe franjevačke crkve sv. Mihovila u Subotici

OSNIVAČKA SKUPŠTINA KLASTERA TURIZMA MIKROREGIJE APATIN

U budućnosti organizirano

Apatin će postati središte turističke ponude Zapadnobačkog okruga

Klaster turizma mikroregije Apatin zaživio je u srijedu, 18. svibnja, na osnivačkoj Skupštini održanoj u Velikoj dvorani Skupštine općine Apatin. Uz 18 članova osnivača Skupštini je nazočilo bar još toliko pridruženih članova.

U uvodnoj riječi o inicijativi za osnivanje Klastera govorio je voditelj apatinskog ureda Regionalnog centra MSSP »Smjer« iz Subotice *Dragan Josić*.

IZABRANI DUŽNOSNICI

Nakon razmatranja i usvajanja statuta i osnivačkog akta pristupilo se izboru dužnosnika Klastera. Za predsjednika Skupštine jednoglasno je izabran vlasnik poduzeća »Lavrić Plus« iz Apatina *Duško Lavrić*, a za dopredsjednika *Dušan Novković* iz Prigrevice. Jednoglasno je izabrano i 7 članova Upravnog odbora, među kojima je i tajnica MZ Sonta *Renata Kuruc*. Na konstitutivnoj sjednici ovoga tijela, održanoj odmah nakon Skupštine, za predsjednicu je nominirana *Sanja Bačić* iz Apatina. Za direktora Klastera imenovan je vlasnik poduzeća »Pelus« i turističkog kompleksa Zelena glava u izgradnji *Sveto Bajić* iz Apatina, a za tehničku

tajnicu Klastera *Marija Maja Pavić*.

»Osnivanjem Klastera, kao jedinstvene, nevladine i nedobitne, slobodne i dragovoljne organizacije dobili smo jedan logistički centar u kojem će svoje zajedničke interese u oblasti turizma ostvarivati poduzeća, poduzetnici i pojedinci, koji na bilo koji način doprinose razvoju turizma na području općine Apatin«, rekao je, između ostalog, *Sveto Bajić* i istaknuo kako je osnivanje ovoga subjekta neophodnost, jer je danas čitav svijet jedan veliki klaster, a ulazak u taj svijet omogućava afirmaciju turističke ponude i apliciranje za sredstva kod fondova Europske Unije i kako se samo na ovaj način u turizmu općine Apatin može napraviti nešto što bi svijet turizma i izvan granica Apatina i Srbije uočio i prepoznao.

EPICENTAR TURISTIČKE PONUDE

Pokretač ideje i glavni organizator pripremnih radnji za osnivanje Klastera turizma mikroregije općine Apatin voditelj je apatinskog ureda Regionalnog centra MSSP »Smjer« iz Subotice *Dragan Josić*.

»U budućnosti turistička ponuda općine Apatin trebala bi funk-

cionirati i biti uređena i aktualna 24 sata dnevno, odnosno svih 12 mjeseci u godini. Za ostvarenje te ideje sektor turizma trebalo bi integrirati u jedan zajednički mikroregionalni klaster, koji bi turističku ponudu općine Apatin u budućnosti učinio transparentnom, korisnom i profitabilnom. Time bi se otvorile i perspektive za nova ulaganja i upošljavanja. Cijela općina Apatin trebala bi biti epicentar turističke ponude cijele ove regije. U suradnji s Palićem i sa Somborom možemo upotpuniti paletu turističke ponude. Ukoliko uzmemo u obzir dunavsku strategiju, Apatin je ustvari mjesto gdje se sve turističke ponude mogu koncentrirati i ukomponirati u jednu cjelinu i omogućiti sačinjavanje programa koji bi doveo i u ovu regiju zadržao veliki broj gostiju

iz inozemstva. Po našoj procjeni, Apatin će u sljedećem razdoblju biti središte turističke ponude Zapadnobačkog okruga. U ovoj grani gospodarstva i obični, mali čovjek, koji je ne svojom krivnjom ostao bez posla i danas je mahom osiromašen, bezvoljan, grca u dugovima, može naći svoju egzistenciju. Bitno je imati dobru ideju, upornost i volju za realizaciju, mi bi ih podržali i dali im tehničku potporu za ulazak u posao. Sonta, Svilojevo i Kupusina u našoj domeni su vrlo zanimljive sredine za otvaranje više vrsta radionica povezanih s turizmom i upravo u ovakvim višenacionalnim sredinama krije se pravo etnološko blago, koje je danas pravi hit na tržištu turističkih ponuda.«

Ivan Andrašić

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

DSHV na izborima u 20 mjesnih zajednica

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini predao je liste za izbore u 20 mjesnih zajednica, a u većini njih ova će stranka ići samostalno, osim u Malom Bajmoku i Aleksandrovu gdje će biti na listi s Pučkom kasinom, te na Paliću u koaliciji sa Savezom vojvođanskih Mađara. Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* pozvao je birače da 5. lipnja iziđu na izbore za skupštine mjesnih zajednica.

ca te poručio kako su ti izbori jako važni jer su mjesne zajednice najniža razina na kojoj građani mogu tražiti i ostvarivati svoja prava. On očekuje da će ovi izbori biti uspješniji od prethodnih, te da će DSHV imati svoje predstavnike u svim mjesnim zajednicama u kojima ima svoje izborne liste.

Kuntić je rekao kako očekuje osobito dobre rezultate u Tavankutu gdje je stranka veoma brzo pokupila potpise građana za formiranje liste, a prema njegovim riječima veliko iznenađenje je Mjesna zajednica Bikovo, gdje su potpisi također veoma brzo prikupljeni što govori o povećanom zanimanju građana za izbore.

»Sva ta priča koja je u posljednje četiri godine punila stranice tiska i medija da se DSHV utopio, da DSHV više ne odlučuje i nema svoje biračko tijelo, pokazala se neistinitom. Pokazalo se da je DSHV i te kako ojačao, a tako ojačan bit će zanimljiv partner glede izbora za mjesne zajednice, a i glede sljedećih lokalnih izbora koji se očekuju u listopadu«, rekao je Petar Kuntić.

DSHV je do sada samostalno na izbore izlazio u 12 mjesnih zajednica zapadno od Subotice, a ovoga puta zahvaljujući podršci građana prvi puta samostalno će izići i u Željezničkom naselju, Peščari, Kertvarošu, Centru III, Bajnatu i Bajmoku. U većini mjesnih zajednica ova stranka će biti pod rednim brojem 3.

S. M.

SVM: Gradski proračun pred kolapsom

Savez vojvođanskih Mađara vjeruje da je gradski proračun pred kolapsom. Izgradnju cesta, koja se trenutačno odvija po gradu, nema tko financirati jer u proračunu ima novca za samo pet ulica, izjavio je predsjednik Gradskog odbora SVM-a *Jenő Maglai*. On je izrazio negodovanje zbog organiziranja Bazara zdravlja u gradu, jer se akcija odvija pod okriljem Demokratske stranke, smatrajući takav čin nemoralnim, budući da su osnivači Doma zdravlja i Bolnice – grad, pokrajina i republika, a ne stranka. Proglašenje bankrota u Fidelinkinoj pekari u SVM-u smatraju ozbiljnim propustom nadležnih lokalnih i državnih vlasti, jer nisu učinili ništa kako bi spriječili propadanje kompanije.

27. svibnja 2011.

Fidelinkina Pekara radi i pored bankrota

Odlukom vjerovnika u Privrednom sudu u Subotici u Fidelinkinoj pekari proglašen je bankrot, no poduzeće i dalje radi i ne očekuju se problemi s opskrbom kuha. Vjerovnici su donijeli odluku o davanju Pekare u zakup, a potraživanja koja su prijavili prema Pekari iznose oko 1,5 milijardi. Povodom objavljenog oglasa za izdavanje u zakup Fidelinka Pekare, Samostalni sindikat uputio je dopis stečajnom upravitelju u kojem traži da se prilikom sklapanja ugovora preuzmu svi radnici, da se redovito izmiruju plaće, porezi i doprinosi, kao i da se osigura redovita opskrba grada kruhom.

Kompanija Fidelinka u stečaju je od prije godinu dana, a Pekara je za matičnu kuću bila jamac za kredite.

Briga o zdravlju

Zdravstvena akcija »Selu u pohode« 30. svibnja odvijat će se u Starom Žedniku (Dom kulture od 9 do 12 sati). Stanovnici će biti u prilici prekontrolirati svoje zdravstveno stanje kroz mjerenje krvnog tlaka, šećera i masnoća u krvi, indeksa tjelesne mase itd. i posavjetovati se sa zdravstvenim stručnjacima. Također će moći farmaceutima predati stare lijekove kako bi se sigurno otklonili iz okruženja. Ujedno se obilježava i Svjetski dan bez duhanskog dima, 31. svibnja, kroz edukaciju stanovništva. Organizatori su Zavod za javno zdravlje, Crveni križ, Dom zdravlja i Apoteka.

K. K.

Bal za Kolijevku

Nakon dvogodišnje stanke, u petak 20. svibnja priređen je 16. po redu Bal za Kolijevku, koji se tradicionalno organizira u humanitarne svrhe, s ciljem da se djeci u ustanovi osiguraju bolji uvjeti i pruži podrška zaposlenicima. Sponzori su za Kolijevku osigurali 4 televizora, a prihod od ulaznica od oko 120.000 dinara bit će iskorišten za nabavu pelena. *Ksenija Petin*, jedna od organizatorica bala još iz vremena kada je inicijativa stvorena, zahvalila je brojnim gostima i pozvala i mlade da se uključe u humanitarne aktivnosti. Direktorica Kolijevke *Mirjana Čabrić* istaknula je kako dom zbrinjava oko 180 djece u teškom zdravstvenom stanju i da je najveći poticaj u stalnom razvoju kvalitete rada i uvjeta u ustanovi, potpora i povjerenje koje im ukazuju i pokazuju roditelji djece i sugrađani. U programu su nastupili članovi Baletske škole »Raičević«, tamburaški orkestar »Ravnica«, orkestar »Grupa građana« iz Beograda i specijalni gost večeri *Zvonko Bogdan*.

K. K.

DIO SUBOTIČKOG ATARA VIŠE NIJE ISTI

Nestaje selo Gabrić

*Nekada vrlo napredno radničko naselje posljednjih godina nestaje zajedno s Agrokombinatom *
Opustio je Gabrić, jer obitelji odlaze pokušavajući naći neko bolje rješenje za život*

S tiglo je proljeće, sve buja i cvjeta, ali nad Gabrićem kod Bikova (ista su mjesna zajednica) nadvija se neprirodna tišina, nema zvukova poljoprivrednih strojeva, nema zvukova života. Samo cvrkut ptica u krošnjama drveća u parku nekada brižno njegovanom. Sve je na Gabriću zanimalo koliko je naselje propalo i opustjelo. Za one koje put ne nanosi često u ovaj dio subotičkog atara, a poznaju ga iz prošlih vremena, već prva slika izaziva nevjericu – stoljetni kaštel koji je desetljećima korišten kao upravna zgrada ovdašnje Radne jedinice »Agrokombinata« za posljednjih nekoliko godina je upropašten. Divan park koji ga je okruživao sav je u šipražju, zarasle su i prilazne staze

kaštelu. Od triju kupola koje su ukrašavale krov ovog nekada lijepog zdanja, srednja se srušila i u padu urušila dio krova. Nema ni kamenih vaza na ulazu, krasile su prednju fasadu desetljećima. Šipražjem obrastao prilaz zdanju u prvom kontaktu, na žalost, skriva još tužniju sliku kada se pride. Sve je uništeno, sve počupano, instalacije, obloge podova, stropovi vise, samo goli zidovi i odjek praznine i koraka iz prostorije u prostoriju. Nedaleko od kaštela bivši restoran na Gabriću (također u okviru Agrokombinata) u istom je stanju. Prazni zidovi i tragovi uništavanja. Zjape prostori iz kojih su odneseni veliki štednjaci i hladnjaci. Od terase s nadstrešnicom, nekada okružene njegovanim cvijećem, samo

tragovi, beton i prazne žardinjere. Tu uz restoran i kaštel bio je njegovani ružičnjak okružen šimšiorom. Sada sve divlje buja i zarasta u šipražje. Kaštel i restoran stradali su posljednji, do prije dvije-tri godine, kažu mještani, još je bilo angažiranih čuvara. A gologota naselja počela je nekoliko godina ranije, od stečaja Agrokombinata. Gabrić je nekada izrastao sa stvaranjem kombinata, i evo sada s njim postupno nestaje. Sudbine su im tijesno vezane.

»A te godine rodilo! Mi napunili silose, ambare ... kad kažu – stečaj. Kako se ovdje nekada radilo! U jednom oboru 4000 svinja, a takvih 10 obora, oko 600 krava muzara, pa teladi, priplodnih junica ... Sada je sve prazno«, sjetni su mješta-

ni, tužni, nesretni zbog sudbine tvrtke u kojoj su proveli radni vijek. Ovo područje desetljećima je živjelo s poljoprivrednim gigantom Agrokombinatom, i Agrokombinatsnjima. Problemi tvrtke postali su i njihovi problemi. Zajedno su osiromašili. U priči podsjećaju na zlatno doba Gabrića kada je ovdje u jeku poljoprivredne sezone dolazilo stotine radnika sa strane jer je posla za sve bilo, a sada računaju kako je na Gabriću ostalo valjda još stotinjak mještana. Prvo mlađi, u punoj radnoj snazi, a zatim i svi drugi koji su imali gdje otići, napustili su Gabrić odlazeći za boljim uvjetima za život. Jer tu su samo kuće, i ničega više nema što bi naselje činilo urbaniziranom sredinom.

K. Korponaić

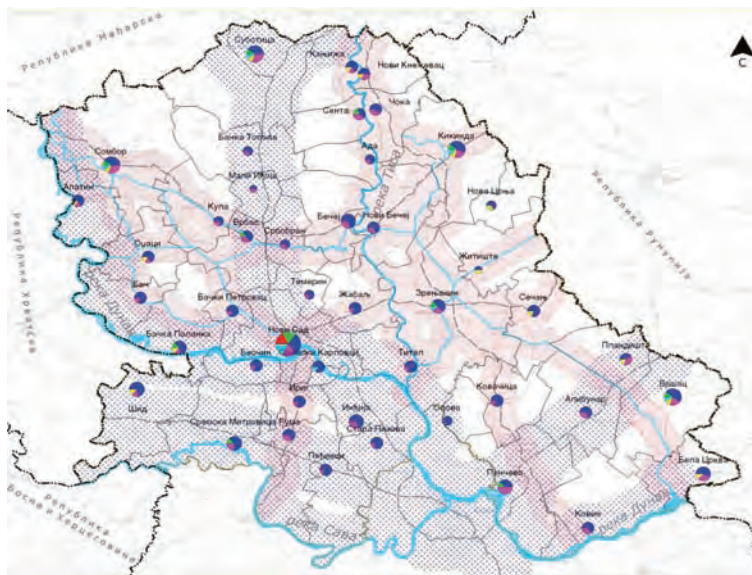

PREDSTAVLJEN NACRT REGIONALNOG PLANA AP VOJVODINE

Prijedlog za održivi, sveukupni razvoj regije

Ponuđeno novo rješenje za prugu za Baju koja jednim dijelom napušta postojeću trasu negdje kod postaje Šebešić i ide novom trasom prema Mađarskoj

Nacrt Regionalnog prostornog plana Autonomne Pokrajine Vojvodine, čiji je nositelj izrade Pokrajinsko tajništvo za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu okoliša, predstavljen je prošloga tjedna, 19. svibnja, u Subotici, u okviru niza prezentacija ovog planskog dokumenta u vojvodanskim gradovima. Ističući kako je Regionalni prostorni plan AP Vojvodine strateški dokument koji se nakon 30 godina izrađuje za teritorij pokrajine, te da je prethodni takav dokument usvojen 1978. godine, **Dragana Dunčić**, odgovorna osoba na izradi Regionalnog prostornog plana Vojvodine, rekla je kako je predstavljeno nacrt strateško-razvojni dokument koji će usmjeravati prostorni razvoj pokrajine. »Očekujemo da će prioriteti i projekti koje budemo dali u ovom planu utjecati na poboljšanje ne samo slike, nego i situacije u Vojvodini. U krajnjem cilju očekujemo povećanje standarda, jer se radi o rješenjima koja utječu na povećanje

dostupnosti regije. Plan daje jedan održivi, sveukupni razvoj veoma važan za Vojvodinu», rekla je Dragana Dunčić.

Metodologijom izrade plana obuhvaćeno je sedam područja, i to: prirodni sustav s resursima, stanovništvo, naselja i javne službe, gospodarske djelatnosti i turizam, promet i infrastrukturalni sustav, okoliš, predjeli, prirodna i kulturna dobra, interregionalne i intraregionalne funkcionalne veze i transgranična suradnja, kao i korištenje zemljišta. Koncept prostornog razvoja

pojedinih područja predstavljen je kroz 14 tematskih karata, a u izradi plana vodilo se računa o regionalnim specifičnostima i identitetu Vojvodine: o prirodnom, kulturnom, ekonomskom i pravnom identitetu, kao i o tradiciji prostornog i urbanističkog planiranja.

»U cijelom ovom planu svoje mjesto ima i Subotica s cijelim gradskim teritorijem, i mi smo u ovom planu dobili one smjernice koje smo i očekivali. Nama se dopada, u Zavodu za urbanizam, kako je izvede-

na pruga za Baju. Ona jednim dijelom napušta postojeću trasu negdje kod postaje Šebešić i ide novom prema Mađarskoj. Mislim da je to dobro jer će nam jedan dio grada biti oslobođen od tračnica i svega onoga negativnog što tako nešto nosi. Mislim da je Subotica dobila planske smjernice koje joj mogu osigurati dobar razvoj i da neće biti nikakvih ograničavajućih faktora unutar prostornog plana Vojvodine koji bi eventualno utjecali na mogućnost bilo kakvih investicija u Subotici», smatra planer prometa u Zavodu za urbanizam u Subotici **Stipan Jaramazović**. On dodaje kako su ostale trase pruga uglavnom ostale iste u postojećim koridorima, kao i prometnice koje su ostale jednako kao u dosadašnjem planu, poput ipsilon kraka, ili prometnice M 24 Subotica-Senta, koja je također našla svoje mjesto u ovom planskom dokumentu.

Nacrt plana izradio je Zavod za urbanizam Vojvodine. Plan je usklađen s Prostornim planom Republike Srbije, a rađen je za razdoblje do 2020. godine.

S. M.

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

KONFERENCIJA VJERSKA TOLERANCIJA – KRUPAN KORAK KA EU

Subotica ima svoju dušu

»Vjerska tolerancija – krupan korak ka EU« naziv je projekta koji realizira Medija centar Beograd uz potporu EU, a čiji ključni dio čini dokumentarni serijal »Drugi drugačiji« sastavljen od četiri polusatna dokumentarna filma koji traže odgovore na pitanja koliko su građani i građanke koji žive u multikonfesionalnoj i multietničkoj sredini, kao što je Srbija, spremni prihvatiti druge, drugačije i različite od sebe.

»Vjerska tolerancija je značajan korak ne samo prema EU nego je značajan korak za naš svakodnevni život. O tome se doista puno govori, mnogo se zlorabljuje ili na razne načine koristi taj termin u medijima, stoga je to tema na kojoj tek treba mnogo raditi i mnogo je istraživati. To je i zaključak cijelog ovog projekta koji traje skoro godinu dana. Proputovali smo cijelu Srbiju, snimili izuzetno mnogo sugovornika, saznali puno zanimljivih priča, koje na žalost nisu sve mogle ući u dokumentarne filmove iz kojih se sastoji ovaj projekt«, kaže *Biljana Pavlović*, koautorica i novinarka Medija centra. Dio spomenutog serijala, odnosno prva dva filma »Život – suživot« i »Ekstremizam«, prikazan je u Subotici i nakon toga su organizirane panel diskusije. Biljana Pavlović ističe kako je Subotica prepoznata i u Vijeću Europe čiji su je čelnici zaduženi za multikulturalizam izdvojili kao najsvjetliji primjer zajedničkog života u jednoj multikonfesionalnoj sredini.

Konferenciju je otvorio zamjenik gradonačelnika *Pero Horvacki*, izražavajući zado-

Ono što konkretno jest problem sa subotičkim badnjakom, od sljedeće godine neće biti, jer ćemo inzistirati da policija osigurava tu manifestaciju i uhiti svakog onog tko se ponaša nedolično i tko suprotno kršćanskim vrijednostima divlja, rekao je među ostalim starješina hrama sv. Vaznesenja Gospodnjeg otac Dragan Stokin

mons. Andrija Kopilović, otac Dragan Stokin i Safet Ef. Resulbegović

voljstvo što se skup održava u Subotici. Istaknuo je kako tradicija vjerske tolerancije potječe, među ostalim, i otuda što Subotica nikada nije imala procentualno samo jednu jaku većinu koja bi potisnula prisutnost drugih i drugačijih. Mons. dr. *Andrija Kopilović* smatra kako bi Subotica nijekala svoju vlastitost kada bi u bilo kojoj epohi svoje prošlosti, pa i sadašnjosti, mogla reći da je bila jedan pored drugih, »nego stalno kako pamtim sebe, a pamtim priče svojih starijih predaka, uvijek su bili jedni s drugima, a bilo je vrlo teških vremena kada su i te kako bili jedni za druge«. On je rekao kako je uvijek unutar Crkve i zajednice bilo grešnika i onih koji odstupaju, ali ti slučajevi nikada nisu tako poopćeni da bi narušili odnose unatoč svih promjena koje su bile posljednjih godina. »Mislim da je razina života građana Subotice tako visoka da u sebi

kulturološki ugrađuje – ili ćeš postati Subotičanin po mentalitetu ili te Subotica baš neće tako lako trpjeti. Ne u smislu netolerantnosti – osjećat ćeš se kao stranac, dakle neprihvaćen. Subotica ima svoju dušu, ako tu dušu zaživiš bit ćeš Subotičanin, ako tu dušu odbiješ bit ćeš stranac. Dakle, nitko nikoga ne isključuje, eventualno se netko isključuje onda ako ne želi prihvatiti razinu svijesti i života i suživota Subotičana«, rekao je mons. Kopilović.

Imam Islamske zajednice Srbije *Safet Ef. Resulbegović* rekao je kako je, premda je od prije dva mjeseca došao u Vojvodinu, oduvijek doživljavao kao ugodnu i tolerantnu sredinu, koja se treba ponositi svojom multietničnošću. »Subotica je ta koja prednjači i koja je uvijek prednjačila po pitanju vjerske tolerancije. Zato što je Subotica jedini grad na području Vojvodine koji ima džamiju. Vojvodina može,

Vojvodina zna, samo je pitanje koliko koji grad hoće. Subotica je pokazala Vojvodini, Srbiji i okruženju da može, hoće i zna. Plod subotičke tolerancije je upravo i ta džamija«, rekao je Resulbegović.

Odgovoraajući na pitanje kakva je simbolika paljenja badnjaka i kako ocjenjuje tu manifestaciju u Subotici, otac *Dragan Stokin*, starješina hrama sv. Vaznesenja Gospodnjeg rekao je kako hrastova grana simbolizira Krista koji je sebe naložio na oganj ljubavi i vatra na kojoj on sagorijeva jest simbol života, topline i svjetlost koja razbija tamu. »Ono što prati ovdje tu manifestaciju jest nešto na što sam više puta reagirao. Ono što danas živimo ovdje jest jedan talog čitavog prošlog stoljeća, gdje se nečovještvo vrlo često podupiralo i stipendiralo kroz razne institucije, na žalost i državne. Ono što konkretno jest problem sa subotičkim badnjakom, od sljedeće godine neće biti, jer ćemo inzistirati da policija osigurava tu manifestaciju i uhiti svakog onog tko se ponaša nedolično i tko suprotno kršćanskim vrijednostima divlja. Ja mogu pretpostaviti kako se jedan Hrvat ili Mađar osjeća kada vidi tako uniformirane ljude s noževima, pijane, koji pjevaju pjesme koje su apsolutno neljudske. To niti ima veze s nama niti s organizatorima«, rekao je otac Stokin.

U panel diskusijama sudjelovali su i *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i *Miroslav Kevešdi*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Rusina.

S. Mamučić

U TAVANKUTU OTVOREN KLUB »MJESEČINA«

Bijeg od video-igrica i ulične dokolice

Klub će biti opremljen stolom za stolni tenis, stolni nogomet, te za pikado, a vremenom će biti ponuđeni i još neki zanimljivi rekreativni i kulturni sadržaji, uz obvezni nadzor nastavnika

Klub »Mjesečina«, deveti po redu na području Grada Subotice, bit će od iduće školske godine otvoren i u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu. »Mjesečina« omogućuje djeci osnovnoškolske dobi da se druže i svoje slobodno vrijeme provode u sportskim i edukacijskim aktivnostima, umjesto s video-igricama i na ulici.

U tom cilju, u nedjelju je na prostoru ispred tavankutske crkve priređena akcija prikupljanja novca za nabavu opreme potrebne za rad ovoga kluba u Tavankutu. U akciji su sudjelovali nastavnici i učenici tavankutske škole, kojima su se pridružili njihovi vršnjaci iz Subotice i okolice – članovi kluba »Mjesečina«, a uz svesrdnu pomoć članova Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Matija Gubec« u Tavankutu, te tavankutske župe i vjernika, Festivala voća, Festivala mlade rakije iz Ljutova, kao i Zajednice za pomoć ovisnicima »Hosana« iz Starog Žednika. Osim toga, akciju svojim proizvodima podupiru i KTC, te kompanija Fornetti, koja je ujedno i suosnivač Fondacije »Mjesečina«.

DODATNI PROGRAMI

Klub u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu bit će

opremljen stolom za stolni tenis, stolni nogomet, te za pikado, a vremenom će biti ponuđeni i još neki zanimljivi rekreativni i kulturni sadržaji, uz obvezni nadzor nastavnika, navela je ravnateljica ove škole *Stanislava Stantić-Prčić*:

»Djeca naravno neće biti sama, nego će biti dežurni nastavnici i na taj će se način osmišljavati i dodatni programi. To primjerice može biti šah ili recimo radionica 'Škola bez nasilja', jer, s obzirom da smo među rijetkim certificiranim školama na području Grada, to bi bilo veoma značajno i za naš projekt 'Škola bez nasilja'. Sve aktivnosti u sklopu kluba provodit će se uz suglasnost roditelja, jer je riječ o maloljetnicima. Dakle, bilježiti će se tko i kada dolazi i odlazi iz kluba, pri čemu će svaki roditelj trebati naglasiti do koliko sati njegovo dijete smije boraviti u klubu, kako bi na ovaj način mogli biti zaštićeni od štetnih utjecaja ulice«, pojasnila je *Stanislava Stantić-Prčić*, dodajući kako će se aktivnosti provoditi u školskoj dvorani za tjelesno, koja prostorno odgovara zahtjevima rada ovoga kluba, koji će biti otvoren svakoga petka navečer, u vremenu od 20 sati pa do ponoći.

Pod sloganom »Da bude djece u školi i po mjesečini« klubovi se, u suradnji s osnovnim i

srednjim školama, otvaraju na području Grada Subotice, te je tako do sada otvoreno sedam klubova u Subotici i jedan u Maloj Bosni.

Fondacija »Mjesečina«, osnovana 2008. godine sa sjedištem u Subotici, organizira slobodno vrijeme djece i omladine u ovim klubovima, koji su u potpunosti besplatni, održavaju se u večernjim satima i podrazumijevaju okupljanje oko sportskih, kulturnih, rekreativnih i drugih programa, navodi predsjednik Fondacije *Dezso Kiss*. On ističe kako je osnovna misija Fondacije pribavljanje materijalnih izvora za funkcioniranje klubova »Mjesečina«:

»Ostvarujemo projekt individualne filantropije, odnosno prikupljanje sredstava za potrebe funkcioniranja postojećih klubova, te za otvaranje novih, poput ovoga u Tavankutu. Također, dva puta godišnje raspisujemo natječaj za otvorenje klubova na teritoriju Srbije, na temelju kojih smo do sada dodijelili tri granta u vrijednosti od 300 tisuća dinara, što zajedno s donacijom uređaja za stolni tenis i pikado, te Fornettijevih peciva, iznosi oko 600 tisuća dinara«, kaže *Kiss* i dodaje da su, zahvaljujući spomenutim grantovima, otvoreni klubovi u Gornjem Milanovcu, Novom Bečeju, te u Horgošu.

SPORTSKE AKTIVNOSTI

Program Kluba »Mjesečina« je usmjeren na sportske aktivnosti, te se stoga tijekom godine organizira nekoliko natjecanja. Naglasak je na stolnom tenisu, ali Fondacija provodi i brojne druge aktivnosti, naglašava *Kiss*. »Stolni tenis nam je osnovna sportska aktivnost, jer je ona najjeftinija, odnosno ne zahtijeva skupocjenu opremu, niti financijski opterećuje djecu. Isto vrijedi i za pikado i stolni nogomet, koji je vrlo popularan među djecom, čak i među djevojčicama. Osim toga, organiziramo natjecanja, izlete, međusobne posjete članova klubova 'Mjesečina', a također snimamo i dokumentarne filmove, pa je tako najnoviji projekt Fondacije dokumentarni film posvećen aktualnoj problematici ovisnosti mladih i djece o video igricama«, navodi *Kiss*. Jedan od dugogodišnjih članova kluba »Mjesečina«, učenik prvoga razreda srednje škole iz Subotice *Bojan Stipić*, kaže kako u proteklih pet godina trenira stolni tenis u klubu, te da bi bilo korisno da se ovakav oblik izvannastavnih aktivnosti omogućujući u što većem broju škola:

»Trebalo bi otvoriti što više ovakvih klubova, kako bi mladi imali gdje otići i družiti se. Bolje je to činiti u školi, nego na ulici. U klubu sam upoznao puno prijatelja, s kojima vrlo rado provodim svoje slobodno vrijeme«, kaže *Bojan Stipić*.

U postojećim klubovima trenutno je ukupno oko 200 djece koja aktivno sudjeluju u radu. U predstojećem razdoblju mlade »mjesečare« očekuju brojne zajedničke aktivnosti, poput

»Pokretne radionice«, koja će biti održana 28. svibnja u Osnovnoj školi »István Kizur«, potom će 4. lipnja uslijediti sportski susret u Maloj Bosni, dok će 18. lipnja biti priređen cjelodnevni izlet na Rokinom salašu, koji će biti prilika za susret svih članova klubova »Mjesečina«.

Marija Matković

Četiri kupole u jednoj

Kupola - kao čipka

TIFFANY – SPOJ ZANATA I UMJETNOSTI

Čudesna igra boja i svjetla u staklu

Galerija »Tiffany« (Cara Lazara 23, »na pet minuta od Gradske kuće«) i danju i noću obavijena je mekanom, toplom, ugodnom rasvjetom iz lijepih svjetiljki koje se upravo tu i prave, u radionici u sklopu ovog poslovnog prostora. Izrađene su tehnikom »tiffany«, u mozaicima pravljenim od stakla u različitim bojama i različitim oblicima, i svaka je unikat. Ne samo svjetiljke, nego i svaki drugi predmet nastao u dugom poslovnom partnerstvu *Rudolfa Mészároša* i *Józsefa Kovácsa*. Kao da se u poslu neprestano igraju, pa tako maštajući i kreirajući stvaraju raznolike forme od stakla i metala za uljepšavanje stambenih i poslovnih prostora, da

bi i svijet oko nas bio ljepši. Zaljubljenici su u ovaj grad, i njihov »pečat« i stil izgrađen za 22 godine suradnje prepoznatljiv je u mnogim kućama i lokalima. Obnovili su vitraže na crkvi sv. Križa (kod Dudove šume), vitraže u Žutoj kući (bili su u veoma lošem stanju i obnovljeni su u suradnji s restauratoricom *Zsuzsannom Korhecz-Papp*), napravili su kupolu ovom tehnikom u restauriranom hotelu Izvor u Arandelovcu, njihove radove vidjeli su i posjetitelji izložbe starih i umjetničkih zanata krajem travnja u Beogradu, priređene u organizaciji Udruge starih i umjetničkih zanata i kućne radinosti Srbije (novooformirana udruga, preko 200 članova) u suradnji s ruko-

tvorcima iz Ruske Federacije. Samouki su u kreiranju i izradi vitraža, Mészáros građevinar po profesiji, Kovács strojar, a uvijek vrlo spremni svom umijeću podučiti i druge.

*Rudolf Mészáros i József Kovács mozaicima stakla složenim u različite kreacije ukrašavaju i prave svjetiljke, zrcala, prozore, pregradne zidove, ukrasne detalje, sve što može pridonijeti toplijoj i ugodnijoj atmosferi u stambenim i poslovnim prostorima * Izrada ili restauracija vitraža izazovan je, dug, ponekad i mukotrpan, ali nadasve inspirativan posao, reći će vlasnici SZR »Tiffany«, zadovoljni što su u djelatnosti u kojoj je svaki proizvod unikatan*

Rudolf Mészáros

27. svibnja 2011.

SPAJANJE STAKLIĆA U SLIKU

József Kovács i Rudolf Mészáros bave se umjetničkom izradom i restauracijom vitraža i izradom »tiffany« svjetiljki (tehnika spajanja dijelova obojenog stakla u cjelinu nazvana po tvorcu *Louisu Comfortu Tiffanyu*). U tom mnoštvu lijepih predmeta nastalih spajanjem staklića i maštovitosti, zanata i umjetnosti, nekako i ne mogu izdvojiti najdraži, najljepši, naj... naj... »Svaki komad koji smo napravili, bila to mala lampa ili ogromna kupola od 50 četvornih metara, stvarana je s posebnom ljubavlju, sa željom da uspije što bolje i što ljep-

Pregradni zid u vitražu

še«, navodi Mészáros, a time, ustvari, ilustrira pristup stvaranju u području primijenjene umjetnosti u kojoj su se našli prije više od dva desetljeća i od tada ih stalno nosi u nešto novo. Eksperimentirajući, kreirajući, istražujući primjenu vitraž tehnike, ugradili su je u mnoge predmete kojima smo okruženi, u ukrase na kutijicama, vaze, romantične držače za ključeve, tu je i kaleidoskop (optička naprava u kojoj se pri okretanju unutarnjeg mehanizma sklapaju različite slike

i figure)... »Vode nas izazovi«, kaže Kovács dok opisuje put kojim su prolazili u dva desetljeća poslovnog partnerstva. »Kada smo počinjali puno smo morali objašnjavati što je vitraž, a danas se o tome puno više zna.«

TISUĆE DJELIĆA U KUPOLI

Pojašnjavajući način na koji nastaju umjetničke slike ili predmeti od stakla, Mészáros ističe kako postoje dvije tehnike spajanja bojenog stakla u sliku ili predmete i koriste obje. To može biti spajanje olovom dijelova oslikanog stakla u cjelinu, odnosno u vitraž, kao starija tehnika, ili vezivanje dijelova bojenog stakla bakrenim trakama i kositrom po metodi Tiffanyja. Vitraži su danas našli široku primjenu u uljepšavanju prostora (zaljubljenici u ovu tehniku diljem svijeta nazivaju ga nakitom za interijere), pa se njime efektно ukrašavaju prozori, ulazna vrata, stropovi, a u ovoj tehnici izrađuju čak i pregradni zidovi. To je sada

u neku ruku i modni trend u uređenju interijera, koji daje nsvakidašnji izgled prostoru.

»Pregradni zidovi, ulazna vrata i sam stambeni prostor mogu se oplemeniti vitražima. Ne mora to biti staklo u boji. To mogu biti providna stakla gdje se šare obrađuju tehnikom fazetiranja i slažu se s prozirnim staklima različite strukture, čime prirodno osvjjetljenje, odnosno sunčeva svjetlost daje jako lijep efekt. Nešto što bismo nazvali slikom u svjetlu. Prije podne, popodne, navečer, stalno mijenja boju i daje toplinu ambijentu«, opisuje Mészáros efekte koji se postižu kombiniranjem različitih prozirnih stakala u poslovnim i stambenim prostorima. Pregradni zidovi, primjerice, napravljeni vitraž tehnikom, posebno su lijep detalj u uređenju interijera. »Materijali s kojima radimo su skupi, a posao izrade je poprilično dug, ponekad i mukotran. Radili smo u Beogradu kupolu sastavljenu od 20.000 komadića obrađenog stakla. Odnosno, bila je to jedna velika kupola u koju su ugrađene četiri manje kupole. Tih 20.000 djelića mnogo je i za izbrojati, a to je trebalo izraditi, obraditi i složiti u slike. Nije najveći stropni vitraž koji smo radili, ali je sadržavao najviše djelića i bio je najsloženiji, jer smo postavljali četiri kupolice u jedan veliki krug«, kaže Kovács o složenom procesu kojim se od stakala pravi nakit za interijer. »Ali takav vitraž u prostoru, spoj svjetlosti i stakla u boji – to je kao čipka koja sja. Prošle godine tim Mészáros-Kovács potvrdio je svoje umijeće na još jednom vrlo složenom poslu izrade i postavljanja velike kupole u hotelu Izvor u Arandelovcu, kupole površine od oko pedeset četvornih metara. Prema kazivanju upućenih to je sada najveća kupola u Srbiji u vitražu.

Katarina Korponaić

József Kovács

27. svibnja 2011.

PRVI JAVNI NASTUP ČLANOVA HKD-A »ŠID« U CRKVI PRESVETOG SRCA ISUSOVOG U ŠIDU

Besprijekorno, bez pogreške

Nedjeljna misa u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusovog u Šidu, 22. svibnja, obilježena je svečanim javnim nastupom članova HKD-a »Šid«. Nakon svete mise koju je predvodio vlč. Nikica Bošnjaković, jedan od inicijatora formiranja ovog Hrvatskog kulturnog društva, u crkvi je održana izvanredna skupština društva, na kojoj su između ostalog uručene zahvalnice pojedincima i pojedinim pravnim osobama, koji su dali svoj doprinos i pomoć u osnivanju društva, kao vrijednim ženama koje su pomogle izradu, odnosno vez nošnji. Svim nazočnim vjernicima i gostima obratio se član predsjedništva Đura Martinović koji je zahvalio svima, kao i vlč. Nikici Bošnjakoviću, i naglasio njegov doprinos u osnivanju društva, a potom se prisutnima obratio predsjednik Hrvatskog kulturnog društva »Šid« Josip Hodak, koji je u ime cijelog vodstva zahvalio

svima koji su na bilo koji način pridonijeli osnivanju i usponu društva, kao i formiranju dviju sekcija – tamburaške i folklorne. Ukratko je pročitana kratka povijest društva od njegovog

osnivanja pa nadalje, a istaknut je važan moment u radu folklorne i tamburaške sekcije – izlazak na općinsku smotru, kada su članovi HKD-a »Šid« prvi put javno nastupili.

Zahvalnice su uručene vlč. Nikici Bošnjakoviću, koji je od samog početka sudjelovao u formiranju društva dogovorima i inicijativama s ostalim članovima predsjedništva o daljnjem radu kao i izradi nošnji, a potom i ostalima, svima koji su na bilo koji način uložili dio sebe u osnivanje i rad društva. Pogotovo su pohvaljeni župljani Sota, koji velikodušno pomažu rad društva od samog početka, a djeca iz Sota su, pokraj Šidana, najbrojniji članovi i folklorne i tamburaške sekcije.

Nakon uručjenja zahvalnica predstavila se najmlađa skupina plešući uz zvuke tamburice. Besprijekorno, bez pogreške, oduševili su sve prisutne koji su ih pozdravili gromoglasnim pljeskom. A zatim i starija skupina uz plesne korake »Žita«, »Sedi Čira«, »Kalendari« i ostalih, izazvali su također divljenje i ispraćeni su velikim pljeskom.

Suzana Darabašić

IZ TISKA IZAŠAO DRUGI OVOGODIŠNJI BROJ LISTA HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

»Miroljub« sve zanimljiviji

Nedavno je izašao drugi ovogodišnji broj lista »Miroljub«, a 54. u četrnaest godina izlazenja. Na naslovnoj strani je zajednička fotografija članica Kluba ljubitelja biljaka »Za sreću veću« s ovogodišnjeg Sajma cvijeća u Zagrebu.

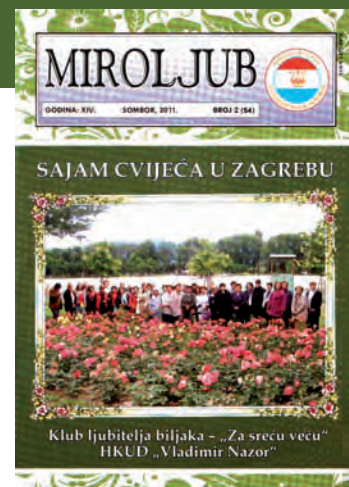
List HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora i ovoga je puta htio što vjernije prikazati događaje vezane uz ovo društvo koji su se dogodili u proteklom razdoblju, ali u njemu se mogu naći i drugi zanimljivi članci. Tu je izvještaj s ovogodišnjeg 77. bunjevačko-šokačkog prela, pročelnik dramske sekcije Zvonimir Lukač piše o uspjehu predstave »Bubašvaba« na op-

ćinskom natjecanju, dok voditeljica Kluba ljubitelja prirode Klara Šolaja-Karas piše o aktivnostima ove sekcije.

Svoju poticajnu duhovnu misao naslova »Mir i ljubav« iznio je karmelićanin o. Vjenceslav Mihetec, a tu je i izvješće s Korizmenih duhovnih večeri ponedjeljkom, koje je vjerno pratio i zapisao urednik lista Alojzije Firanj. Vrlo su zanimljivi tekstovi »Stjepan Radić u Somboru« Maria Bare, tekst o somborskom velikanu Duji Markoviću, kojeg je napisao Josip Z. Pekanović, te razmišljanje Monike Vekonj – »Jezik kojim govorimo«. Liječničku stranu uređuje Marija Mandić,

a ovoga puta piše o bolestima usta i zubi. O Tatuli, najotrovnijoj biljci sjeverne Bačke piše profesor Ivan Gutman, o ruralnoj proizvodnji i suhomesnatom proizvodu šunki pišu Alojzije Firanj i Pavle Matarić. Pavle Matarić kao pročelnik sportske sekcije autor je i teksta »Zdrav duh u zdravom tijelu«, u kojem su iznesene aktivnosti ove sekcije, od šaha, stolnog tenisa, do najave natjecanja veslača-lađara na Neretvi.

Tu je i šarena stranica na kojoj su vicevi, bećarci, zanimljivosti i dujizmi. U najnovijem broju mogu se naći pjesme Katarine Firanj, Vinka Jankovića i Marice Mikrut, kao i nova,

vrlo zanimljiva i duhovita priča Vinka Jankovića »Eseme« i drugi zanimljivi tekstovi.

Besplatan primjerak lista »Miroljub« može se nabaviti u uredu HKUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru.

Z. G.

SONČANI I MONOŠTORCI PJEVALI GOSPI U TOPOLJU

Pjesma bačkih Šokaca u srcu Baranje

Baranjska smotra crkvenog pučkog pjevanja »Marijo svibnja kraljice«, deseta zaredom, održana je u crkvi sv. Petra i Pavla kod Topolja u subotu, 21. svibnja. Na jubilarnoj manifestaciji, među deset sudionika, bili su i članovi Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte i Kulturno-umjetničkog društva Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora.

Prije nastupa pjevačkih skupina predstavljena je monografija »Crkva svetog Petra i Pavla u Topolju« autorice *Marije Keler*. U ovom vrijednom povijesnom dokumentu autorica je uspjela prikupiti sve raspoložive podatke od gradnje 1722. godine do danas.

»Davno sam shvatila kako je pisana riječ jedino što će osta-

ti iza nas. Ukoliko to smetnemo s uma i ne budemo pisali tko smo, što smo i čiji smo, neće nas biti, jer tko ne poznaje svoje korijenje, nema budućnosti. Nadahnuta jednim pismom đakovačkog biskupa *Ćirila Kosa* upustila sam se u prikupljanje i sređivanje arhivske građe i živih svjedočenja, ne samo o crkvi, nego i o životu župljana općenito. Uradila sam i veliki broj fotografija. Taj postupak trajao je punih dvanaest godina i evo, na moje veliko zadovoljstvo, knjiga je pred čitateljima«, rekla je Marija Keler.

Središnji dio festivala otvorila je muška pjevačka skupina »Ižipci« iz Topolja, a predstavile su se i skupine iz Gajića, Batine, Duboševice, Draža, Budrovaca, Antina i Donjih Andrijevara, a među njima i mješovita pje-

vačka skupina KPZH »Šokadija« iz Sonte i ženska pjevačka skupina KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora. Po propozicijama festivala sve pjesme izvođene su a capella, a članovi pjevačkih skupina, osim dva crkvena zbora mješovitog etničkog sastava, pjevali su odjeveni u svečane narodne nošnje svojega mjesta. Sončani, odjeveni u više vrsta svečanih narodnih nošnji svojega mjesta, primjerene dobi članica i članova skupine, otpjevali su crkveni pučki napjev »Zdravo majko Isusova«, koji se danas vrlo, vrlo rijetko pjeva izvan Sonte. Članice »Bodroga«, koje inače redovito pjevaju i u župnom crkvenom zboru iz Bačkog Monoštora, skladno su otpjevale jako stari pučki crkveni napjev »Šetala se Marija, pa Isusa rodila«. O kvaliteti pjevanja može suditi podatak da su i »Šokadijina« i »Bodrogo« skupina iste večeri pozvane na večer crkvenog pučkog pjevanja na ovogodišnjim »Đakovačkim vezovima«.

Na koncu pjevačkog dijela festivala revijalno su nastupili pjevački zbor i tamburaški sastav HKUD-a »Osijek 1862«, a manifestacija je završena zajedničkim pjevanjem crkvenih napje-

Deseta baranjska smotra crkvenog pučkog pjevanja »Marijo svibnja kraljice« otvorena predstavljanjem knjige, a u pjevačkom dijelu sudjelovali su i pjevački zborovi KPZH »Šokadija« iz Sonte i KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora

va »Marijo svibnja kraljice« i »Zdravo Djevo«. Sudionici su, predvođeni gajdašicom *Anitom Tomoković*, u mimohodu izašli iz crkve i na platou zajednički odigrali »Gajdaško kolo«.

Ivan Andrašić

Članice »Bodroga« iz Bačkog Monoštora

Topolje

Topolje je naselje u općini Draž Osječko-baranjske županije. Smješteno je u sjevernom dijelu Baranje, u mikroregiji Karašičke aluvijalne nizine Istočnohrvatske ravnice. Udaljeno je 5 km sjeverozapadno od općinskog sjedišta Draža i 18 km cestom od Belog Manastira. Iako je nekada imalo i više od 1800, po posljednjem popisu iz 2001. godine Topolje ima 473 žitelja. Ižip je narodno, neslužbeno ime Topolja, nastalo od mađarskog imena tog sela Izsép, koje je promijenjeno u Topolje nakon Prvog svjetskog rata. Po tom narodnom imenu stanovnici Topolja nazivaju se Ižipci, a žene Ižipkinje, kako su nazvane i muška i ženska pjevačka skupina iz Topolja.

Crkva svetog Petra i Pavla kod Topolja

Crkvu sv. Petra i Pavla na dunavskom rukavcu kod Topolja dao je podignuti princ Eugen Savojski 1722. godine, kao znak zahvalnosti Bogu za pobjedu nad Turcima. Kako se toranj prilikom gradnje triput urušavao, crkva je posvećena tek 1744. godine. Posvetio ju je 13. rujna 1744. godine pečuški biskup grof. Sigismund Bereny. Crkva se nalazi kilometar udaljena od Topolja, na putu za Draž, na onom mjestu gdje je 12. kolovoza 1687. godine princ Eugen Savojski potisnuo glavninu vojske Kara Mustafe u Dunav. Crkva sv. Petra i Pavla je jednobrodna građevina s polukružnim svetištem i sakristijom prigradenom uz sjeverno pročelje. U unutrašnjosti, kao i na vanjštini crkve, čitljiva su barokna stilska obilježja. Crkva sv. Petra i Pavla spomenik je kulture I. kategorije. Po osebnosti arhitektonskog oblikovanja ubraja se među najznačajnije barokne sakralne građevine u Hrvatskoj.

ZONSKA SMOTRA GLAZBENOG I FOLKLORNOG STVARALAŠTVA U CRVENKI

Jednako su važni i volja i znanje

Rezultati Zonske smotre znat će se polovicom sljedećeg mjeseca, a Pokrajinska smotra je najavljena za 16., 17. i 18. rujna u Vrbasu

Zonska smotra izvornog glazbenog i folklornog stvaralaštva u području njegovanja folklornih tradicija održana je u Domu kulture u Crvenki u subotu, 21. svibnja. U organizaciji Saveza amatera Vojvodine, Kulturno-prosvjetne zajednice općine Kula, Osnovne škole »Vuk Karadžić« i Doma kulture Crvenka, nastupilo je 17 kulturno-umjetničkih društava iz općina: Kula, Srbobran, Vrbas, Bečej, Bač, Bačka Palanka, Mali Idoš, Bačka Topola i Žabalj.

Kao što je uobičajeno u bogatom i raznovrsnom folklornom programu, publici su se predstavile pjevačke skupine, vokalni i instrumentalni solisti (frula, dvojnice, sopilka bas, gusle, gajde, samica), instrumentalni sastavi, izvorne folklorne skupine, narodni orkestri, a prikazano je i nekoliko narodnih običaja. Publika je imala prigodu uživati u različitoj glazbeno-kulturnoj baštini naroda koji žive na ovim prostorima, a ove se godine osobito isticao rusinski, mađarski, ukrajinski, crnogorski, srpski i folklor šokačkih Hrvata.

BAČANI I PAVLJANI NA SMOTRI

Na ovoj smotri općinu Bač predstavljale su dvije kulturne udruge – KUD »Mladost« Bač i HKUPD »Matoš« Plavna. U okviru »Mladosti« nastupili su vokalna solistica *Vukosava Mitrović* te ženska pjevačka skupina s izvornim pjesmama iz Bosne. Folklorni odjel »Matoša«, kome je ovo bio četvrti nastup u Crvenki, ovoga je puta predstavio običaj iz okolice Plavne pod nazivom Bojtarske sigre – Dok bojtari večeru čekaju, što ga je osmislila koreografkinja »Matoša« *Evica Bartulov*.

Matoševi folklorasi i tamburaši opet su ostavili lijep dojam kod publike i članova stručnog žirija *Gordani Roganović* i *Milovanu Ognjenoviću*. Za pohvalu je što se u ovaj ansambl uključuju mlade osobe, a primjedbe su i ovoga puta bile isključivo tehničke naravi, koje se do Pokrajinske smotre mogu lako otkloniti.

POTREBAN REDOVITI RAD SVIH UDRUGA

Kada su u pitanju opći zaključci ovogodišnje smotre, članovi žirija su izrazili zadovoljstvo napretkom u radu većine udru-

ga i ukazali na neke probleme, kao i na trenutačno stanje u folkloru. Folklor je, naime, u svim krajevima »opao« i sve se više svodi samo na pjevanje. I na ovoj je smotri bilo više pjevačkih skupina nego što je uobičajeno, a to podrazumijeva potrebu kvalitetnijeg rada u području vokalne kulture, impostaciji glasa, intonaciji itd. Pri tome je potrebno potencirati podrijetlo pjesama i plesova, dakle, nisu više dostatni samo nošnja i pokreti, nego je podjednako važno ispravno predstaviti sve segmente koji čine folklor jednog naroda. U folkloru su svi glazbeni i etnografski elementi iste važnosti, kao i koreografija, i zato je tijekom godine potreban redoviti rad svih udruga koje se bave ovom oblašću kulturne baštine, a ne samo povremeno uvježbavanje od smotre do smotre.

Rezultati Zonske smotre znat će se polovicom sljedećeg mjeseca, a Pokrajinska smotra je najavljena za 16., 17. i 18. rujna u Vrbasu.

Zvonimir Pelajić

U BAČKOM MONOŠTORU NASTAVLJENA 90-IH GODINA PREKINUTA TRADICIJA

Mikrofon u đačkim rukama

Kada sam bila učenica Osnovne škole, već početkom školske godine kretali su dogovori i pripreme za veoma značajnu manifestaciju kojoj su se veselile i mame, tate, bake i djedovi – »Đački mikrofon«. Djeca su uvježbavala pjesme koje će pjevati, ritmičke grupe su redovito imale probe i davale sve od sebe da svi pokreti budu usklađeni i svaki dio koreografije savršen. Svi smo se radovali ovoj prilici da pokažemo kako i što umijemo.

Devedesetih godina prestalo je organiziranje »Đačkog mikrofona«, pa mnoge generacije nisu niti imale priliku na ovaj se način okušati u glazbenim vodama. Ponukani nostalgijom

i prelijepim uspomnama, članovi Školskog odbora OŠ »22. oktobar« Bački Monoštor, ravnateljica škole *Marija Mrgić*, nastavnici i mladi entuzijasti, uz podršku sponzora, odlučili su ove godine nastaviti s tradicijom Đačkog mikrofona. Tako je ta manifestacija održana u nedjelju, 15. svibnja.

Program je otvorila *Anita Đipanova* prelijepom prozom, a zatim su mikrofone preuzeli mali voditelji *Maja* i *Marko*. Simpatičnim opisima predstavljeni su svi mali pjevači i njihove numere, pa je tako svaki od dvadesetak sudionika imao svojih pet minuta. Mogle su se čuti popularne numere s poznatih festivala, poput

Eurosonga, pa do pomalo zaboravljenih dječjih pjesmica kao što su: »Šaputanje«, »Išli smo u Afriku...«, »Kad si sretan...« Uz glazbenu pratnju *Josipa Elgeca* mali su pjevači zvučali poput pravih zvijezda. Drugo mjesto osvojila je *Nikolina Pašić*, a pobjednice »Đačkog mikrofona« ravnopravno su *Anđela Matin* i *Miljana Kovač*. Svima

su uručene nagrade kao mali znak priznanja.

Roditelji i rođaci navijali su iz publike uz gromoglasni pljesak koji je djeci bio najveće priznanje, a uzbuđenje i radost djece najbolje su se mogli vidjeti kada su ona veselo skakutala pjevajući uglas odjavnu pjesmu manifestacije pod nazivom »Ljubav«.

Zdenka Mitić

DEVETI MEĐUNARODNI FESTIVAL DJEČJEG FOLKLORA U BAČU, BAČKOJ PALANCI I TOVARIŠEVU

Vidan napredak u koreografijama

Ove je godine po prvi puta na ovom festivalu nastupila dječja folklorna skupina HKUPD-a Matoš iz Plavne, i to je veliko priznanje ovoj kulturnoj udruzi

Bač, Bačka Palanka i Tovariševo bili su domaćini IX. međunarodnog festivala dječjeg folklora održanog u ovim mjestima 19.-21. svibnja. Osim domaćih kulturno-umjetničkih društava, ove su godine u programu sudjelovala i djeca iz Turske, Poljske i Makedonije.

Prva je večer festivala održana u četvrtak, 19. svibnja, u Plavoj dvorani Doma kulture u Baču. U organizaciji domaćeg KUD-a Mladost, nakon svečanog defilea svih sudionika festivala središtem Bača, u prepunoj su dvorani nastupila folklorna društva iz okolnih mjesta te folklorni ansambli Raciborzanie – Racborz iz Poljske, Pamukkale – Pahoy iz Turske i KUD Dimče Mogilčeto – Mogila iz Makedonije. Svi su oni pokazali

veliko umijeće otkrivajući publici glazbeno i folklorno bogatstvo različitih naroda i duh zajedništva i ljepote.

PLES UZ ŽIVU GLAZBU

Ove je godine po prvi puta na ovom festivalu nastupila dječja folklorna skupina HKUPD-a »Matoš« iz Plavne, i to je veliko priznanje ovoj kulturnoj udruzi. »Matoš«, kao što je organizator primijetio, postaje sastavni dio gotovo svih kulturnih događanja u općini Bač, a predstavljanjem kulturne baštine Hrvata u Bačkoj demonstrira na osobit način put od multikulturalnosti do interkulturalnosti.

Nastupi gostiju iz stranih zemalja bili su i ove godine reprezentativni i oduševili su brojnu publiku, a vidan je napre-

dak i u koreografijama domaćih ansambala. Impresivno je kako su djeca disciplinirano i s radošću izvodila ono što su naučila, a pri tome je očito da se postiže mnogo ljepši doživljaj i bolja kvaliteta nastupa ako plesače prati živa glazba na narodnim instrumentima, a ne glazba s CD-a. Njegovanje folklorne tradicije i povratak izvorima bolje se ostvaruje autentičnim zvucima, a kada su u pitanju djeca, i koreografija bi također trebala biti primjerena njihovom uzrastu.

PJESME PUTUJU

U posljednje vrijeme mnoga kulturno-umjetnička društva ovoga kraja u svom repertoaru imaju pjesme i plesove različitih naroda, što pokazuje povezanost naroda i duh zajedništva, a ponekad u tome dođe nehotice i do »svojanja« ponekih pjesama. Ova pojava ne mora biti loša, može biti čak i dobra, a svako je zanimljiva, pogotovo za muzikologe i ljude koji se bave folklornom i sličnim disciplinama. O tome je još davno dr. *Josip Andrić*, radeći na prikupljanju narodnih napjeva, u jednom glazbenom prikazu rekao:

»I pjesme, naime, ne ostaju samo u kraju gdje su nastale, nego putuju, ne zaustavljaju se

dapače ni na etničkim granicama, nego ih znadu prijeći i emigrirati u tuđe etničko područje i ondje – obično u više ili manje izmijenjenom obliku – steknu nov domicil... Šokci bi se zakleli da je poznata pjesma 'Ajde Kato, ajde zlato', prava šokačka, premda je i ona seljenjem iz tuđine doprla u Šokadiju.«

Takvih je primjera bilo i na ovom festivalu, pa smo i pjesmu »Moja diridika« čuli pod simpatičnom naznakom i zanimljivom obradom. Isto bi se to moglo kazati i za neke pjesme i plesove koje Plavanjci nazivaju svojima.

Ovogodišnji Međunarodni festival dječjeg folklora ostat će u pamćenju po bogatstvu folklora različitih naroda, prikazanom na visokoj razini, ali i po besprijekornoj organizaciji, prije svega KUD-a »Mileta Protić« iz Tovariševa, »Kosta Abrašević« iz Bačke Palanke i KUD-a »Mladost« iz Bača, gdje je festival i otvoren. Drugi je dan festivala održan u petak, 20. svibnja, u Bačkoj Palanci, a treći, završni, 21. svibnja u Tovariševu.

Pokrovitelji festivala bili su: Pokrajinsko tajništvo za međunarodnu i regionalnu suradnju, skupštine općina Bač i Bačka Palanka i turističke organizacije u ovim općinama.

Zvonimir Pelajić

SMOTRA IZVORNOG STVARALAŠTVA OPĆINE APATIN

A gdje je publika?

Smotra izvornog stvaralaštva odraslih općine Apatin održana je u petak, 20. svibnja, u Kupusini. Među malobrojnim sudionicima manifestacije bili su samo folklorci KPZH »Šokadija« i OKUD-a »Ivo Lola Ribar« iz Sonte, KUD-a »Petefi Šandor« iz Kupusine, te ženske pjevačke skupine »Različak« iz Svilojeva, »Ognjište« GKUD-a »Dunav« iz Apatina

i »Krajcarka« KUD-a »Petefi Šandor« iz Kupusine. Subjekti koji redovito dobiju najveće komade »općinskog kolača« namijenjenog kulturi, folklorci GKUD-a »Dunav« iz Apatina, te folklorna i obje pjevačke skupine KUD-a »Prigrevica« nisu sudjelovali na općinskoj smotri.

Skupine koje su sudjelovale izvele su vrlo kvalitetne točke, pa ipak, na zonsku smotru nisu

se plasirali članovi KPZH »Šokadija« s prikazom berbanskog običaja iz Sonte. Diskvalificirani su zbog prekoračenja predviđenog vremena. Umjetnički voditelj *Zvonko Tadijan* namjeravao je maksimalno uporabiti dopuštenih 10 minuta, no na pozornici se radnja otela kontroli i diskvalifikacija je bila neminovna.

Drugi sudionik iz Sonte, OKUD »Ivo Lola Ribar«, plasirao se na zonsku smotru prikazom običaja »Vodeni ponediljak«. Njihov umjetnički voditelj bio je član KPZH »Šokadija« *Aljoša Mihaljev*.

Ivan Andrašić

ANTUN KRAJNINGER, TAMBURAŠ I MAJSTOR TAMBURE

Zivot Antuna Krajningera iz Sombora stalno je bio vezan uz drvo, i to kakvo drvo – plemenito, posebno, drvo šarenog javora, šljive, ora-ha, trešnje, koje godinama nakon smrti, nakon sječe, kada se zaboravljene daske u mračnim tavanima dobro osuše, pod njegovim se rukama i njegovim dljetom oblikuju i ponovno oživljavaju. I što-više, pod rukama dobrih glazbenika govore priču o ravnici, vinu, konjima, bečarima, nesretnim ljubavima, fijakerima, Dunavu...

STUDIJ I SVIRKA

Još kao maleni dječak Antun Krajniger zaljubio se u tamburu, koju je prvi put čuo u rukama *Mate Lukića* iz Lugova pokraj Sombora. Kako je s njim prijateljevaio, riješio je da i on pokuša svirati, kao i njegov prijatelj Mata, kod poznatog somborskog nastavnika tambure *Dure Parčetića*. Upisuje se u školu Somborskog tamburaškog društva, koja je radila po programu niže glazbene škole. Pet godina škole tambure nisu bile jednostavne, osobito ne početak. Trebalo je proći dosta vremena da prestanu

boljeti jagodice na vrhovima prstiju koje su dobile žuljeve od dugih tehničkih vježbi na žicama. Nastavnik Đura, pomalo strog, ali više pedagoški nego li je to bio doista, zahtijevao je ozbiljan rad. A oni koji su tamburu doista i voljeli ozbiljno su i radili. Brzo se moglo vidjeti tko bi, a tko ne bi mogao postati dobar tamburaš. A Krajca, kako ga od milja zovu prijatelji, doista je napredovao i već poslije dvije godine počeo svirati sa svojim tamburaškim sastavom »Zlatni zvuci« i pomalo zarađivati. I danas se mnogi sjećaju predivnih tamburaških večeri u somborskom »Des Artu« i kazališnom klubu »Goo-do« gdje su ovi tamburaši svirali i zabavljali uvijek brojnu publiku. Nije ni čudo jer uvijek su njegovali širok repertoar od poznatih djela klasične glazbe, do modernih tamburaških skladbi.

Dolazi srednja škola, još više učenja, a ta ljubav prema drvetu tambure jednostavno ga je navela da upiše zanat stolara. Njihov je sastav sve traženiji i popularniji, ali članovi se sve teže zbog škole i studija mogu okupiti. Begešar odlazi na studij u Osijek gdje počinje svirati u danas ve-

Ovaj će instrument sigurno opstati

Za dobru tamburu kažu kako je sve bolja što je starija, a »bolja« joj je i cijena, ali je redovito treba održavati i obnavljati one dijelove koji se najviše habaju pri sviranju

oma popularnom sastavu »Fijaker«, a kasnije mu se priključuje i kontraš. Krajca upisuje studij Više poslovne škole u Novom Sadu i sam sebe financira »tezgareći« po restoranima i kafićima sa svojim novim orkestrom »Zora« iz Vinkovaca. Vikendom bi svirao u Hrvatskoj kako bi mogao zaraditi za studij, a pokraj toga svira u KUD-u »Sonja Marinković«, gdje je bio i asistent dirigenta i u HKUD-u »Vladimir Nazor« u Somboru. Kasnije formira orkestar u Novom Sadu jer je postajalo sve teže živjeti, studirati i raditi na relaciji Novi Sad-Vinkovci-Sombor. Povremeno se vraćao svom starom zanatu i kad god bi dolazio u svoj rodni Sombor izrađivao bi tambure – bas primove i primove – i prodavao ih, a usput je popravljao stare tambure. Život se sveo na rad i učenje. Prve poteze izrade tambure naučio je od *Dure Parčetića* koji mu je nekada bio nastavnik sviranja, a sada i nastavnik izrade tambura. Nije mu bilo teško, kao svršeni stolar uz dobrog nastavnika sve je više napredovao i na tom polju, ali i puno pomagao svom nastavniku.

UMJETNIK IZ MALOG BEČA

Danas je Antun Krajniger poznat u krugu majstora tambure kojih je sve manje (barem pravih), a u suradnji sa starijim majstorima dolazi do kvalitetnog drveta za tamburu kojeg je sve teže nabaviti. Za dobru tamburu kažu kako je sve bolja što je starija, a »bolja« joj je i cijena, ali je redovito treba održavati i obnavljati one dijelove koji se najviše habaju pri sviranju. Krajca kaže kako

tamburu najbolje može očuvati stalno sviranje. Kada je tambura usvirana ima ljepši ton, na nju neće ni crvotočina kada se redovito koristi, a što je drvo starije, ono bolje rezonira i prenosi zvuk.

On vjeruje u budućnost tambure, tamburaša je sve više, odnosno sve je više onih koji žele svirati tamburu, ali na svu sreću opstaju i ostaju samo oni talentirani i uporni koji ovaj instrument doista vole. Tako i Sombor, kao grad s dugom tamburaškom tradicijom, vidi kao grad lijepe budućnosti što se ovog instrumenta tiče. Najzaslužniji za to su Muzička škola »Petar Konjović«, Somborsko tamburaško društvo i pojedinci i orkestri koji ovaj instrument njeguju, kao što su ga nekada njegovali stari, danas pokojni tamburaši. Novi Sad je, po njegovim riječima, ipak grad u nešto boljem položaju od Sombora prvenstveno zbog toga što je veći, s puno više stanovnika, boljim standardom, samim tim s puno više svirki i razumljivo je da će tu tambura opstati, a najbolje je, kaže, u Hrvatskoj. Tamo se tambura doista cijeni i poštuje i ljudi je smatraju nacionalnim na-

U tamburaškoj radionici

rodnim instrumentom. Goto-vo svako selo u Slavoniji ima svoju školu tambure, stoga njena budućnost nije upitna. Ali u Hrvatskoj ljudi veoma cijene tamburaše iz Vojvodine. To je Antun i sam osjetio svirajući sa sastavom iz Vinkovaca. Vojvođanski način sviranja ipak se razlikuje od slavonskog, a u zadnje je vrijeme sve više sastava u Hrvatskoj koji pokušavaju njegovati upravo taj vojvođanski štimung *Janike Balaža* i *Zvonka Bogdana*.

Antun je svoj studij priveo kraju, ali po svemu sudeći njegova će budućnost ostati tambura. U nju kada se zaljubiš, ne možeš se odljubiti, a Krajca je doista voli i kada je svira, ali i kada je izrađuje. On je doista pravi majstor sviranja i izrade ovog instrumenta. Priznat ćete kako je veoma zvučno kada u rezonatoru tambure nađete etiketu na kojoj piše kako je tambura izašla iz tamburaške radionice »Krajninger«, ali tek ton pokaže svoje.

I još jedna zanimljivost. Grad Beč je poznat po svojim glazbenim velikanima i njegovanju tradicije klasične glazbe. Možda još jedan Beč i jedan »Bečlija« postane poznat, ali po tamburama. Naime, Antun Krajninger živi u Malom Beču, u ulici koju Somborci tako zovu od davnina, a nalazi se na ulasku u Sombor s Bezdanskog puta, lijevo prije pruge.

Zlatko Gorjanac

27. svibnja 2011.

SJEĆANJA NA GIBARAC I ISU VELIKANOVIĆA

U znaku broja 72

Opet sjećanja na Gibarac. Za kirbaj, poslije svete mise, pričali smo o svemu i svačemu, najviše o pripremanju velebrne 200. obljetnice izgradnje i blagoslova crkve u Gibarcu, pa spominjemo i viđenije ljude krštene u toj crkvi, a među njima je *Isidor Iso Velikanović*, pjesnik i komediograf, pripovjedač i humorist, prevoditelj, leksikograf i novinar još uz to.

Rođen je u Šidu, 29. ožujka 1869. godine, a poput većine šidskih katolika kršten je u gibaračkoj crkvi sv. Ivana Nepomuka, i to u vrijeme upravitelja župe *Živka (Vitalisa) Odžića*. Umro je u Zagrebu 21. kolovoza 1940. godine, u 72. godini života, a ove se godine navršava 72 godine od njegove smrti.

OPUS

Iz svake generacije Velikanovića netko je išao na teologiju, pa ga je otac, prema nalogu prijatelja *Strossmayera* i kuma *Ilije Okrugića*, htio poslati u Rim, no Iso nakon završene »šokačke« gimnazije u Vinkovcima odlazi u Beč na filozofiju, a poslije i na medicinu, ali je ipak ostavio i jedno i drugo i posvetio se pisanju. Prvim se prilogima javlja već 1889. godine, a prve objavljene pjesme »Sanjarije« izlaze mu u almanahu Hrvatskog akademskog društva »Zvonimir« u Beču. Poslije je surađivao u »Vijencu«, »Nadi«, »Hrvatskom kolu« i mnogim drugim časopisima. U

Velikanovićevu proznom opusu raznolike su književne vrste – od pripovijedaka, humoreski, feljtona do autobiografskih zapisa, kritika i studija. Pisao je i komedije – »Tulumović udaje kćer«, »Posvatovci i Prosci«, »Udovičin san«, a poznat mu je i humoristični ep »Otmica«. Tvorac je i dva rječnika – Španjolski u trideset lekcija (1928.) i Španjolsko-hrvatski priručnik (1929.), a zajedno s *Nikolom Andrićem* izdaje »Šta je šta«, Stvarni hrvatski rječnik u slikama (1938.). Od proze mu je objavljeno: »Zašto svijet nije propao i druge šaljive pripovijesti iz Srijema« (1913.), »Novi pakao i druge humoreske« (1914.), »Srijemske priče« (1915.), »Žena i vrag i druge priče« (1924.).

No, Velikanović je najpoznatiji po svojim izvrsnim prijevodima s ruskog, poljskog, engleskog, španjolskog, francuskog, češkog, njemačkog – preveo je više od 300 naslova. Poznat je po prijevodu *Tolstoja*, *Dostojevskog*, *Gogolja*, *Puškina*, *Mickiewicza*, *Sieniewicza*, *Cervantesa*, *Balzaca*, *Tagore*, *Gothea* i drugih svjetskih veličina. Priredio je i nekoliko izdanja sabranih djela *Augusta Šenoe*, *K. Š. Dalskog*, *Eugena Kumičića*, *Josipa Eugena Tomića*.

U Mitrovici izdaje »Knut« – list za humor i satiru, koji izlazi tri godine, od 1904. do 1906., gdje je okupio ekipu vrijednu pohvale – *Živka Bertića*, *Antu Benašića*, *Milana Ogrizovića*, *Vjenceslava Novaka*, *A. G. Matoša*, mada su se svi od reda potpisivali pseudonimima.

Što se političkog života tiče, on i *Živko Bertić* osnovali su Hrvatsku naprednu stranku 1904. godine, no Iso je prijateljevao i s braćom *Radić* pa je osnovao u

Mitrovici Hrvatsku seljačku zadrugu, a u Srijemskim Karlovcima Hrvatsku vinarsku zadrugu. Prelaskom u Zagreb Velikanović je izabran za tajnika zagrebačke »Šokadije«, a u listopadu 1918. izabran je za tajnika Matice hrvatske.

Velikanović je živio u Šidu, Srijemskoj Mitrovici i Zagrebu.

TRAGAJUĆI ZA PODACIMA O ŽIVOTU

Tragajući za podacima o njegovu životu u Srijemu, moramo priznati kako se u Mitrovici zna gdje mu je bila kuća, ali tamo su sad iskopine drevnog Sirmiuma, no u Šidu nam ne znaju reći gdje su kuća i zemlja Velikanovića, a djed mu je imao više od 60 lanaca zemlje i 4-5 lanaca vinograda. Vinogradi su bili u gibaračkom ataru, u potesu Brijest, o kome je Iso također pisao, no u Šidu se ne zna. Mitrovica mu se odužila i spomenom u knjiži novijega datuma »Znamenite ličnosti Srijema« autora *Dorda Stojšića*, novinara i publicista, a šokački Vinkovci, V. danima Josipa i Ivana Kozarca, gdje se govorilo o Velikanoviću, no Šid mu svakako nikada nije oprostio žaoke iz priče »O jednom glasovitom Šarovu«. I danas kada ih pitate, prave se nevješti, pa taj Šarov i nije šidski, već berkasovački.

Zagreb i Hrvatska dostojno su mu se odužili, jer je na sjednici Vlade Republike Hrvatske od 30. lipnja 2005. ustanovljena nagrada »Iso Velikanović« za najbolja ostvarenja u području prevodenja književnih djela, a dodjeljuje se svake godine koncem ožujka. Ove godine ovu prestižnu nagradu zavrijedili su *Zlatko Crnković* za životno djelo i *Irena Lukšić* za prijevod romana »Sanjin« *Mihaila Arcibaševa*.

Slavko Žebić

KRONOLOGIJA od 27. svibnja do 2. lipnja

27. SVIBNJA 1999.

Skupština općine prihvatila je prijedlog da se mr. sc. *Josip Buljovčić*, jezikoslovac, i primarius dr. *Jenő Gubás*, otorinolaringolog i publicist – proglase počasnim građanima Subotice.

27. SVIBNJA 1999.

Zrakoplovne snage NATO od 16:25 do 16:35 ponovno su raketirale okolicu Meteorološke stanice na Paliću. U prostoru Auto-kampa, gdje su bile smještene izbjeglice, ozlijeđene su četiri osobe, od kojih je jedna starica kasnije podlegla u bolnici.

28. SVIBNJA 1771.

Gradske vlasti su, na dvanaest godina, otkupile ubiranje velikih dažbina, odnosno desetka u naturi. Godišnja zakupnina ovog ne malog poreznog nameta iznosila je 5000 forinti, što je gradskoj blagajni posredno donijelo i više novca za domicilne i lokalne potrebe, dok su Subotičani bili lišeni raznih neugodnosti vezanih uz ubiranje ovih obveza.

28. SVIBNJA 1881.

Gradsko vijeće zatražilo je od Kraljevske komore da joj uz nacionalne (osnovne) škole, omoguću i otvaranje jedne Škole crtanja. Odobrenje Komore stiglo je u proljeće iduće godine, ali je ova škola otvorena tek 1825.

28. SVIBNJA 1823.

Gradski građevinski nadzornik *Joseph Wüstringer* sačinio je katastarsku kartu ugarnica, na potezu iza Palića.

28. SVIBNJA 1779.

Prema pisanju onodobnog tiska, nastavljeno je »preuzimanje« trgovina u privatnom vlasništvu u Subotičkom srezu.

Utvrđeno je kako su, navodno, »mnogi trgovci-špekulanti, skrili velike količine robe milijunske vrijednosti radi prodaje na crno«.

28. SVIBNJA 1978.

U naselju Mala Bosna postavljena je prva vodovodna mreža u dužini od 3 kilometra.

29. SVIBNJA 1743.

Ugovorom potpisanim između Kraljevske komore i varoši Sveta Marija (Subotica), naš grad je izuzet iz vojne nadležnosti i stavljen pod građansku jurisdikciju, odnosno, uveden je u civilno stanje, te postaje podložan županiji. U slučaju da ga vladarica proda, ili pokloni, budući gospodar je dužan poštovati sve zatečene privilegije i prava, u cijelosti, te se ne može obvezivati na iznose veće od onih koji su ugovorom naznačeni.

29. SVIBNJA 1890.

Rođen je *Pere Tumbas Hajo*, glazbenik, skladatelj, pedagog, uoči II. svjetskog rata (od 1938.) ravnatelj Tamburaškog orkestra Radio-Beograda – glasoviti umjetnik na tamburici. Iza njega je ostalo na desetine tamburaških i drugih skladbi (popularne narodne pjesme i kola, a također valceri, koračnice i dr.). umro je 5. ožujka 1967. godine.

29. SVIBNJA 1991.

Na prvoj Zrakoplovnoj balkanijadi jugoslavenska ekipa, u čijem sastavu je bio i Subotičanin *Ladislav Kovačić*, zauzela je prvo mjesto pobijedivši dotadašnjeg europskog prvaka, ekipu Bugarske.

30. SVIBNJA 1746.

Magistrat Svete Marije (Subotice) odlučio je dopustiti na-

seljavanje petnaest mađarskih obitelji iz Kecskeméta, budući da su prihvatile razmjerno sudjelovati u otplati građanskih obveza koje su proistekle iz Požunskog ugovora.

30. SVIBNJA 1890.

Prema službenim podacima iz imenika mjesta u Ugarskoj, Subotica broji 72.737 stanovnika, od kojih su: 66.635 rimokatolici, 2.480 pravoslavci, 2.450 mojsijevci, 665 reformati, 247 evangelici i dr.

30. SVIBNJA 1941.

U ljeto 1941. mađarske okupacijske vlasti, u dijelu atara južno od Subotice, započinju s naseljavanjem Székélya (Szekleri, Sikuli), koje se smatra pripadnicima mađarske nacije. Od Žednika i drugih okolnih naselja – iz kojih je prognan, nakon I. svjetskog rata koloniziran, srpski živalj – formirano je desetak sela, s oko 13.500 Székélya. U jesen 1944. oni su preseljeni u Južno Zadunavlje (mahom Tolnansku i Baranjsku županiju). U današnjoj Rumunjskoj najviše Székélya je naseljeno u transilvanijskim županijama Harghita, Covasna i Mureș, njih oko 670 tisuća.

31. SVIBNJA 1898.

Završen je premjer zemljišta određenog za gradnju franjevačkog samostana u subotičkom vojnom šancu, supotpisan od: kapetana *Jakova Sučića*, vicekapetana *Luke Sučića*, poručnika *Grgura Vidakovića*, zastavnika *Stipana Vojnića*, veksflera *Stipana Cvinjanovića* te jurista *Mihajla Vukelića* i *Šime Tumbasovića*.

31. SVIBNJA 1945.

Nakon četveromjesečne stanke Subotica ponovno dobiva svoj dnevni list naslovljen kao

»Slobodna Vojvodina« (glasilo Jedinstvene narodnooslobodilačke fronte Vojvodine u Subotici). List je pisan hrvatskim standardnim jezikom i tiskan latiničnim pismom. Na čelu uredništva je Osječanin dr. *Dragutin Franković*, do tada urednik latiničnog izdanja »Slobodne Vojvodine« u Novom Sadu.

1. LIPNJA 1785.

Sukladno reformama *Josipa II.* Subotica je u sklopu Bačke i još tri županije (Krašovanske, Tamiške i Torontalske) temeljem ulaska u okrug čije je sjedište, naizmjenično, u Temišvaru i Lugošu. Za čelnika novog okruga postavljen je komesar-povjerenik *János Bahó*.

1. LIPNJA 1989.

U Ciudad de México (Mexico City) premijerno je izvedena koreodrama *William Shakespearea* »San ljetne noći« koju je s gostujućim, te plesačima i glumcima subotičkog Narodnog kazališta uprizorila koreodramkinja i redateljica *Nada Kokotović*.

1. LIPNJA 1989.

U 65. godini preminula je *Teza Bukvić*, profesorica filozofije u mirovini i istaknuta javna i politička djelatnica.

2. LIPNJA 2001.

U povodu 500. obljetnice objavljivanja »Judite« oca hrvatske književnosti *Marka Marulića* (Split, 18. kolovoza 1450.– 5. siječnja 1524.) u HKC-u Bunjevačko kolo održan je dvodnevni skup na kojem je akademik *Mirko Tomasović* (1938.) održao dva predavanja. Ugledni gost iz Hrvatske posjetio je i neke kulturne i prosvjetne ustanove u Subotici.

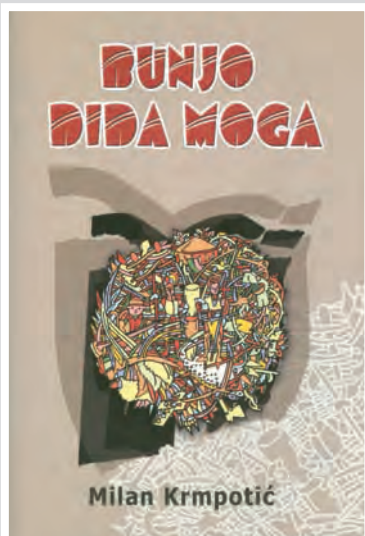
Nova knjiga: »Bunjo dida moga«

SUBOTICA – U nakladi Hrvatskog akademskog društva iz Subotice objavljena je knjiga pjesama »Bunjo dida moga« pjesnika i prozaista *Milana Krmpotića* (Veljun Primorski kod Senja, 1945.). Riječ je o drugom, izmijenjenom i dopunjenom izdanju ove knjige objavljene 1993. u nakladi Senjskog književnog ognjišta.

»Bunjo dida moga« je prva zbirka pjesama *Milana Krmpotića* objavljena na bunjevačkom govoru kojim se služe Bunjevci u Krivom Putu iznad Senja. Knjigu i pučki govor na kojem je napisana, po riječima recenzenta *Zlatka Tomičića*, zanimljivo je pratiti i stoga što u drugim krajevima žive Bunjevci, koji ne govore svuda na posve isti način. Ova zbirka pjesama je, kako dodaje *Tomičić*, ne samo pjesnički nego i jezični doživljaj; ne samo književno djelo nego i dokument i govorni relikv jednog kraja i puka.

Autor knjige *Milan Krmpotić* živi i radi u Senju koji se smatra »prijestolnicom Bunjevaca« u Hrvatskoj, iako pripadnici ove subetničke skupine Hrvata žive i u Dalmaciji, Lici, Hercegovini te vojvođanskom i mađarskom dijelu Bačke.

Knjiga »Bunjo dida moga« sadrži i rječnik manje poznatih riječi, a likovni prepjev i naslovnicu knjige potpisuje slikar-grafičar *Ivica Balažević*.

Susret amaterskih pozorišta Vojvodine

STARA PAZOVA – Poznata glumica *Ružica Sokić* otvorila je prošle subote u Gradskom pozorištu u Staroj Pazovi 49. susrete amaterskih kazališnih društava Vojvodine, na kojima će do 29. svibnja biti prikazano osam predstava u izvođenju trupa iz - Nove Pazove, Sente, Kule, Crvenke, Kovina, Sečnja, Bačke Palanke i grada domaćina, piše portal Seecult.org.

Predstave je za tu najveću manifestaciju amaterskog umjetničkog stvaralaštva u Vojvodini odabrao *Bogdan Ruškuc*, kao najuspješnija ostvarenja među 56 izvedenih u protekla dva mjeseca na zonskim smotrama u Srijemu, Bačkoj i Banatu.

Tri najbolje predstave sa 49. susreta, koje odabire žiri (redatelj *Saša Latinović*, glumica *Vesna Ždrnja* i dramaturg *Miloš Jakovljević*), predstavljat će Vojvodinu na 53. festivalu amaterskih kazališta Srbije, koji će polovicom srpnja biti održan u Kuli.

Prošle je godine, na 48. susretima amaterskih kazališnih društava Vojvodine pobijedila predstava »Kad puhnu proljetni vihori« *Vladimira Hurbana Vladimirova*, u režiji *Miroslava Benke* i izvođenju slovačkog teatra VHV.

Promocija »Nabijača« u Vajskoj

VAJSKA – Hrvatsko kulturno-umjetničko prosvjetno društvo »Dukat« Vajska - Bođani organizira u subotu, 28. svibnja, pro-

mociju knjige »Gradnja kuća nabijača u Sonti u XX. stoljeću« autora *Ivana Andrašića*. Knjigu će predstaviti *Zvonko Tadijan* iz Sonte i ravnatelj izdavača, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, te autor *Ivan Andrašić*.

U drugom dijelu večeri članovi dramske sekcije HKUPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada izvest će dramu hrvatskog autora *Tomislava Zajeca* »Atentatori«. Predstavu je adaptirao i režirao *Miljan Vojnović*. Manifestacija će se održati u dvorani Vatrogasnog doma s početkom u 19 sati. Zainteresiranima će biti omogućena kupnja knjige.

Retrospektiva filmova Rajka Grlića u Beogradu i Rumi

BEOGRAD – Nastavljajući praksu organiziranja retrospektiva filmova najznačajnijih hrvatskih redatelja, Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« priređuje retrospektivu dokumentarnih i igranih ostvarenja *Rajka Grlića*, koja će biti održana od 4 do 8. lipnja u beogradskom Domu omladine. Projekcije filmova počinju u 19 sati.

Rajko Grlić je kao redatelj i scenarist snimio jedanaest filmova, dobitnik je brojnih međunarodnih nagrada, a ostvarenja kao što su »U raljama života«, »Za sreću je potrebno troje«, »Čaruga« i »Karaula« i danas predstavljaju klasike. Ova retrospektiva bit će i prilika za obilježavanje tridesetogodišnjice možda najpoznatijeg Grličevog filma »Samo jednom se ljubi«. Osim dugometražnih filmova, publika će vidjeti i izbor Grličevih rijetko viđenih kratkih filmova, kao i njegov diplomski film »Predgovor« rađen za TV Beograd. Rajko Grlić će nazočiti otvaranju retrospektive svojih filmova u Domu omladine Beograda, gdje će održati i predavanje za studente dramskih akademija u subotu, 4. lipnja, u 16 sati. Na otvaranju retrospektive filmova najavljeni su i glumci *Bogdan Diklić*, *Miki Manojlović*, *Petar Božović*... Program će voditi glumac *Aljoša Vučković*.

Tijekom retrospektive bit će prezentiran i filmski festival u Motovunu uz nazočnost direktora festivala *Igora Mirkovića*.

Ista manifestacija će biti dan kasnije održana i u Rumi, od 5. do 9. lipnja, u tamošnjem Domu kulture.

Podsjetimo, ZHB »Tin Ujević« je već ranije organizirao retrospektive filmova hrvatskih redatelja *Vinka Brešana* i *Lordana Zafranovića*.

»Recikliranje« u selekciji ovogodišnjeg Medaiwavea

SZOMBATHELY – Kratki igrani film »Recikliranje« redatelja *Branka Ištvančića* uvršten je u selekciju natjecateljskog programa poznatog međunarodnog filmskog festivala Mediawave u Mađarskoj. Od pristiglih 1276 filmova iz 81 zemlje svijeta ovaj film je uvršten u službeni program od 17 kratkih igranih filmova i jedini je hrvatski film uvršten u konkurenciju ovogodišnjeg festivala, koji će se održati od 2. do 12. lipnja u mađarskom gradu Szombathelyu. Film je na programu 4. lipnja u 19 sati u kino dvorani Agora Savaria na Martirok trgu u Szombathelyu.

Film Recikliranje je dio omnibusa »Zagrebačke priče«. Scenarist je *Edi Mužina*. U filmu glume: *Slaven Knezović*, *Ana Maras*, *Asim Ugljen*, *Erol Neziri*, *Vinko Kraljević*, *Atif Abazov*, *Ismet Shabani*, *Semir Hasić Sammy* i Romi naturščici.

ODRŽANA SREDIŠNJA PROSLAVA 300. GODIŠNJICE ROĐENJA RUĐERA BOŠKOVIĆA

Znanost i obrazovanje temelj su svakog

Ruđer Bošković svojim je djelom zadužio čitavo čovječanstvo, rekao je među ostalim predsjednik Ivo Josipović

Hrvatski sabor proglasio je 2011. »Godinom Ruđera Boškovića« u Hrvatskoj, pa se slijedom toga po mnogim gradovima održavaju predavanja, okrugli stolovi, znanstveni simpoziji, izložbe i sl. Središnja svečana proslava 300. obljetnice tog svećenika-isusovca, filozofa, matematičara, fizičara, astronoma, geodeta, izumitelja instrumenata, meteorologa, arheologa, diplomata i pjesnika, održana je pod pokroviteljstvom predsjednika Države, Sabora i Vlade u utorak, 17. svibnja, u Koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski u Zagrebu.

U proslavi je sudjelovao najviši hrvatski državni vrh: predsjednici države i Hrvatskoga sabora *Ivo Josipović* i *Luka Bebić*, izaslanik predsjednice Vlade, ministar znanosti, obrazovanja i sporta *Radovan Fuchs*, predstavnici vjerskih zajednica, među kojima i dubrovački biskup *Mate Uzinić* i pomoćni zagrebački biskup *Valentin Požaić*, predstavnici diplomatskoga zbora, te brojni uglednici iz znanstvenog, političkog i javnog života.

PREPOZNAJEMO LI DANAŠNJE »RUĐERE«?

Nakon otpjevanje hine »Lijepa naša« slijedili su pozdravni govori visokih državih dužnosnika i organizatora.

Ruđer Bošković svojim je djelom zadužio čitavo čovječanstvo, rekao je predsjednik Ivo Josipović istaknuvši, kako je on bio vodeći mislilac svoga vremena i jedan od začetnika moderne znanosti, koji je ostavio dubok trag na intelektualnom području tadašnje Europe. No, on nije bio samo znanstvenik prošloga vremena, nego je

i sadašnjega, jer se njegovim idejama nadahnjuju i današnji znanstvenici. Zanimljiv opis Boškovića kao osobe izrekao je predsjednik opisujući ga kao maštovitog i duhovitog, nemirnog uma onodobnog svijeta i zaljubljenika u glazbu, što je primljeno s posebnim simpatijama zbog opće poznate predsjednikove sklonosti muziciranju i skladanju. Istaknuo je kako su poruke koje je Bošković ostavio u naslijeđe i danas aktualne, jer je smatrao da su znanost i obrazovanje temelj svakoga društva. Osim toga, pokazao je i vlastitim primjerom da se ljubav za domovinu ne mjeri riječima nego djelima. Na kraju je predsjednik Josipović postavio pomalo provokativno pitanje sadašnjim naraštajima: Jesmo li sposobni prepoznati današnje »Rudere«?

Predsjednik Sabora Bebić istaknuo je kako i 300 godina

nakon rođenja Bošković ne prestaje oduševljavati, on i danas predstavlja istinsko nadahnuće znanstvenicima i široj javnosti.

ISUSOVAČKA OTVORENOST PREMA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Ministar Fuchs istaknuo je važnost proslave ove obljetnice, jer je Bošković u svom istinskom vizionarskom duhu zadužio čovječanstvo. S više od 75 kapitalnih radova iz matematike, mehanike, optike, filozofije, književnosti i drugih znanstvenih područja postao je nezaobilazni znanstveni genij. Podsjetio je kako je svaka obljetnica prigoda da se pošalje poruka o sustavu vrijednosti jednog društva, jer sadašnjost i prošlost osvjetljavaju jedna drugu, i svako je bavljenje prošlošću zapravo tumačenje sadašnjosti. Njegova

izvrsnost, predanost i europska utemeljenost poruka su i poziv sadašnjim naraštajima i podstrijek u sadašnjem i budućem djelovanju.

O Boškovićevu životopisu i njegovu svećeničkom zvanju govorio je isusovački provincijal o. *Rudi Koprek*. Najprije je njegov život i djelo stavio u povijesni kontekst petstoljetnog postojanja isusovačkog reda, čiji su članovi »na mnogim područjima zadužili europsku znanost i duhovnost«, potkrijepivši tu tvrdnju mnoštvom primjera: »Činjenica je da je isusovce oduvijek resila svakovrsna otvorenost, nadasve prema umjetnosti i znanosti. Nije stoga čudno da se tim znatiželjnim redovnicima pripisuju mnogi izumi. Isusovci su među prvim iznosili teorije o cirkulaciji krvi, o mogućim tehnikama letenja, o načinu na koji Mjesec utječe na plimu i oseku, o valnoj prirodi svjetlosti, o nastanku duge... Pripisuju im se izum sata s njihovom, barometra, teleskopa i mikroskopa. Isusovci su prvi pro-

Rim ga je ljubio kao svoga sina, jer ga je odgojio. Milano mu je ostao dužan za neprocjenjivo djelo, Beč ga je poštovao, London ga je proslavio, a Pariz mu je dao utočište.

ga društva

matrali trake na Jupiterovom disku, Andromedinu maglicu i Saturnove prstenove. Izrađivali su zemljovide, ali i karte zvijezda. Mnogi su od njih bili savjetnici i ispovjednici vladara, izvrsni propovjednici i odgojitelji, misionari i istražitelji drugih kultura. Prvi su u Europu iz dalekih zemalja donijeli kišobran, vaniliju i druge mirodije. Jednostavno, nema područja znanosti, umjetnosti i kulture na kojemu se isusovci nisu oprobali i afirmirali.«

ŽIVIO JE DUHOVNOST DA POMOGNE LJUDIMA

U takvom je ozračju sazrijevao i djelovao isusovački velikan iz hrvatskoga Dubrovnika: »Takvoga je duha bio i naš Ruđer Bošković. Istinski isusovac. Nije zapravo činio ništa drugo što nisu činili i drugi isusovci njegova vremena. Živio je duhovnost utemeljenu na motivaciji Reda da pomogne ljudima da se osamostale, oslobode, da budu sposobni donositi dobre odluke i da tako žive na slavu Božju.« Potom je dr. Koprek iznio prilično iscrpne biografske podatke o Boškoviću, od rođenja 18. svibnja 1711. Dubrovniku, preko pristupanja isusovcima, školovanja, ređenja za svećenika, djelovanja u europskim metropolama, znanstvenih radova, do smrti 13. veljače 1787. u Milanu. U nekoliko je rečenica »obuhvatio« njegov nadasve plodonosan život: »Tako je završio život svećenika i znanstvenika Ruđera Boškovića. Rim ga je ljubio kao svoga sina, jer ga je odgojio. Milano mu je ostao dužan za neprocjenjivo djelo, Beč ga je poštovao, London ga je proslavio, a Pariz mu je dao utočište.

Dubok mislilac i jak stvaralac

Ruđer Bošković rodio se 18. svibnja 1711. u Dubrovniku, kao sedmo od osmero djece u obitelji Nikole Boškovića i majke Paule r. Bettere. Ova uvažena trgovačka obitelj djecu je školovala u slavnome isusovačkom kolegiju »Collegium Ragusinom« u Dubrovniku. Četvero njih se odlučilo za redovničko zvanje: Marija je stupila u red dominikanki, Ignacije u dominikance, a Baro i Ruđer u isusovce. I druga su djeca iz njihove obitelji imala važnu ulogu u hrvatskoj kulturnoj povijesti. Ruđer je stupio u isusovački red i odlazi na studij u Rim, u isusovački Collegium Romanum. Nakon završene filozofije i teologije za svećenika je zaređen 5. studenog 1744. U javni znanstveni život ušao je kada mu je papa Benedikt XIV. Povjerio da s drugim matematičarima ispita pukotine u glasovitoj crkvi sv. Petra u Rimu. Potom mu je povjereno da riješi problem isušivanja tiberskih močvara u Rimu, na rijeci Padu i na ušću rijeke Adige, što je uspješno obavio. U vremenskom razdoblju od 1743. do 1755. napisao je mnoštvo znanstvenih rasprava iz različitih područja a 1758. objavio je najvažnije djelo: »Philosophiae naturalis redacta ad unicum legem virum in nature existentium« u kojem je obrazložio teoriju sila. Potom se dao na posao mjerenja meridijana savjetujući većinu ondašnjih ekspedicija, koje su odlazile u razne zemlje diljem svijeta. Odlazi zatim u Pariz, pa u London, gdje biva izabran za člana engleskog Royal Societyja (Kraljevskog znanstvenog društva) i gdje drži predavanja u duhu Newtonove mehanike i astronomije o prolazu Venere ispred Sunca. Postao je i članom akademije ruskoga Petrograda i preuzima profesorsko mjesto na sveučilištu u talijanskoj Paviji. Iz Pavije odlazi u Milano na njemu novi izazov – katedru za optiku i astronomiju, gdje gradi, pokraj ostalog, i zvjezdarnicu. U Veneciji ga je 1772. zatekao za njega bolan događaj, ukinuće isusovačkog reda, bez kojega se, kao je to sam zapisao: »osjećao kao bez majke«. Odlazi onda u Pariz, pa opet u Milano, gdje je i preminuo 13. veljače 1787. Nije mu se, dakle, ostvarila stalna i neskrivena želja da se vrati u rodni Dubrovnik, sjećajući se s nostalgijom i tugom u stihovima »o ubavim, tihim brežuljcima i milim obalama«, moleći da ga »vjetar ponese preko Jadrana u domovinu«, koja mu je »slađa od zvijezda«.

Boškovićev redovnički subrat dr. Ivan Koprek u predavanju o njegovom životopisu je rekao: »Bio je Europljanin prije današnje ujedinjene Europe. Muž stasit, živih očiju, živahan i razgovoran, ugodan zabavljač, dubok mislilac i jak stvaralac. Obdaren plodonosnom maštom, pjesnik i znanstvenik u jednoj osobi.«

Bez njega je nemoguće pojmiti razvitak onoga vremena». Dr. Koprek je zaključio predavanje Boškovićevim temeljnim nastojanjem koje je unosio u cijeli svoj život i rad: »Kao što je sv. Ignacije dobro uočio da mu je potrebna škola ako želi djelovati apostolski, tako je i Bošković u doba prosvjetiteljstva, kada su na sve strane veličali ljudski um, jasno uvidio da

učenome svijetu treba donijeti Boga na krilima znanosti.«

Akademik dr. Žarko Dadić približio je Boškovićev udio u razvitku astronomije, matematike i tehnike, a dr. Stipe Kutleša njegov doprinos istraživanjima u fizici, geoznanosti, kartografiji i izradi instrumenata. O Ruđeru Boškoviću: filozofu, meteorologu, arheologu i književniku govorio je dr. Ivica Martinović.

U bogatom glazbenom dijelu izvedene su skladbe posvećene o. Boškoviću: »Carmen Boschovichianum, iliti spomen mali vekom nam Rudi«, »Oda u slavu Ruđera Boškovića D.I.«, »Skladni epigrami Ruđera Boškovića« i »RB300«, u izvedbi studenata Muzičke akademije iz Zagreba, Paule Dražić Zekić i gudačkog kvarteta.

Tomislav Vuković

Novi mostovi suradnje

U Gradskoj knjižnici otvorena izložba dječjih radova, a dan kasnije priređena likovna radionica za pedagoge koji rade u nastavi na hrvatskom jeziku

»Taj divni svijet« i »100 dječjih inicijala« naziv je izložbe čijim je otvorenjem u petak, 21. svibnja započet dvodnevni kulturni program iz grada Šibenika priređen u Subotici. U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i uz logističku potporu Gradske knjižnice u Subotici u petak je u galeriji subotičke knjižnice otvorena izložba dječjih likovnih radova.

Program je realiziran, kako je pojasnio ravnatelj Zavoda *Tomislav Žigmanov*, nakon radnog posjeta ZKVH-a Šibeniku i ostvarenih kontakata sa šibenskim kulturnim institucijama. »Od ovakve suradnje na dobitku su svi – i gosti i domaćini – budući da se putem razmjene i upoznavanjem kulturnih praksi s drugih područja obogaćuju vlastiti kulturni prostori«, rekao je *Žigmanov*.

KREATIVNOST DJEČJE MAŠTE

»Poznata latinska izreka 'Verba volant, scripta manent' upozorava da ostaje samo ono što

Zdenka Bilušić, Antonija Modrušan, Tomislav Žigmanov i Dragan Rokvić

je zapisano ili, drukčije rečeno, govori o važnosti pisane baštine«, istaknula je na otvorenju izložbe *Zdenka Bilušić*, voditeljica Centra za vizualnu kulturu djece i mladih Gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« iz Šibenika i urednica radioničarskog programa Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik. »U likovnoj radionici našeg centra, kojoj je tema bio Inicijal – ukrašeno početno slovo, djeci su ponuđeni predlošci iz hrvatske pisane povijesti. Vizualno bogate iluminacije s čestim zoomorfnim i floralnim elementima zagolicala su dječju maštu, probudile kreativnost

i potakle brojne varijacije na ponuđene teme. Potpuno slobodni u izboru kako motiva, tako i slova i boja, sudionici

uradaka večeras je pred vama. Predstavljamo vam tri grafičke mape koje su produkt dječje radionice realizirane u suradnji s NP 'Krka'. Upoznavajući se s bogatim biljnim i životinjskim svijetom NP 'Krka' te hrvatske tradicijske kulture kroz uporabne predmete naših starih, mali grafičari su to svoje iskustvo pretočili u vlastiti izraz. Tako su nastali prekrasni grafički listovi za koje smo izrađivali matrice te ih zatim otisnuli u grafičkom ateljeu *Ane Polić*.«

U umjetničkom dijelu programa sudjelovali su TS »Klasovi« i višestruko nagrađivani recitator Hrvatske čitaonice

Suradnja će biti nastavljena

»Dolazak u Suboticu otvorio je mnoga vrata i mogućnosti dalje suradnje na više razina«, istaknula je *Zdenka Bilušić*, voditeljica Centra za vizualnu kulturu djece i mladih Gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« iz Šibenika i urednica radioničarskog programa Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik. »Pokraj razmjene izložbi i povezivanja likovnih umjetnika svakako će biti uspostavljena i suradnja između šibenske i subotičke gradske knjižnice. Treba razmotriti i mogućnost povezivanja dječjih festivala u Šibeniku i Subotici, očekujem da već sljedeće godine pozovemo vaše radioničare da budu voditelji radionica na festivalu kako bi prezentirali te upoznali našu djecu s osobitostima vašeg kraja, koji je veoma osobit i vrijedan. Vjerujem da će biti i nastavljeno ove godine započeto sudjelovanje na likovnim natjecanjima koje organiziramo u povodu festivala, a vremenom će se otvoriti sigurno i još neke druge mogućnosti.«

ove dječje radionice, u dobi od pet do petnaest godina, napravili su stotinu inicijala. Dio ovih radova predstavljamo vam večeras i izuzetno smo počastovani, ali i ponosni, što ovu izložbu možemo prikazati i u Subotici.«

Izložba dječjih grafičkih radova na temu »Taj divni svijet« nastala je u produkciji Galerije Svetog Krševana, objasnila je *Antonija Modrušan*, ravnateljica ove galerije u Šibeniku. »Dio ovih prekrasnih dječjih

ce *Davorin Horvacki*. Tijekom ovog tjedna, na satu likovnog odgoja, izložbu je posjetilo nekoliko razreda koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku.

LIKOVNA RADIONICA

Sutradan, u subotu 22. svibnja, program je nastavljen u prostorijama Hrvatske čitaonice gdje je u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata priređena likovna radionica za pedagoge koji rade s učenicima

Veliko otkrovljenje i riznica

»Ljubav između Subotice i Šibenika koja se rodila sasvim slučajno i na prvi pogled svakako će biti i dalje njegovana i razvijana«- naglasila je Antonija Modrušan, ravnateljica Galerije Svetog Krševana u Šibeniku. »Subotica me je duboko dojmila. Grad je arhitektonski veoma lijep, ljudi u njemu su ljubazni a posebice me je dojmila publika na Festivalu koja je prijatna, pristojna i blagonaklona, prava europska publika. Suradnja započeta izložbom Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Paralelni procesi samo je početak te je treba razvijati na svakom mogućem kulturnom planu pa i poslovnom. Vrijednosti koje ima Subotica, Tavankut, Palić, Bunarić, Đurđin... i druga mjesta koja smo posjetili su za nas veliko otkrovljenje i riznica za koju smo sretni što smo upoznali«.

u nastavi na hrvatskom jeziku. Tako Zavod i dalje nastavlja s praksom potpore nastavi na hrvatskom jeziku. Likovnu radionicu je stručno vodila Zdenka Bilušić, voditeljica Centra za vizualnu kulturu Gradske

knjižnice »Juraj Šižgorić« iz Šibenika. Nakon stručnog dijela, predstavljanja iskustava i načina rada s djecom u Centru, sudionici radionice su se i praktično oprobali u tehnikama: kaširanje novinskim papirom –

Likovna radionica za pedagoge

radionica pleternih ornamenata i akvarel – osobine tehnike.

U radu je sudjelovalo 18 pedagoga iz subotičkih osnovnih škola i okolice, te Bačkog Monoštora. Ovom prigodom predati su i likovni uratci nast-

li u našim krajevima a u povodu likovnog natječaja »Ruho naših starih«, kojeg su raspisali Međunarodni dječji festival, Gradska knjižnica »Juraj Šižgorić« i Grad Šibenik.

Bernadica Ivanković

U ZAGREBU PREDSTAVLJENA KNJIGA »BAČKI HRVATI U XX. STOLJEĆU«

Argumentirano o identitetu

Andelko Mijatović, Ante Sekulić, Smiljana Šunde i Stjepan Šešelj

Najnovija knjiga dr. Ante Sekulića »Bački Hrvati u XX. stoljeću«, u izdanju Hrvatske kulturne zaklade – Hrvatsko slovo, predstavljena je prošlog četvrtka u Zakladnim prostorijama u Zagrebu.

Predstavljanje je otvorio Stjepan Šešelj, glavni urednik tjednika za kulturu Hrvatsko slovo i urednik nakladnika Hrvatske kulturne zaklade, ustvrdivši kako je riječ o velikanu hrvatske kulture čiji su radovi o temama vezanim uz bačke

Hrvate dragocjeni i nezaobilazni kameni temeljci za buduće generacije.

O Anti Sekuliću, pjesniku, prozaiku, esejistu, lingvistu, povjesničaru, etnologu i prevoditelju, govorio je Andelko Mijatović, podsjetivši kako je to autor životnog djela kojeg čine 57 knjiga i više od 600 stručnih i znanstvenih radova.

Smiljana Šunde je rekla kako je ova od svih knjiga prof. Sekulića po opsegu najmanja, ali nikako i najmanje vrijedna. Da-

pače. »Knjiga ima 10 poglavlja, uključujući pristupno i zaglavno. Uz uobičajene pripadne dijelove: bilješke, popis arhivske građe, popis literature, časopisa, listova i novina, te uz kazalo imena – u knjizi su i dvije vrijedne bibliografije: o bačkim Hrvatima od 1945. - 1968. i autorova (nepotpuna) bibliografija od 430 jedinica, a govoreći o knjizi svakako treba naglasiti i riječi subotičkog biskupa Lajče Budanovića, koje prof. Sekulić navodi kao moto knjige i kojih se pridržava cijeli život: 'Triba zabilježiti sve o nama i pisati o onome što je naše'. Te jednostavne riječi mogu i morale biti moto svima nama, jer mi Hrvati, iz raznoraznih razloga, imamo ili iskrivljenu ili posve prešućenu povijest, osobito ako je riječ o rubnim dijelovima hrvatskoga naroda i pripadnih im područja«, rekla je Smiljana Šunde i zapitala se – koliko je naraštaja odraslo i odškolovalo te krenulo u život bez spoznaje o povijesti vlastitog, hrvatskog naroda?

»Dakako, laž se uvijek može pobiti iznošenjem dokumenata i argumenata, a šutnja se može

prekinuti govorenjem i pisanjem, također potkrijepljenim argumentima. Upravo to u ovoj knjizi, ali i cijeli svoj život, ustrajno i marljivo radi prof. Ante Sekulić. U sustavnom pronalaženju i objelodanjanju dokumenata o Bačkoj prof. Sekulić je veoma vješt, budući da čitav život istražuje, bilježi i piše o onome što je naše, kako reče biskup Budanović, pronalazi staru, zametnutu ili namjerno skrivenu, arhivsku građu i tako dokazuje da je naše – naše, i da su Hrvati – Hrvati«, zaključila je Smiljana Šunde.

Prof. Ante Sekulić je na kraju predstavljanja svoje knjige prvo zahvalio predstavljateljima na lijepim riječima.

»Htio bih naglasiti da je ova knjiga, s obzirom na moju podmaklu životnu dob, najvjerojatnije i moja oporuka. Vidite, ja vjerujem u budućnost, vjerujem u one koji dolaze i koji će doći poslije nas, te bih volio da makar dio te ljubavi najprije prihvate, a zatim da je ražare do velikog plamena ljubavi prema našoj Bačkoj i našoj Hrvatskoj«, rekao je prof. Ante Sekulić.

Zlatko Žužić

SJEDNICA POVJERENSTVA ZA MLADE NADBISKUPIJE I BISKUPIJA U SRBIJI

Pripreme za susret sa Svetim Ocem u Madridu i Zagrebu

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu u srijedu, 18. svibnja, održana je sjednica povjerenika za pastoral mladih nadbiskupija u Srbiji. Sjednicu je započeo molitvom i pozdravom srijemski biskup mons. Đuro Gašparović zajedno s povjerenikom vlč. Ivicom Damjanovićem, koji pri Međunarodnoj biskupskoj konferenciji svetih Ćirila i Metoda predstavljaju i vode

Ured za pastoral mladih. Na sjednici su uz njih nazočili i sudjelovali iz Subotičke biskupije: vlč. Róbert Utcai, vlč. Árpád Verebélyi, vlč. Marijan Vukov te Petar Gaković, potom iz Zrenjaninske biskupije don Stojan Kalapiš, iz Beogradske nadbiskupije Branko Simonović te o. Mihajlo Malacko i Ivan Hardi iz Apostolskog egzarchata za vjernike grkokatolike bizantskog obreda u Srbiji i Crnoj Gori.

Na sjednici je bilo riječi o završetku semestra ove akademske godine, potom je valoriziran rad proteklih mjeseci, odnosno ocijenjeno što je sve učinjeno od posljednje sjednice povjerenika.

Glavna tema sjednice bilo je hodočašće mladih i susret s papom Benediktom XVI. u Madridu na Svjetskom danu mladih 2011. godine. Radi se, naime, o završetku organizacijskog posla. Vrijedno je spomenuti da će iz biskupija u Srbiji poći put Madrida 160 hodočasnika sa svoja tri svećenika, bogoslovom i časnom sestrom, a hodočašće će voditi biskup srijemski Gašparović. Što se tiče događaja u biskupijama, najavljeni su i nastupajući susreti mladih u Subotičkoj biskupiji u Baču 28. svibnja te istoga dana susret mladih Srijemske biskupije u Novim Banovcima.

Potom je bilo riječi o hodočašću mladih u Zagreb prigodom pohoda Svetog Oca Hrvatskoj. Nadalje, 18. lipnja održat će se i susret mladih Međunarodne biskupske

konferencije svetih Ćirila i Metoda, što je ujedno bila i druga središnja tema sjednice. Sjednica je protekla u bratskom zajedništvu i koordiniranom radu koji stvaraju dobre preduvjete da se sve ono što je planirano i ostvari.

Marijan Vukov

GIBARČANI PONOVO NA OKUPU Proslavljen dan rođenja Ivana Nepomuka

I ove godine, kao i nekoliko prethodnih, u crkvi sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu svečanom je misom, koju je predvodio župnik Nikica Bošnjaković, proslavljen dan rođenja Ivana Nepomuka. Nekada se u ovom malom selu šidske općine na taj dan proslavljao kirbaj, kada su Gibarčani, inače poznati kao pravi domaćini, dočekivali svoje goste sa svih strana.

I ove godine Gibarčani starosjedioci nastojali su na najbolji način ugostiti svoje goste, Gibarčane koji sada žive u Hrvatskoj, samo što su ovoga puta svoje poslužnje donijeli u crkvu. A bilo je svega u izobilju, baš kao i nekad: janjetine, prasetine, kolača, sokova i vina spravljenih od grožđa s Gibaračke planine.

Nikica Bošnjaković je u svojoj propovijedi istaknuo: »Ti si sveti Ivane gore na nebu, a mi smo na zemlji, između nas je most, a taj most je crkva sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu, koja nas povezuje sa svetim Ivanom na nebu i omogućava nam da se ponovno sastanemo, baš kao i nekad.«

Potom je župnik pročitao dio životopisa sv. Ivana Nepomuka. Prvi sigurni povijesni podaci o njemu datiraju još iz davne 1370. godine, kada je sv. Ivan obavljao posao javnog bilježnika, a svečano je zaređen 1380. godine i imenovanjem iz Rima postavljen za župnika u Pragu. Bošnjaković je naglasio kako je sv. Ivan Nepomuk bio je izvanredna ličnost i baš zbog toga se kralju činio opasnim, pa ga je dao baciti u Vltavu. Gibarac i Gibarčani trebali bi biti ponosni što njihova crkva, koja će uskoro proslaviti 200 godina od svoje gradnje, nosi ime ovog velikog sveca. U planu je da se crkva u Gibarcu, koju mnogi s razlogom nazivaju »crkvom lepoticom«, renovira, a preostalo je da se olič izvana i iznutra i dovrše ostali radovi, kako bi za proslavu 200. obljetnice zasjala punim sjajem.

Gibarčani su druženje nastavili u crkvi, ali i kod svojih rođaka i nekadašnjih susjeda, koji su ih ugostili onako kako i priliči pravim domaćinskim kućama. S nadom da će se ova tradicija nastaviti i ubuduće,

Gibarčani su ponovni susret zakazali za 6. studeni, kada se planira proslava 200 godina od podizanja crkve.

STUDENTI I MLAĐI RADNICI ZAJEDNO U PETROVARADINU

Kontracepcija i nauk Katoličke crkve

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu održan je još jedan u nizu susreta mladih studenata i radničke mladeži u ovom semestru. Na susret su se odazvali mladi u velikom broju sa željom da se nađu zajedno, da se što bolje upoznaju i da se u razgovoru i predavanjima obogate iskustvima svih nazočnih. Voditelj Pastoralnog centra Srijemske biskupije i povjerenik za pastoral mladih pri Međunarodnoj biskupskoj konferenciji svetih Ćirila i Metoda, vlč. Ivica Damjanović, pozvao je mlade da se nađu zajedno i stoga je organizirao i ovaj susret.

Na početku susreta nazočnima se obratio biskup Srijemske biskupije mons. Đuro Gašparović kao domaćin susreta. Izrazio je zadovoljstvo što se studenti i mladi radnici redovito rado sastaju svake srijede u ovom centru i što broj sudionika sve više raste. Potaknuo ih je da nastoje iskoristiti ovo zajedništvo na slavu Božju i dobro svakoga čovjeka, poglavito mladih studenata i radnika. Zahvalio je voditelju ovih susreta Damjanoviću i nazočnim njegovim suradnicima vlč. Dušanu Milekiću, vlč. Marijanu Vukovu, vlč. Ivanu Rajkoviću i fra Filipu Karadžiću, kao i onima koji nisu mogli doći. U pozdravu nazočnima biskup je predstavio gosta predavača mons. dr. sc. Vladimira Dugalića, prodekana i profesora moralne teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Tema susreta bila je Kontracepcija u sadašnjici i nauk Katoličke crkve. Predavanje je bilo posvećeno upoznavanju mladih sa svim problemima i posljedicama korištenja raznih oblika kontracepcije, razotkrivanju istina i zablude koje su se gotovo ukorijenile u društvu te o utjecaju kontracepcije na psihofizičko zdravlje i odnos između bračnih drugova. Zbog suvremenosti i konkretности tema je potaknula nazočne studente i mlade radnike na razmišljanje. Dokaz tomu bila su brojna pitanja koja su mladi postavljali predavaču Dugaliću.

Na koncu je voditelj Pastoralnog centra Damjanović pozvao sve nazočne na sljedeći susret mladih 25. svibnja.

Ivan Rajković

MARIJU ŠTUJEMO, BOGU SE KLANJAMO

Razdijeljeni kruhovi

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Još smo u svibnju. Kršćanska tradicija posvećuje ovaj mjesec osobitom štovanju Majke Božje. Dobro je podsjetiti se ove prakse. Možda je ovaj članak trebao biti na početku svibnja, ali nas je oduševljenje oko novog blaženika Ivana Pavla II. nadahnulo snažnom porukom. On je najistaknutiji štovatelj Majke Božje, možda u cijeloj povijesti kršćanstva. Nikad nije kasno, potaknuti njegovim primjerom, zajedno razmišljati.

VJERNIK JE POSREDNIČKO BIĆE

I sada, u ovom razmišljanju, pokušajmo doseći snagu njene zagovorne molitve. Svaki od nas ima svoj poziv i svoje poslanje. Dolazimo na svijet preko drugih i drugi preko nas. Roditelji posreduju za svoju djecu uvodeći ih u kulturu, vjeru, način rada, odijevanja, kuhanja, prehrane, života, vladanja. Škola posreduje znanje. Ustanove posreduju sve što je čovjeku za život potrebno. Drugim riječima, jedni bez drugih ne bismo preživjeli. Čovjek je u svojoj biti društveno biće, a to znači ovisno o drugima i korisno za druge. U Crkvi je također takav sustav. Mi smo tijelo Kristovo i kao što tijelo ima različite udove, tako smo i mi udovi jedni drugima. Oboli li jedan organ, čitavo tijelo je bolesno. No, čitavo se tijelo bori da bi ozdravilo bolesni organ. Nema privatnoga grijeha i nema privatne kreposti. I najtajniji grijeh osjeti cijela Crkva, a najneznatniju krepost čitava Crkva doživi kao svoju radost. Kao vjernici jedni za druge molimo, jedni za druge živimo. Roditelji mole za djecu, djeca mole za roditelje, živi mole za pokojnike, pokojnici mole za žive, vjernici se mole proslavljenim članovima Crkve i proslavljeni članovi Crkve sudjeluju u posredovanju kod Boga za nas, hodočasničku Crkvu na zemlji. To je općinstvo svetih, jedinstvo nebeske i zemaljske Crkve. Samo po Kristu možemo doći k Ocu. A to znači da je naš odnos prema Bogu bitno posrednički, a ne neposredni. Vjernik je, dakle, posredničko biće. On posreduje i živi od posredništva.

MARIJU JE PREPUNA BOŽJE MILOSTI, BESKRAJNO BLIZU BOGU

U tom kontekstu razumijemo zašto Mariju štujuemo i zazivamo da nas zagovara. Ona je prepuna Božje milosti, beskrajno blizu Bogu. Od nje očekujemo da nam može najviše pomoći. Kao što očekujemo da će nam direktor nekog poduzeća više pomoći nego vratar

i da će nam primarius u bolnici više pomoći nego odjelni liječnik, tako je i u našem vjerskom životu. Očekujemo od Marijina zagovora više nego od molitava drugih članova Crkve. Mariju štujuemo, a Bogu se klanjamo. Dok Mariju štujuemo, dok se njoj molimo, mi se radujemo daru koji je Bog darovao njoj, a preko nje čitavom svijetu. Na taj način slavimo Boga. Jer djela Božja slave Boga. Marija je djelo Božje zbog kojega Crkva već dvadeset stoljeća slavi Boga. Drugim riječima, Božja je volja da Mariju štujuemo, da se njoj molimo, da nas ona zagovara i da s njom zajedno dolazimo pred Boga. Uostalom, takvo zagovorništvo se očitovalo već i u Isusovom djelovanju na zemlji. Tako Židovi grčkog porijekla dolaze Filipu i Andriji moleći ih neka ih dovedu k Isusu. Apostoli zagovaraju ženu šizofreničarku koja je vikala za njima i za Isusom tražeći pomoć za svoju bolesnu kćerkicu. Apostoli prenose ono što farizeji govore protiv Isusa. Ne samo to, nego sam Isus traži od njih da mu prenesu ono što su čuli od drugih ljudi. Tako Isus pita apostole: »Što ljudi kažu, tko sam ja?« On traži, dakle, od njih da prenesu ono što ljudi propovijedaju o njemu. Ne samo da Isus prima od apostola i ljudi posredništvo, nego on njima daje posredovati. Kod umnažanja kruhova on daje apostolima da razdijele ljudima kruhove. On ih šalje da liječe, da propovijedaju evanđelje, da izgone zle duhove i nose njegov mir. On preko Petra plaća hramski porez. Traži od učenika da mu idu pripremiti pashalnu večeru. Preko Isusa vidimo kakav je Bog i kako on s nama postupa i želi postupati. On želi da mu zagovornički posredujemo ljudske molbe i ujedno želi da preko nas svoje milosti dijeli ljudima. Već na zemlji Marija je imala takav odnos prema Isusu. U Kani Galilejskoj, naime, ona moli za mladence kad im nestaje vina i zaista njezinim zagovorom, Isus čini prvo čudo. Na križu joj kaže: »Ženo, evo ti sina«, a Ivanu: »Evo ti majke«. Time je zaželio da Marija prema nama bude kao majka prema svojoj djeci, da nas zagovara, vodi, odgaja i sve za nas čini. Crkva je to tako shvatila. Ona se tokom svoje povijesti obraćala Mariji kao Isusovoj i svojoj majci. Crkva je zazivala Mariju i očekivala njezinu zagovorničku pomoć. Marija je tako Majka Crkve i Majka u Crkvi. Crkva će posredovati evanđeosku istinu samo utoliko, ukoliko bude imala Marijinu vjeru, njenu hrabrost, ali i njeno povjerenje prema Bogu. Posredovanje molitvom i srcem. Kršćanstvo je vjera djela, a ne tek riječi.

Marija je tako Majka

Crkve i Majka u

Crkvi. Crkva će

posredovati evan-

đeosku istinu samo

utoliko, ukoliko bude

imala Marijinu

vjeru, njenu

hrabrost, ali i njeno

povjerenje prema

Bogu. Posredovanje

molitvom i srcem.

Kršćanstvo je vjera

djela, a ne tek riječi.

BOXTY – IRSKE KRUMPIR PALAČINKE

Potrebni sastojci:

- ½ kg krumpira
- 2 žlice brašna
- 200 ml mlijeka
- 1 jaje, sol, ulje, papar

Priprema:

Ogulite krumpir, izrežite ga na kocke i skuhaite. Kad je skuhan napravite pire od njega.

Kad se pire malo ohladi dodajte brašno, razmućeno jaje, mlijeko, sol, papar - smjesa treba biti malo gušća nego za palačinke. Na tavu stavite malo ulja. Kad se ugrije, žlicom stavljajte hrpice smjese. Malo ih žlicom raširite na debljinu oko 0,5 cm. Pecite dok se ne zarumeni, tada pažljivo okrenite i na drugu stranu.

Kad je pečeno stavite na papirnati ubrus da se malo ocijedi.

IRSKI KRUH

Potrebni sastojci:

- 30 dkg bijelog brašna
- 1 vrećica praška za pecivo
- 2 žlice šećera
- žličica soli
- 3 dl mlakog piva

Priprema:

U brašno umiješajte prašak za pecivo, šećer i žličicu soli. Dobro promiješajte sipke sastojke i prelijte ih s 3 dl mlakog piva. Smjesu dobro tucite drvenom žlicom dok se ne ujednači. Duboki duguljasti kalup za kolače 22 x 12 cm nauljite i pospite kukuruznom krupicom. Ulijte tijesto i pecite kruh oko 40 minuta na 180 stupnjeva. Kad porumeni izvadite iz pećnice i pustite da se ohladi.

U tijesto za ovaj kruh možete umiješati različite začine (kim, origano, timijan...).

IRISH COFFEE - IRSKA KAVA

Potrebni sastojci:

- 2 žličice whiskeya
- 4 šalice vruće kave
- 4 žlice tučenog slatkog vrhnja
- 4 žlice smeđeg šećera

Priprema:

U čašu stavimo šećer. Zagrijavamo ga nad plamenikom, okrećući sve dok se ne rastopi. Šećer prelijemo whiskeyem i flambiramo.

Kad whiskey prestane gorjeti, ulijemo vruću kavu. U svaku čašu stavimo žlicu ohlađenog i tučenog slatkog vrhnja. Pospemo čokoladnim mrvicama, ako imamo. Odmah poslužimo.

IRSKA KUHINJA

Irac svjetske slave Guinness i Irish stew

Irska je poznata po svom bogatom doručku s kobasicama, slaninom i jajima, crno – bijelom pudingu i prženim krumpirićima.

Sudeći po irskim tradicijskim receptima, kojih je dosta malo, može se reći kako je krumpir tipična namirnica i temelj njihove kuhinje. Otkad je u 16. stoljeću iz Amerike na Smaragdni otok stigao krumpir, ovo je povrće neizostavan dio jela. Krumpir je »sveti« sastojak. Jede se pečen, kuhan, pržen, u kori, od njega se prave kolači i kruh, krumpir se jede čak i kada se jede pizza.

Tradicionalni recepti nisu čuli za neke egzotičnije začine od soli i papra.

Irski specijalitet, kruh sa sodom ili s krumpirom, obično je serviran za doručak. Brašno je posebice »tvrdoglav« i teško se diže. U Irskoj se upotrebljava brza i jednostavna priprema kruha sa sodom. Osim sode bikarbone, kruh sadrži brašno i punomasno mlijeko, te varijacije sa začinskim

travama, bobičastim voćem...

U idiličnom i zelenom okružju pasu krave, koze i ovce koje daju najfinije mlijeko iz kojeg nastaju lokalni specijaliteti. Prekrasni sirevi, oni pljesnivi, kiselo mlijeko, te kvalitetan maslac kojeg Iraci obožavaju.

Smjele i sofisticirane kombinacije mesa, primjera radi janjetina s whiskeyem i marmeladom od naranče. Janjetina i govedina su prisutne, a za njima nešto kaska kulinarska uporaba svinjetine.

Irish stew - irski gulaš, legendarno je zasitno jelo za preživljavanje u teškim vremenima. U lonac uz ostalo, stew baš znači i neku posudu, stavilo bi se meso, najčešće ovčetine, i različito povrće i dugo bi se polagano kuhalo u vlastitom soku, odnosno dinstalo.

Nakon obilatog i energetski nabijenog obroka, kao što i priliči, slijedi slastica. Brojni pudinzi, pjene s bobičastim voćem, kremovi s whiskeyem i likerima, razne pite... Na bazi whiskeya nastaju brojna pića,

likeri i slastice.

Najslavnija je irska kava ili Irish coffee čiju recepturu već svi dobro poznajemo. Smislio ju je Joe Sheridan 1943. kao okrepu putnicima koji su zrakoplovom doletjeli u irski gradić Limerick. U jaku kavu dodao je whiskey i tučeno vrhnje, a na pitanje »Je li to brazilska kava?« odgovorio je: »No, that's Irish coffee!«.

Pub je središte irskog društvenog života, koji ne uživa samo kod pivopija kulni status. U pubu ćete popiti i jednog pravog »Irca« svjetske slave – pivo Guinness koje ima preko 260 godina dugu tradiciju. A počelo je ugovorom o zakupu pivnice u Saint James Gateu 31. prosinca 1759. godine i to na 9000 godina. Artur Guinness potpisao je ugovor o zakupu i obećao da će u sljedećih 9000 godina plaćati 45 funti godišnje.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

- Ako sami mijesite rezance, na svako jaje koje ste stavili u tijesto sipajte po pola ljuske mlake vode. Rezanci se neće lomiti.
- Malo je poznato da je svako meso koje namjeravate pržiti daleko ukusnije i mekše ako ga prethodno neko vrijeme držite u mlijeku.
- Sos od rajčice koji pripremate za prelivanje špageta bit će ukusniji ako mu dodate čašu kiselog vrhnja.
- Glavica luka oksidira u dodiru sa zrakom i postaje otrovna. Ne čuvajte je za neko buduće jelo.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Eilman-Radiotalsna kirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bioptron, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Pišu: Grgo Bačlija i Dražen Prčić

Dužijanca 1968.

čurlija u bunjevačkim narodnim nošnjama (salašarska dječica), zatim brojni uzvanici iz kruga tadašnjih društveno-političkih djelatnika grada na čelu s tadašnjim predsjednikom Skupštine općine *Karoljem Bagijem*, tajnikom Općinskog komiteta SKV *Antunom Milodanovićem-Delom*, predsjednikom Općinske konferencije SSRNV-a *Antunom Kopilovićem Šogorom*, predsjednikom Općinskog vijeća Saveza sindikata *Tomom Kopilovićem*, predsjednikom Općinskog komiteta Saveza omladine *Blaškom Kopilovićem* i drugima, koji su se diskretno locirali na krajnje lijevom dijelu salaša, kako ne bi kvarili originalni izgled salaša i »živu sliku«.

Bandaš Grgo Kujundžić tom je prigodom predsjedniku uručio somun kruha od novog brašna, s tim da se tih godina kruna od žitne slame još nije smjela predavati, jer je ona tobože imala religiozni simbol, te je tek kasnijih godina dobila »zeleno svjetlo« kada je došlo do demokratizacije društva devedesetih godina prošlog stoljeća. Uzgred, cijeli je scenarij priredaba »Dužijance« tijekom 1967. godine napisao pokojni književnik *Matija Poljaković*, po čijem su se scenariju održavale sve priredbe u sklopu žetelackih svečanosti »Dužijance«, počevši od natjecanja risara, konjičkih utrka, skupštine risara, povorke Dužijance, sajma zanatstva i dr.

Na ovoj fotografiji iz fundusa *Antuna Mukića* iz Subotice, a koja datira od 14. kolovoza 1968. godine, zabilježen je improvizirani salaš na Trgu slobode u Subotici ispred zgrade Gradske knjižnice, postavljen u sklopu manifestacije održane pod imenom »Žetvene svečanosti Dužijanca 1968«.

Fotografija prikazuje u prvom planu lik domaćina salaša otjelovljenog u pokojnom glumcu subotičkog Narodnog kazališta *Gezi Kopunoviću*, s karakterističnim izgledom pravog domaćina: brkovi, šešir, kaput, prusluk sa srebrnim pucadima, bijela košulja i crne čakšire. Iza domaćina vidi se lik bandašice *Mirjane Dulić* iz Tavankuta, a iza Geze Kopunovića nazire se samo šešir bandaša *Grge Kujundžića*, zaklonjenog širinom figure subotičkog glumačkog barda. Domaćin salaša drži bokal s vodom kojeg kasnije dodaje gazdarici salaša, čiji je lik otjelovala također pokojna glumica subotičkog Narodnog kazališta *Katarina Bačlija*. U samoj pozadini fotografije nazire se i lik pokojnog slikara *Gustava Matkovića*, koji je dao idejnu skicu salaša, po kojem su tesari i krovopokrivači, koji su tih godina još poznavali tehniku postavljanja trščanih krovova, pokrili gornji dio krova

salaša, dok je drugi dio bio od pravog crijepa marke »BON« proizvođača crijepa iz Kanjiže.

Improvizirani salaš bio je dimenzija 20 x 10 metara, kako bi se na toj pozornici mogao odvijati scenarij središnje manifestacije predaje somuna kruha od novog brašna s natjecanja risara, koje je te godine organizirano u Starom Žedniku na salašu obitelji Tikvicki. Scena koja je zabilježena ovom fotografijom prikazuje trenutak kada domaćica salaša prihvaća bokal vode od domaćina, iz kojeg je potom nalila nekoliko kapi na dlan lijeve ruke i potom »poškropila« bandaša i bandašicu, uz bacanje mekinja i zrnavlja žita. Na pozornici se osim salaša nalazio i montažni rovaški bunar s đermom i jednom krstinom

pokošenog žita u snopovima na kraju bine, u koji je »graničar-barjaktar« zabadao barjak, nakon što je najavio dolazak povorke »Dužijance«. Te je godine bilo preko 3000 sudionika u povorci, dok se na Trg slobode sjatilo oko više od 60.000 gledatelja.

Pozornica je bila sagrađena od drvene jelove građe koju su tesarski radnici »Integrala« besplatno montirali kao svoju donaciju ovoj lijepoj i tradicionalnoj manifestaciji. Na ovu pozornicu salaš moglo se smjestiti preko 100 osoba, uključujući 12 parova folkorne sekcije »Matije Gupca« iz Tavankuta, s obzirom da tada još nije bio osnovan HKUD »Bunjevačko kolo« (osnovan 20. siječnja 1970. godine), kao i bandaški par, s tri para pratitelja, tamburaški orkestar, dje-

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

SAT OBRADE LEKTIRE U GRADSKOJ KNJIŽNICI

Oh Romeo, zašto si Romeo?

Učenici VIII. h razreda Osnovne škole »Matko Vuković« ponovno su posjetili 19. svibnja 2011. godine Gradsku knjižnicu na još jedan sat lektire. Skupa s informatoricom **Bernadicom Ivanković** i uz nazočnost profesorica **Antonije Borić** i **Sanele Safer** obradili su dramsko djelo **Williama Shakespearea: Romeo i Julija**. U ugodnom ozračju i kroz razgovor o djelu istodobno su se podsjetili i obilježja tragedije, njene kompozicijske sheme te na kraju pogledali nekoliko video zapisa Romea

i Julije. Bilo je tu ulomaka iz opere, baleta, filma i dramatizacija s adaptacijom. S obzirom da im je ovo posljednja lektira u osnovnoškolskom obrazovanju, sljedeći susret zakazan je za iduću školsku godinu, kad krenu u srednju školu.

KALENDAR DOGAĐAJA

KALENDAR za sljedeći tjedan

- 28. svibnja - Dan leptira
- 28. svibnja - Dan oružanih snaga Republike Hrvatske i Dan hrvatske kopnene vojske
- 29. svibnja - Međunarodni dan snaga UN za održavanje mira
- 30. svibnja - Dan Hrvatskog sabora - spomendan Republike Hrvatske
- 31. svibnja - Svjetski dan borbe protiv duhanskog dima (Svjetski dan nepušenja) - (Svjetska zdravstvena organizacija - Ujedinjeni narodi)
- 31. svibnja - Svjetski dan športa
- 31. svibnja - Dan papiga
- 1. lipnja - Međunarodni dječji dan
- 1. lipnja - Međunarodni dan rijeke Save
- 1. lipnja - Svjetski dan mlijeka

U SUBOTICI ODRŽANA XXV. ZLATNA HARFA

Dostojno obilježen jubilej

Jubilarna, 25. po redu Zlatna harfa održana je u subotu, 21. svibnja, u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske u Subotici. Na ovom susretu malih župnih zborova sudjelovalo je oko 400 djece iz 13 zborova.

Zlatnu harfu je davne 1987. godine utemeljila s. **Mirjam Pandžić**, koja ju je s velikom ljubavlju i puno zalaganja organizirala pune 22 godine. Posljednje tri godine organizaciju je preuzeo Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, a koordinator ovog programa je **Miroslav Stantić**. Prema Stantićevim riječima, Zlatna harfa je i ove godine ispunila cilj, okupila je djecu koja svojim pjevanjem u župama slave Gospodina. Iako je možda brojčano manje djece nego prethodnih godina, dodaje Stantić, osjeća se mali korak naprijed u kvaliteti izvedbe.

Kao i svake godine, susret je započeo svetim misnim slavljem koje je predvodio katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić** u koncelebraciji s nekoliko svećenika. Tema

27. svibnja 2011.

misnog pjevanja bilo je liturgijsko uskršno vrijeme iz liturgijske pjesmarice »Pjevajte Gospodu pjesmu novu«. Potom je uslijedio nastup svih zborova koji su pripremili pjesmu po slobodnom izboru posvećenu 25. obljetnici Zlatne harfe i Godini obitelji. Nastupili su najmanji pjevači iz crkve svetog Jurja iz Vajske, svetog Marka iz Starog Žednika, svetih Petra i Pavla iz Bačkog Monostora, svetog Josipa Radnika iz Đurđina, svetog Pavla iz Bača, Presvetog Trojstva iz Selenče, rođenja Blažene Djevice Marije iz Svetožara Miletića i Srca Isusova iz Tavankuta te iz Subotice mali župni zborovi iz crkve Isusova uskrsnuća, svetog Roka, svete Terezije Avilske, Marije Majke Crkve i vrtića Marija Petković.

Za svoj nastup svaka je župa dobila zahvalnicu koju im je uručio katedralni župnik. Za ovih 25 godina ovo je bila 13. Zlatna harfa održana u subotičkoj katedrali, četiri je puta bila u franjevačkoj crkvi, a po dva puta u Tavankutu, Somboru, Svetožaru Miletiću i na Bunariću.

Susret je završen pozdravnom pjesmom uz obećanje da se vidimo i sljedeće godine.

Bernadica Ivanković

**PETAK
27.5.2011.**

06.05 - Najava programa
06.10 - Trenutak spoznaje (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.07 - Hotel dvorac Orth
09.52 - Vijesti iz kulture (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Krstarenja
svjetskim ljepotama
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - Gospodarica tvoga
srca, telenovela
13.20 - Roditelji i djeca, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14.20 - Drugo mišljenje
15.00 - Dharma i Greg 3
15.25 - Tetice
16.00 - Iza ekrana
16.35 - Vijesti
16.50 - Putem europskih
fondova
17.05 - Hrvatska uživo
17.40 - Dobro je znati
18.15 - U istom loncu,
kulinarski show
19.30 - Dnevnik
20.10 - Hrvatski pletar,
prijenos festivala
domoljubne pjesme
21.40 - Dnevnik 3
22.10 - Vijesti iz kulture
22.20 - Peti dan, talk show
23.15 - Filmski maraton -
ciklus Anga Leea:
Svadbena slavlje,
tajvanski film
01.00 - Filmski maraton:
Tanka crvena linija,
američki film (R)
03.45 - Skica za portret
04.15 - Dharma i Greg 3,
humoristična serija (R)
04.40 - Oprah show (R)
05.20 - U istom loncu,
kulinarski show (R)

06.25 - Najava programa
06.30 - Gospodarica tvoga
srca, telenovela (R)
07.15 - 101 dalmatinac,
crtana serija
07.35 - Batman i hrabri
superjunaci
08.00 - Mala TV
TV vrtić: Ne gazi travu
Patuljkove priče:
Otilijev pištolj

Tajni dnevnik
patke Matilde:
08.30 - Dvorac igračaka 1,
serija za djecu
08.50 - Školski program:
Akrobatski rockenroll
Puni krug
Glazbeceda
09.35 - Mega Mindy,
serija za djecu (R)
10.00 - Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13.35 - Mala TV (R)
Ne gazi travu (R)
Patuljkove priče:
Otilijev pištolj
Tajni dnevnik
Ovca Lujza
u sedmom nebu (R)
14.05 - U potrazi za
izgubljenim
dijamantom, film
15.55 - Hotel dvorac Orth 4
16.40 - Briljanteen
17.20 - Ritam tjedna,
glazbeni magazin
17.55 - Rukomet, PH:
Zagreb CO - Nexe,
19.40 - Hit dana
20.00 - Tanka crvena linija,
američki film
22.55 - Bez izlaza, mini-serija
00.25 - Garaža

06:30 Naši najbolji dani
07:15 Neustrašivi
Scooby doo
07:40 Bakugan, crtana serija
08:05 Bumba, crtana serija
08:20 Roary, crtana serija
08:30 Tomica i prijatelji,
09:10 Pobjeda ljubavi
10:05 Čuvar pravde
11:05 Nate Berkus show
12:05 IN magazin R
13:00 Pobjeda ljubavi
14:00 Asi, serija R
15:00 Najbolje godine
16:00 Masterchef
17:00 Vijesti NoveTV
17:25 IN magazin
18:10 Pod sretnom
zvijezdom, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:25 Masterchef
23:05 Gas do daske
00:50 Tanka linija,
igrani film
02:45 Ezo TV, tarot show
03:35 Tajanstvena sila,
igrani film
05:05 Apokalipsa,
igrani film R

05.30 RTL Danas,
06.05 Aurora, telenovela (R)

06.55 Nasljednici,
telenovela (R)
07.45 Dragon Ball Z,
animirana serija (R)
08.10 Ezel, dramska serija (R)
09.30 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
10.00 Big Brother - uživo iz
kuće, reality show
11.15 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
12.05 Aurora, telenovela
13.00 Big Brother
13.35 Nasljednici, telenovela
14.25 Brown Sugar,
igrani film
16.25 Šapice, igrani film
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 Hrvatska traži zvijezdu,
glazbeni show
22.15 Big Brother
23.15 Hrvatska traži zvijezdu
- odluka, glazbeni show,
uživo
23.50 XXL djevojke,
igrani film,
romantična
komedija (nastavak)
00.25 RTL Vijesti,
informativna emisija
00.40 XXL djevojke,
igrani film,
romantična
komedija (nastavak)
01.50 Kralj svih glavonja,
igrani film, komedija
03.50 Astro show
04.50 RTL Danas

**SUBOTA
28.5.2011.**

06.00 - Najava programa
06.05 - Drugo mišljenje (R)
06.55 - Iza ekrana (R)
07.25 - Tetice, emisija pučke i
predajne kulture (R)
08.00 - Hrvatska kronika BiH
08.15 - Ciklus klasičnog
vesterna: Plameća
zvijezda, američki film
09.50 - Vijesti iz kulture (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Kućni ljubimci
10.45 - Rijeke Hrvatske:
Lika i Gacka
11.15 - Normalan život,
emisija o obitelji
12.00 - Dnevnik
12.30 - Veterani mira,
emisija za branitelje
13.15 - Prizma
14.00 - Duhovni izazovi
14.35 - Eko zona
15.05 - Kulturna baština
15.20 - Euromagazin
15.50 - Vijesti
16.00 - Središnja svečanost
proslave 20. godina

Dan oružanih
snaga RH, prijenos
17.30 - Jelovnici
izgubljenog vremena
17.55 - Prugasta braća:
Družba mungosa,
dokumentarna serija
18.45 - Potrošački kod
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Ostavljeni u Antarktici,
američki film
22.10 - Vijesti
22.25 - Vijesti iz kulture
22.30 - Izvan kontrole,
američki film
00.40 - Filmski maraton:
Točkovi, srpski film
02.10 - Filmski maraton:
Plameća zvijezda,
američki film (R)
03.40 - Park je moj,
kanadski film (R)
05.20 - Skica za portret
05.25 - Potrošački kod (R)

07.00 - Panorame
turističkih
središta Hrvatske
07.30 - Patak Frka,
crtana serija
07.55 - Bijeg lukavog
lisca, serija za djecu
08.20 - Vrijeme je za Disneyja
08.45 - Vrijeme je za Disneyja
09.10 - ni DA ni NE
10.10 - Jedan maleni junak,
američki film
11.45 - Filmska matineja:
Istinita priča, film
13.25 - KS automagazin
13.55 - 4 zida
15.00 - Olimp -
sportska emisija
15.15 - Rukometna
Liga prvaka,
Final Four - polufinale
16.50 - Olimp -
sportska emisija
17.55 - Rukometna
Liga prvaka,
Final Four - polufinale
19.30 - Olimp
20.05 - Nogomet, LP - emisija
20.35 - London: Nogomet,
LP: Manchester UTD -
Barcelona
22.35 - Nogomet, LP - emisija
23.05 - Zaštitnica svjedoka
igrani film
23.45 - Vrijeme je za jazz:
Ljetni osmjeh Adriatic
jazza
00.50 - KS automagazin (R)
01.20 - 4 zida (R)
01.55 - Noćni glazbeni
program

06:40 Bračne vode
07:10 Najgori tjedan
07:40 Fifi i cvjetno društvo
07:55 Timmy Time
08:10 Peppa, crtana
serija 25-26/26
08:30 Bakugan II -
New Vestroia,
crtana serija 9/52
08:55 Chuggington,
09:10 Beyblade
metal fusion,
crtana serija
09:35 Winx, crtana serija
10:00 Najbolje godine
13:00 U zemlji žena, film
14:50 Gas do daske,
igrani film R
16:35 Provjereno
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno
17:40 Lud, zburjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Nacionalna sigurnost,
igrani film
21:50 Posljednji posao,
igrani film
23:40 Mamac, igrani film
01:45 Ezo TV, tarot show
03:05 Otok tame, igrani film
04:35 Tajanstvena sila, film

05.50 RTL Danas
06.25 Vragolasti Denis
06.50 Dragon Ball Z
07.50 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
08.15 Učilica, kviz za djecu
09.05 Osveta šmokljana 4,
igrani film, komedija
10.50 Princ otkriva Ameriku,
igrani film, komedija
13.00 Hrvatska traži zvijezdu,
glazbeni show, snimka
15.35 Vesele karmine,
igrani film, komedija
17.25 Zvijezde Ekstra: 20
nasljednica milijarderki,
zabavna emisija
18.30 RTL Danas,
informativna emisija
19.05 Moja 3 zida,
humoristična serija
20.00 Osvoji ljubav,
igrani film,
romantična komedija
21.55 Big Brother,
reality show
22.55 Praznici iz pakla,
igrani film, komedija
00.40 Jezero straha 2,
igrani film, horor (R)
02.20 Astro show,
emisija uživo
03.20 RTL Danas,
informativna emisija (R)
03.55 Big Brother,
reality show (R)

**NEDJELJA
29.5.2011.**

- 05.55 - Duhovni izazovi, magazin (R)
 06.25 - Euromagazin (R)
 07.10 - Mala TV:
 TV vrtić: Jura Gagarin
 Ninin kutak
 Danica: Danica i kuna
 Brlog: Galeb
 Čarobna ploča -
 08.00 - Prijatelji 1.
 09.00 - Nora Fora,
 TV igra za djecu
 09.52 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Monk 7, serija
 10.50 - Monk 7, serija
 11.35 - manjinski MOZAIK
 12.00 - Dnevnik
 12.25 - Plodovi zemlje
 13.20 - Split: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.05 - Mir i dobro
 15.37 - HAZU portreti
 15.55 - Vijesti
 16.05 - Knjižničar:
 Prokletstvo
 Judina kaleža,
 američki film (R)
 17.40 - Globalno sijelo
 18.15 - Lijepom našom:
 Ljubuški (1/2)
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik
 21.05 - Stipe u gostima 2,
 TV serija
 21.45 - Pušća Bistra,
 hrvatski film
 23.05 - Vijesti
 23.20 - Vijesti iz kulture
 23.30 - Orkestar u gostima
 01.00 - Monk 7, serija (R)
 01.40 - Monk 7, serija (R)
 02.25 - Skica za portret
 02.50 - Eko zona (R)
 03.20 - Globalno sijelo (R)
 03.50 - Lijepom našom
 04.50 - Plodovi zemlje (R)

- 07.00 - Panorame turističkih
 središta Hrvatske
 08.25 - Najava programa
 08.30 - Glazbeni salon
 09.15 - High Anxiety,
 američki film
 10.45 - Biblija
 12.05 - Pjenušavi cijanid,
 američki film
 14.30 - Žiga u Lisinskom:
 Najljepša etno priča
 iz Hrvatske,
 snimka koncerta
 16.30 - Magazin nogometne
 Lige prvaka
 17.00 - Olimp -
 sportska emisija
 19.30 - Garaža

- 20.00 - Večeras
 20.05 - Ciklus filmskog
 spektakla:
 Gospodar i ratnik:
 Druga strana svijeta
 američki film
 22.25 - Posebni dodaci:
 Nogomet i film,
 emisija o filmu
 23.00 - Filmski boutique:
 U potrazi za Ericom,
 britansko-francusko-
 talijansko-španjolsko-
 belgijski film
 00.55 - Noćni glazbeni
 program: Hit dana (R)

- 06.00 Bračne vode, serija R
 06.25 Čarobnice, serija 20/22
 07.25 Fifi i cvjetno društvo,
 crtana serija 3/13
 07.40 Timmy Time,
 crtana serija 14/52
 07.55 Peppa,
 crtana serija 1-2/26
 08.15 Bakugan II -
 New Vestroia,
 crtana serija 10/52
 08.40 Lego Ninjago,
 crtana serija 4/6
 08.55 Chuggington,
 crtana serija 24/52
 09.10 Beyblade metal
 fusion, crtana serija
 09.35 Winx, crtana serija
 10.00 Automotiv,
 auto-moto magazin
 10.30 Najgori tjedan, serija
 13.15 Njeno pravo, serija
 15.15 Nacionalna sigurnost,
 igrani film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Masterchef,
 reality show R
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Erin Brokovich,
 igrani film
 22.35 Lud, zbunjen,
 normalan, serija
 23.05 Redcarpet,
 showbiz magazin
 00.30 Prljavi posao, igrani film
 02.05 Svi mrze Chrisa, serija
 02.35 Lava, igrani film
 04.15 Red carpet,
 05.30 Čarobnice
 06.15 Automotiv

- 06.35 RTL Danas
 07.10 Vragolasti Denis,
 animirani film (R)
 07.35 Dragon Ball Z,
 animirani film
 08.55 That thing you do!,
 igrani film,
 10.55 Princ otkriva Ameriku,

HRT1, NEDJELJA, 29.5.2011.

18.15

LIJEPOM NAŠOM
LJUBUŠKI

Ekipa serije Lijepom našom u sljedeće dvije emisije gostuje u Ljubuškom, gradu bogate kulturno-povijesne baštine. Kroz stalne rubrike upoznat ćemo folklor i tradicijska glazbala ovoga kraja, specifična jela, rubrika Živjeli provest će nas hercegovačkom vinskom cestom, a posjetit ćemo i Etno selo Medugorje.

Čut ćemo mušku, žensku i dječju gangu te bečarac, kao i skladbe: Moja Hercegovina, In vino veritas, Oči boje

lavande, Ljubuški, Rajska djevo, Kraljice Hrvata, Hecegovina u srcu, Donesi joj ruže bijele, Ti si moja ljubav stara, Otvor', ženo, kapiju, Ja sam Hercegovac, Gukni golube, Laku noć, svirači i dr.

Urednik i voditelj: Branko Uvodić

Producent: Darko Vulić

Redatelj: Vladimir Košćević

- igrani film, komedija (R)
 13.00 Vesele karmine,
 igrani film, komedija
 14.50 Osvoji ljubav,
 igrani film
 16.40 Discovery:
 Preživjeti divljinu - Aljaska,
 17.40 Exkluziv s
 Tatjanom Jurić, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Jezikova juha,
 reality show
 20.00 Big Brother,
 reality show, uživo
 22.00 Ljubav je na selu,
 dokumentarna sapunica
 23.05 CSI: Miami,
 kriminalistička serija
 01.40 Astro show,
 emisija uživo
 02.40 RTL Danas,
 informativna emisija (R)
 03.15 Jezero straha 2,
 igrani film, horor (R)

PONEDJELJAK
30.5.2011.

- 05.40 - Najava programa
 05.45 - Split: More (R)
 06.15 - Mir i dobro (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 4,
 09.50 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Dan Hrvatskoga
 sabora
 11.10 - Treća dob
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga
 srca, telenovela
 13.20 - Roditelji i djeca, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14.20 - Znanstvena petica
 14.50 - Znanstvene vijesti

- 15.00 - Dharma i Greg 3,
 humoristična serija
 15.25 - Glas domovine
 16.00 - Tvoja sam sudbina,
 telenovela
 16.50 - Vijesti
 18.15 - 8. kat, talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - TV Bingo
 20.35 - Puls Hrvatske
 21.50 - Svijet profita
 22.25 - Dnevnik 3
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.10 - Orkestar mladih
 Europske unije u
 Zagrebu
 00.35 - Retrovizor:
 Dodir života i smrti
 01.15 - Dragi Johnie 4
 01.40 - Retrovizor: Ksenia -
 princeza ratnica 6,
 serija
 02.20 - Završni udarac 4,
 serija (R)
 03.05 - Zakon i red:
 Odjel za žrtve 10,
 serija (R)
 03.45 - Dharma i Greg 3,
 humoristična serija (R)
 04.05 - Skica za portret
 04.10 - Glas domovine (R)
 04.40 - Znanstvena petica (R)
 05.10 - 8. kat, talk show (R)

- 06.30 - Gospodarica tvoga
 srca, telenovela (R)
 07.13 - 101 dalmatinac,
 crtana serija
 07.35 - Batman
 08.00 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Brlog
 --- - Čarobna ploča - 7
 kontinenta
 08.30 - Dvorac igračaka 1,
 serija za djecu
 08.50 - Školski program
 --- - Ton i ton
 --- - Na glasu
 09.35 - Mega Mindy (R)

- 10.00 - Tvoja sam sudbina,
 telenovela (R)
 10.45 - Lijepom našom:
 Ljubuški (1/2) (R)
 11.45 - Fotografija u Hrvatskoj
 12.00 - Ritam tjedna,
 glazbeni magazin (R)
 12.40 - Mala TV (R)
 --- - TV vrtić (R)
 --- - Brlog (R)
 --- - Čarobna ploča -
 engleski (R)
 13.10 - Školski program (R)
 --- - Ton i ton (R)
 --- - Školski program (R)
 14.00 - Teretnjak za Afriku,
 kanadski film (R)
 15.45 - Hotel dvorac Orth 4
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Johnny Bravo,
 crtana serija
 17.40 - Trava zelena 2,
 humoristična serija
 18.25 - Roditelji i djeca, serija
 19.55 - Hit dana
 20.05 - Braća i sestre 3, serija
 20.50 - Glee, serija za mlade
 21.40 - Završni udarac 4, serija
 22.30 - Zakon i red:
 Odjel za žrtve 10
 23.25 - Teretnjak za Afriku,
 kanadski film (R)

- 06.40 Naši najbolji dani,
 serija
 07.25 Neustrašivi Scooby doo
 07.50 Bakugan
 08.15 Bumba
 08.30 Roary, crtana serija
 08.45 Tomica i prijatelji,
 crtana serija 61/80
 09.25 Pobjeda ljubavi
 10.25 Čuvar pravde, serija
 11.25 Nate Berkus show
 12.20 IN magazin R
 13.05 Pobjeda ljubavi, serija
 14.05 Najbolje godine, serija
 15.30 Masterchef, reality show
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin

18:10 Pod sretnom zvijezdom
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Asi, serija 97/110
21:00 Najbolje godine
22:00 Masterchef, reality show
23:05 Večernje vijesti
23:25 Erin Brokovich, film
01:50 Zbogom ljubavi, film
03:45 Medij, serija 3/19
04:35 Ezo TV, tarot show
05:35 Bračne vode
06:00 Bračne vode, serija 15/23
06:25 Kraj programa

06:20 RTL Danas
06:55 Aurora, telenovela (R)
07:45 Nasljednici, telenovela (R)
08:40 Dragon Ball Z, animirani film (R)
09:20 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin (R)
10:00 Big Brother
11:15 Večera za 5
12:05 Aurora, telenovela
13:00 Big Brother
13:45 Nasljednici, telenovela
14:35 1001 noć
16:15 Vrata raja, telenovela
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ezel, dramska serija
21:00 Big Brother, reality show
22:00 Svetac, igrani film, akcijski
00:05 RTL Vijesti, informativna emisija
00:20 CSI: Miami, kriminalistička serija
01:10 Big Brother, reality show (R)
02:05 Astro show
03:05 CSI: Miami
03:50 RTL Danas

UTORAK 31.5.2011.

05:55 - Najava programa
06:00 - Treća dob
07:00 - Dobro jutro, Hrvatska
07:05 - Vijesti
07:10 - Dobro jutro, Hrvatska
07:35 - Vijesti
07:40 - Dobro jutro, Hrvatska
09:05 - Hotel dvorac Orth 4
09:50 - Vijesti iz kulture (R)
10:00 - Vijesti
10:10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Madagaskar - Morski putovi
11:12 - Debbie Travis preuređuje 3

12:00 - Dnevnik
12:32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
13:20 - Roditelji i djeca, serija
14:05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 - Među nama
15:00 - Dharma i Greg 3, humoristična serija
15:25 - Proces
16:00 - Tvoja sam sudbina, telenovela
16:50 - Vijesti
17:05 - Hrvatska uživo
18:15 - 8. kat, talk show
19:30 - Dnevnik
20:10 - Vatikanski Hrvati: Petar Rajić, dokumentarni film
21:05 - Misija: Zajedno
22:00 - Paralele
22:35 - Dnevnik 3
23:10 - Vijesti iz kulture
23:15 - Putem europskih fondova (R)
23:35 - Monika Leskova, glazbeno-dokumentarni film
00:30 - Dodir života i smrti 1, serija
01:10 - Dragi Johnie 4
01:35 - Ksenia - princeza ratnica 6, serija
02:20 - Zakon i red: Odjel za žrtve 10
03:05 - Dharma i Greg 3, serija
03:25 - Trava zelena 3
03:55 - Skica za portret
04:05 - Paralele (R)
04:35 - Debbie Travis preuređuje 3 (R)
05:20 - 8. kat, talk show (R)

06:25 - Najava programa
06:30 - Gospodarica tvoga srca
07:15 - 101 dalmatinac
07:35 - Batman
08:00 - Mala TV
--- - TV vrtić
--- - Ninin kutak
--- - Crtani film
--- - Danica
08:30 - Dvorac igračka 1
08:50 - Školski program
--- - Navrh jezika
--- - Kratki spoj
09:35 - Mega Mindy
10:00 - Tvoja sam sudbina
10:45 - Globalno sijelo (R)
11:15 - Prizma
12:00 - Euromagazin (R)
12:30 - Fotografija u Hrvatskoj
12:40 - Mala TV (R)
--- - TV vrtić (R)
--- - Ninin kutak (R)
--- - Crtani film (R)
--- - Danica (R)
13:10 - Školski program (R)
--- - Navrh jezika (R)
--- - Kratki spoj (R)

13:55 - Rin Tin Tin, bugarsko-amer. film
15:45 - Hotel dvorac Orth 4
16:30 - Šaptač psima 4
17:20 - Johnny Bravo
17:40 - Trava zelena 3
18:10 - Roditelji i djeca
18:55 - Krstarenja
19:50 - Hit dana
20:00 - Braća i sestre 3, serija
20:45 - Skidajte se do kraja, američki film
22:20 - Zakon i red
23:15 - Rin Tin Tin

06:30 Naši najbolji dani, serija 182/260
07:15 Neustrašivi Scooby
07:40 Bakugan
08:05 Bumba, crtana serija
08:20 Roary, crtana serija
08:35 Tomica i prijatelji
09:15 Pobjeda ljubavi, serija
10:15 Čuvaj pravdu, serija
11:15 Nate Berkus show
12:10 IN magazin R
13:00 Pobjeda ljubavi, serija
14:00 Asi, serija R
15:00 Najbolje godine, serija
16:00 Masterchef
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:10 Pod sretnom zvijezdom
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Asi, serija
21:00 Najbolje godine, serija
22:00 Masterchef
23:05 Večernje vijesti
23:25 Urnebesna pljačka igrani film
01:10 Zbogom ljubavi, film
03:05 Medij, serija 4/19
03:55 Ezo TV, tarot show
04:55 Bračne vode
05:45 IN magazin R

05:30 RTL Danas
06:05 Vrata raja
07:45 Dragon Ball Z
08:10 Ezel, dramska serija (R)
09:30 Ekkluziv Tabloid
10:00 Big Brother
11:15 Krv nije voda, serija (R)
12:05 Aurora, telenovela
13:00 Big Brother
13:55 Nasljednici, telenovela
14:45 1001 noć
16:15 Vrata raja, telenovela
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ezel, dramska serija
21:00 Big Brother
22:00 Ljubav je na selu,
23:05 CSI, kriminalistička serija
23:50 RTL Vijesti, informativna emisija

00:05 Svetac, igrani film, akcijski
02:10 Astro show, emisija uživo
03:10 Big Brother, reality show (R)
04:05 RTL Danas, informativna emisija (R)

SRIJEDA 1.6.2011.

06:05 - Najava programa
06:10 - Među nama (R)
07:00 - Dobro jutro, Hrvatska
07:05 - Vijesti
07:10 - Dobro jutro, Hrvatska
07:35 - Vijesti
07:40 - Dobro jutro, Hrvatska
09:05 - Hotel dvorac Orth 4
09:50 - Vijesti iz kulture
10:00 - Vijesti
10:10 - Krstarenja
11:15 - Oprah show
12:00 - Dnevnik
12:32 - Gospodarica tvoga srca
13:20 - Roditelji i djeca, serija
14:05 - Vijesti
14:20 - Riječ i život, religijski program
15:00 - Dharma i Greg 3
15:25 - Indeks
16:00 - Tvoja sam sudbina, telenovela
16:50 - Vijesti
18:10 - 8. kat, talk show
19:15 - LOTO 7/39
19:30 - Dnevnik
20:10 - Kapelski kresovi, dramska serija
21:30 - Bitange i princeze 4, humoristična serija
22:05 - Nazovi 112, dokumentarna serija
22:40 - Dnevnik 3
23:20 - Drugi format
00:15 - Retrovizor: Dodir života i smrti 1
00:55 - Retrovizor: Dragi Johnie 4
01:20 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica
02:05 - Zakon i red: Odjel za žrtve 10
02:45 - Dharma i Greg 3, humoristična serija (R)
03:05 - Skica za portret
03:30 - Indeks, emisija o školstvu (R)
04:00 - Drugi format (R)
04:45 - Oprah show (R)
05:25 - 8. kat, talk show (R)

06:30 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
07:15 - 101 dalmatinac

07:35 - Batman i hrabri superjunaci
08:00 - Mala TV
--- - TV vrtić
--- - Crtani film
--- - Mala princeza
08:30 - Dvorac igračka 1, serija za djecu
08:50 - Školski program
--- - Izazovi: dokumentarni film
09:35 - Mega Mindy, serija za djecu (R)
10:00 - Prijenos Sabora
13:30 - Mala TV (R)
14:00 - Baileyevo blago, kanadski film (R)
15:45 - Hotel dvorac Orth 4
16:30 - Šaptač psima 4
17:20 - Johnny Bravo, crtana serija
17:40 - Trava zelena 3, humoristična serija
18:10 - Roditelji i djeca
18:55 - Krstarenja
19:50 - Hit dana
20:00 - Braća i sestre 3, serija
20:45 - Ciklus ratnog filma: Midway, američki film
23:00 - Zakon i red: Odjel za žrtve 10
23:55 - Baileyevo blago kanadski film
01:25 - Noćni glazbeni program: Hit dana (R)

06:30 Naši najbolji dani
07:15 Neustrašivi Scooby
07:40 Bakugan
08:05 Bumba, crtana serija
65-66/150
08:20 Roary, crtana serija
08:35 Tomica i prijatelji
09:15 Pobjeda ljubavi
10:15 Čuvaj pravdu, serija
11:15 Nate Berkus show
12:10 IN magazin R
13:00 Pobjeda ljubavi, serija
14:00 Asi, serija R
15:00 Najbolje godine, serija
16:00 Masterchef, reality show
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:10 Pod sretnom zvijezdom
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Asi, serija
21:00 Najbolje godine
22:00 Masterchef
23:05 Večernje vijesti
23:25 Tajna akademija, igrani film
01:10 Urnebesna pljačka, igrani film R
02:45 Na putu prema dolje
03:30 Ezo TV, tarot show
04:20 Bračne vode
05:05 100 milijuna, film

05.30 RTL Danas)
 06.05 Vrata raja, telenovela
 07.45 Dragon Ball Z
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid
 10.00 Big Brother
 11.15 Krv nije voda, serija (R)
 12.05 Aurora, telenovela
 13.00 Big Brother
 13.25 Nasljednici, telenovela
 14.45 1001 noć, dramska serija
 16.15 Vrata raja, telenovela
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Krv nije voda, serija
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother, reality show
 22.15 CSI: NY, kriminalistička serija
 23.10 CSI, kriminalistička serija
 00.05 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.20 CSI, kriminalistička serija
 01.10 Big Brother, reality show (R)
 02.00 Astro show, emisija uživo
 03.00 CSI
 03.45 RTL Danas

**ČETVRTAK
2.6.2011.**

HRT 1

06.10 - Riječ i život, religijski program (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 4
 09.50 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Gospodarica tvoga srca
 13.20 - Roditelji i djeca, serija
 14.05 - Vijesti
 14.20 - Trenutak spoznaje
 15.00 - Dharma i Greg 3
 15.25 - Posjeti i poruke Benedikta XVI
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 18.15 - 8. kat, talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.05 - Razred 2011.
 21.35 - HAZU Zavodi
 22.15 - Dnevnik 3
 22.55 - Vatikan Ivana Pavla II.: Apostolska palača i tajni arhivi, dokumentarna serija
 23.25 - Razred 2011.
 23.55 - Dodir života i smrti
 00.35 - Dragi Johnie 4, humoristična serija (R)
 01.00 - Ksenia - princeza ratnica
 01.45 - Odjel za žrtve 10
 02.30 - Dharma i Greg 3
 02.50 - Trava zelena 3
 03.20 - Skica za portret
 03.35 - Afrički dnevnik - Hakuna Matata (R)
 04.10 - Pola ure kulture (R)
 04.40 - Oprah show (R)

05.20 - 8. kat, talk show (R)

06.30 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 07.15 - 101 dalmatinac, crtana serija
 07.35 - Batman i hrabri superjunaci
 08.00 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Crtani film
 --- - EBU drama za djecu
 08.30 - Dvorac igračaka 1
 08.50 - Školski program:
 --- - Kokice
 --- - Abeceda EU
 09.35 - Mega Mindy
 10.00 - Prijenos Sabora
 13.30 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Crtani film
 --- - EBU drama za djecu
 14.00 - Pas sa željezničke postaje, britanski film
 15.45 - Hotel dvorac Orth 4
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Johnny Bravo, crtana serija
 17.40 - Trava zelena 3, humoristična serija
 18.10 - Roditelji i djeca
 18.55 - Krstarenja svjetskim ljepotama, dokumentarna serija
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Braća i sestre 3, serija
 20.45 - Afrički dnevnik - Hakuna Matata
 21.20 - Mi nismo anđeli, srpski film

23.00 - Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
 23.55 - Pas sa željezničke postaje, britanski film
 01.25 - Noćni glazbeni program: Hit dana (R)

06:30 Naši najbolji dani, serija
 07:15 Neustrašivi Scooby doo
 07:40 Bakugan, crtana serija
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:20 Roary, crtana serija
 08:35 Tomica i prijatelji, crtana serija
 09:15 Pobjeda ljubavi
 10:15 Čuvar pravde, serija
 11:15 Nate Berkus show
 12:10 IN magazin R
 13:00 Pobjeda ljubavi, serija
 14:00 Asi, serija R
 15:00 Najbolje godine, serija R
 16:00 Masterchef
 17:00 VijestiNove TV
 17:25 In magazin
 18:10 Pod sretnom zvijezdom
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Asi, serija
 20:45 Najbolje godine, serija
 21:45 Masterchef
 22:45 Provjereno
 23:40 Večernje vijesti
 00:00 Gothika, igrani film
 01:55 Škola surfanja, film
 03:25 Ezo TV, tarot show
 04:25 Vjerovali ili ne
 04:45 Gothika igrani film
 06:25 Kraj programa

05.30 RTL Danas
 06.05 Vrata raja
 07.45 Dragon Ball Z
 08.10 Ezel, dramska serija
 09.30 Ekkluziv Tabloid
 10.00 Big Brother
 11.15 Krv nije voda, serija
 12.05 Aurora, telenovela
 13.00 Big Brother
 13.55 Nasljednici, telenovela
 14.45 1001 noć, dramska serija
 16.15 Vrata raja, telenovela
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Krv nije voda, serija (R)
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother, reality show
 22.00 Uvod u anatomiju, dramska serija (dvije epizode)
 23.50 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.05 CSI, kriminalistička serija
 00.55 CSI: NY, kriminalistička serija (R)
 01.40 Astro show, emisija uživo
 02.40 Big Brother, reality show (R)
 03.30 CSI, kriminalistička serija (R)
 04.15 RTL Danas, informativna emisija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
 televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
 emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
 Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
 kom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
 emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,25 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU
RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
 prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
 savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki
 majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock
 vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

Europski magazin - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom)
 • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje
 dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktuali-
 je« (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
 tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
 Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
 - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 »Vojvodanski tjedan«
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20,00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOVA UTAKMICA NOGOMETNE REPREZENTACIJE VOJVOĐANSKIH HRVATA

Iz pobjede u poraz

Na gostovanju u Vinkovcima i pokraj visokog vodstva od 3 – 0 na koncu zabilježen poraz (3 – 4) od četvrtoplasiranog člana HNL Cibalie

Piše: Ivan Andrašić

Nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata gostovala je u utorak, 24. svibnja, u Vinkovcima. Protiv četvrtoplasirane ekipe Hrvatske nogometne lige, Cibalie, odigrana je pretposljednja pripremna utakmica za predstojeće Treće europsko nogometno natjecanje reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina, koje će se 17., 18. i 19. lipnja održati u Zagrebu. Izbornik reprezentacije vojvođanskih Hrvata *Marinko Poljaković* ne skriva ambicije glede osvajanja prvoga mjesta na ovom natjecanju, pa, u nedostatku termina i sredstava za dugotrajnije zajedničke pripreme, pokušava iskristalizirati ekipu upravo kroz ovakve kontrolne utakmice. Po njegovim riječima ovo je već peta godina vrlo uspješne suradnje s Vinkovčanima i peta prijateljska utakmica koja se odigrava po završetku prvenstva HNL. Zbog obveza u svojim klubovima i želje *Poljakovića* da provjeri nove mogućnosti

i varijante, nekoliko do sada standardnih igrača nije pozvano za ovu utakmicu, a po prvi put s reprezentacijom su bili i igrači iz Srijema. Vrlo raspoložen za igru bio je i rival. U ekipi Vinkovčana bio je veliki broj igrača kojima je ovo bila pokusna utakmica, tako da su i oni bili vrlo motivirani za dokazivanje. Prije početka utakmice

u svlačionici ekipe vojvođanskih Hrvata igrača je pozdravio koordinator *Petar Kuntić*. »Ove godine ne smijemo kiksati, jer svi kažu da smo najkvalitetniji i od nas očekuju osvajanje ovogodišnjega prvenstva. Žalim što je zbog obveza u svojim klubovima izostalo 5–6 nogometaša na koje najozbiljnije računamo, ali me s druge strane neizmjereno

raduje što su s nama, konačno i igrači iz Srijema, za koje po viđenom odgovorno tvrdim da će samo unaprijediti našu igru«, rekao je između ostalog *Kuntić*, a potom je trener *Poljaković* odredio startnu postavu i podijelio igračima zaduženja u igri. Po sunčanom i toplom vremenu odigrana je vrlo dobra utakmica između takmaca raspoloženih za igru i nadigravanje. Glavni arbitar *Lučić* iz Vinkovaca pustio je da se igra razmaše, pa su malobrojni gledatelji uživali u borbenosti i za oko lijepoj predstavi nogometaša obiju ekipa, željnih dokazivanja. Nakon početnog pritiska domaćina igrači u crvenim majicama preuzimaju inicijativu, te nakon nekoliko prilika i poluprilika zgodnicima *Gašparevića* u 43. i *Kekezovića* u 44. minuti postavljaju rezultat prvog poluvremena (0 – 2). I u drugom poluvremenu domaćini su imali početnu inicijativu, no, prvi napad vojvođanskih Hrvata rezultirao je pravim euro-zgoditkom špice *Godara* u 57. minuti i prednošću od 3 – 0. Prijelomni moment utakmice bio je opravdano dosuđeni i od *Perkovića* realizirani jedanaesterac za Vinkovčane u 60., a već u 65. i 66. minuti domaćini zgodnicima *Šukera* i *Mitrovića* poravnavaju omjer. Rezultat su potpuno preokrenuli u finišu

Nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata

Izjave poslije utakmice

Veleposlanik mr. Željko Kuprešak: »Sjajna utakmica, sjajna atmosfera. Ukoliko me pitate za koga sam navijao, odgovor je – za Hrvate. Ovakve utakmice moramo podržavati i truditi se da budu što češće. Selekciji vojvođanskih Hrvata želim uspjeh u prijestolnici matične domovine.«

Trener selekcije vojvođanskih Hrvata Marinko Poljaković: »Pad u igri u nastavku utakmice je očekivan. Naši igrači su došli iz različitih rangova natjecanja, a kad se izvrši toliki broj izmjena, pad u ritmu igre je neminovan. Ovom igrom i rezultatom sam prezadovoljan, jer ne smijemo zaboraviti da su nam rivali bili profesionalci iz četvrtoplasirane ekipe HNL. Do Zagreba ćemo otkloniti uočene nedostatke i vjerujem u dobar plasman.«

ritmu, pa sam i veliki optimist glede plasmana na europskom natjecanju selekcija hrvatskih manjina. Raduje me pojava novih, mladih, ali vrlo darovitih nogometaša u našoj ekipi, a isto tako i naših kolega iz Srijema.«

Napadač selekcije vojvođanskih Hrvata, četredesetjednogodišnji Golubinčanin Mišo Erceg: »Zadovoljstvo mi je što sam se našao u ovoj momčadi, koja po meni ima jako dobru

perspektivu, jer su uz nas, koji smo na zalasku karijere, i vrlo mladi, ali vrlo nadareni nogometaši. Uz njih ne osjećam svoje godine, a nadam se da ćemo na predstojećem natjecanju i ostvariti očekivane rezultate.«

Pričuvni vratar, sedamnaestogodišnji Davor Balog iz Sonte: »Čast mi je što sam uopće i pozvan u našu selekciju, u kojoj imam i od koga i što naučiti. Nadam se da sam zadovoljio ukus izbornika Poljakovića.«

Trener Cibalie Stanko Mršić: »Većina mojih igrača ovdje je na pokusu i to im je veliki motiv za dokazivanje. Gostujući igrači bili su maksimalno motivirani i borbeni, tako da smo vidjeli vrlo kvalitetnu predstavu. Vidjeli smo vrlo jaku ekipu, koja će, vjerujem, biti i favorit predstojećeg natjecanja u Zagrebu.«

zgoditkom *Mioća* u 83. minuti za konačnih 4 – 3. Utakmici su nazočili i veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu mr. *Željko Kuprešak* i ministar savjetnik *Filip Damjanović*.

HNK Cibalia: Mašić, Maras, Žigman, Šuker, Mitrović, Ivanović, Perković, Župarić, Šilović, Rugašević, Terzić. U drugom poluvremenu u igru su ušli i: Matković, Olić, Mioć,

Koledić, Purić, Šimunac, Bošnjak.

Selekcija vojvođanskih Hrvata: Antunić, I. Skenderović, Vuković, Ilovac, Mandić, Vizin, Gašparević, Zeljko, Godar,

Kekezović, Erceg. U drugom poluvremenu igrali su i: Balog, G. Skenderović, Mihaljev, Tumbas, Blažević, Vukov, Meštrović.

SUBOTICA OPEN 2011

Europske nade u Dudovoj šumi

Deseto jubilarno izdanje ETA turnira igra se ovoga tjedna na terenima TK Spartaka.

Sutrašnjim finalima (subota 28. svibnja) u konkurencijama dječaka i djevojčica do 14 godina starosti bit će poznati pobjednici X. Subotica Opena, velikog međunarodnog turnira druge jakosne kategorije pod okriljem ETA-e (European Tennis Association). Tijekom tjedna na terenima u Dudovoj šumi, uz izvanrednu organizaciju TK Spartaka, odigrani su isprva susreti kvalifikacijskih natjecanja, a potom i glavni turniri obje konkurencije u kojima je nastupilo po 64 tenisača i tenisačice iz dvadesetak europskih zemalja. Kao i svih prijašnjih godina, na turniru su sudjelovali i mladi talenti iz Hrvatske, a našim čitateljima ovoga puta predstavljamo *Aleka Gracina* i *Enu Delibegović*.

ALEK GRACIN

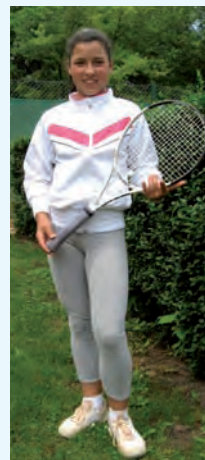
»Imam trinaest godina, a tenisom se bavim od svoje šeste godine. Treniram i igram na terenima TK Medveščaka u Zagrebu

pod stručnim nadzorom *Nevena Hodalića*. U dosadašnjih 15 nastupa na ETA turnirima imam jedno finale singla i pobjedu u parovima (Sarajevo) i polufinale singla (Prijedor), a na ljestvici najboljih hrvatskih tenisača do 14 godina se nalazim među prvih deset igrača. U glavni ždrijeb turnira u Subotici sam se probio kroz kvalifikacije i uspio sam izboriti i jednu pobjedu u glavnoj konkurenciji. Grad i klub domaćin mi se vrlo sviđaju i volio bih ponovno doći.«

ENA DELIBEGOVIĆ

»Tenis treniram već sedam godina, posljednjih godina dva puta dnevno pod paskom trenera *Daria Mirešića*. Rođena sam u Tuzli, nastupam za TK Slobodu, a u Zagrebu treniram i vježbama na terenima TK Zagi. Igram natjecanja pod okriljem ETA, moj trenutačni ranking je 177., prošle godine sam nastupila na najvećim turnirima u SAD (Eddie Herr, Orange Bowl), a planiram i koncem ove godine ponovno nastupiti na ovim turnirima. Moj najbolji i najdraži udarac je forhand, a volim igrati napadački tenis. U Subotici mi je sve super, turnir je odličan i nadam se dobrom rezultatu.«

POGLED S TRIBINA

HNL

Posljednjim, 30. kolom 1. HNL završen je još jedan hrvatski nogometni šampionat u kojemu je zagrebački Dinamo po šesti puta uzastopno osvojio naslov najbolje momčadi u nacionalnim okvirima. Ništa novo (po šesti puta), jer »modri« su od samog starta Prve hrvatske nogometne lige uvijek bili klub s najjačim financijskim potencijalom i svlačio-

nicom prepunom stranih »legionara«, a samo nekoliko puta su im naslov »oduzimali« Hajduk (6) i Zagreb (1). Hoće li se ovoga puta novi naslov »materijalizirati« najvećom željom maksimirskog čelnništva – plasmanom u Ligu prvaka, ostaje nam vidjeti tijekom ljetnih kvalifikacija. Hajduk je u posljednjem susretu ligaške sezone 2010/11. uspio obraniti drugu poziciju i sačuvati »gradski ponos« ispred najugodnijeg iznenađenja sezone - RNK Splita, koji je u debitantskom nastupu uspio izboriti kvalifikacije za Ligu Europe. Tako će Splitski po prvi puta u povijesti imati »dupli program« europskih kvalifikacijskih susreta, uz potencijalnu šansu za »euro jesen«.

Lokomotiva, Istra 1961 i Hrvatski dragovoljac nastojat će što prije zaboraviti netom završenu dvadesetu sezonu 1. HNL, jer nisu uspjeli izboriti ostanak u elitnom razredu hrvatskog klupskog nogometa. No, kako stvari trenutačno stoje, hoće li ove tri momčadi s dna tablice biti jedine »selice u drugoligaško jato« ili će im se pridružiti još neka momčad koja je »na travi« osigurala »zonu neispadanja«, znat će se tek nakon odluka za »zelenim stolom«.

Najbolji strijelac 1. HNL je napadač Zagreba Ivan Krstanović s 19 pogodaka.

D. P.

MEĐUPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Za svakoga po jedan

LALIĆ – Utakmica 22. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula između izrazitog favorita, aspiranta na ulazak u viši stupanj natjecanja NK Panonije i sončanskog Dinama odigrana je u Laliću, po tmurnom, ali ugodnom vremenu za igru. Umjesto kiše koja je cijelo vrijeme prijetila, oko

50 nazočnih gledatelja vidjelo je kišu zgoditaka u mreži gostiju. Mlada ekipa Sončana, sastavljena poglavito od nogometaša kadetske dobi, bez obzira na visok poraz od konačnih 0-11, svojim odnosom prema igri i rivalu stekla je velike simpatije domaćih navijača, koji su burnim pljeskom pozdravili počasni zgoditak Valentina Mihaljeva. Prestanak bodovnog posta Dinama teško je očekivati, jer u 23. kolu Sončani će na svojem travnjaku dočekati lidera prvenstva, ekipu Omladinca iz Deronja.

I. A.

STOLNI TENIS

Memorijalni stolnoteniski turnir u HKUD-u Vladimir Nazor

SOMBOR – U Somboru je proteklog vikenda održan Prvi memorijalni turnir »Stipan Bakić«. Organizator je bila sportska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, a turnir je odigran u čast velikog ljubitelja sporta, prvog učitelja i pročelnika ove sekcije Stipana Bakića, koji je još davne 1938. godine donio ovaj sport u prostorije društva. Pobjednik turnira u muškoj konkurenciji je Siniša Opačić, dok je u ženskom natjecanju najbolja bila Amalija Periškić.

M. M.

MALI NOGOMET

Oženjeni protiv neoženjenih

RUMA – Prošle subote, 21. svibnja, na igralištu FK Jedinstva iz Rume odigrana je tradicionalna utakmica ekipa »oženjenih« i »neoženjenih« članova HKPD-a »Matija Gubec«. U meču, u kome je rezultat bio u drugom planu, viđen je dobar nogomet s puno lijepih poteza i preciznih pasova, a više od ostalih igrača istaknula su se dva člana ekipe oženjenih – vratar Zlatko Kolarić i napadač Miroslav Galar. Utakmica je završena neodlučeno 1-1, a poslije utakmice uslijedilo je i »treće poluvrijeme« u prostorijama društva na Bregu.

N. J.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovađa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem kuću u zajedničkom dvorištu, ograđenu, na Somborskom putu u Subotici, s dvije sobe, kuhinjom i kupaonicom, 50 m². Ima garažu, trofaznu struju, vodu i kanalizaciju. Može zamjena za auto uz doplatu. Cijena: 29.500 eura. Tel.: 065/ 50-36-888.

Izdaje se polunamješten uredski prostor u užem središtu grada (35 m²). Vrijedi pogledati. Cijena 170 eura. Tel.: 064/9738601 i 024/524-938.

Izdajem dvosobnu namještenu kuću kod drvene ambulante u Subotici pogodnu za radnike ili učenike. Tel.: 024/ 562-512 ili 064/ 14-185-229.

Izdajem dvosoban komforan stan kod Zorke. Tel.: 064/ 255-68-22.

Prodajem kuću u Ulici Veljka Vujoševića u Malom Bajmoku u Subotici, 400 m od 'auto-pijace', cijena 7500 eura. Tel.: 024 796-124 ili 064/ 11-25-072

Prodajem poslovni prostor u Subotici za sve namjene, 90 m². Tel.: 069/754-202.

Prodajem stan u Novom Sadu – Petrovaradinu 44 m², I. sprat, centralno grijanje, novogradnja – bez ulaganja. Cijena 45.000 eura. Tel.: 064/570-25-21

Prodajem ili izdajem poslovni prostor za sve namjene od 90 m². Tel.: 091/754-202

Kupujem, prodajem i mijenjam značke i albume za značke. Također kupujem knjige o nogometnim klubovima. Tel.: 024/ 542-310.

BTB-F1 tim popravljiva i servisira bicikle. Originalni dijelovi, povoljne cijene. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

BTB-F1 tim prodaje briket, domaći i uvozni iz Hrvatske, visoke kaloričnosti, po povoljnoj cijeni. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

Prodajem sijačicu »OLT« Gama 18 redi, rolere (manji 500 din i veći 1000 dinara), kredlike svih uzrasta, špediter, namještaj za čistu sobu, čaršafe za krevete, ponjave, bunjevačka ruha (sukna, sefir, kaputi sa striganom, različite marame (i rojtoš), pregače i slične starine, povoljno. Tel.: 024/ 528-682.

Prodajem zob, traktorske gume (800 x 20 – 2 prednje za Belorusa), vanjske i unutarnje (sve za 1200 dinara), masivnu dvokrilnu drvenu kapiju, ručnu mrvljačicu za kukuruz u stare plugove (4000 po komadu). Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem zemljište 1-3 ha, pogodno za sladišta ili slične namjene blizu Subotice (Bajmočki put – kod obilazne ceste. Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem četverosobnu kuću, visoko prizemlje, s etažnim grijanjem, 5 motika bagrema, bušeni bunar, gradska voda. Tel.: 063/48-96-95

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Iznajmljujem apartman u blizini Marine. Tel.: +385/21/537-979 ili marko.giljusic@st.t-com.hr.

Prodajem jednosoban stan na Proizivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Uveljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem ležaj za masažu. Tel.: 024/ 566-641.

Prodajem u Subotici kuću 74 m², na odličnoj lokaciji u asfaltiranoj ulici blizu Tesline pijace, dva supermarketa, dvije autobuske linije, vrtića, škole. Dvorište je 400 m², legalizirano, može kreditom banke. Tel.: 063/8016556

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053

Dvorila bih starije osobe ili vodila domaćinstvo. Svaki dogovor moguć. Tel.: 060/ 0555 907

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Odgovorna, pouzdana obitelj rado bi prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Prodajem skuter Aprilia 2001. u odličnom stanju. Tel.: 063 517743.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Preplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/preplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

DUHOVNOST NA DJELU

Moto hodočašće u Međugorje

Tri bračna para zaputila su se motorkotačima iz Subotice prema Hercegovini

Piše: Dražen Prčić

Točno prije dva tjedna, u petak 13. svibnja, negdje oko sedam sati izjutra, pred crkvom sv. Terezije Avilske u Subotici bila su parkirana tri Suzuki motorkotača, a njihovi vozači skupa sa suprugama unutar bazilike molili su za sretan put na tradicionalno moto hodočašće koje se svake godine organizira u Međugorju. Na ideju za odlazak na ovu lijepu duhovnu manifestaciju ljubitelja moto sporta došao je Subotičanin *Marinko Vujković Lamić*, kada je prošle godine sudjelovao na Festivalu mladih koji se također održavao u ovom poznatom hercegovačkom svetištu.

»I tada smo, supruga *Ljubica*

i ja putovali našim motorkotačem, bilo nam je jako lijepo i kada sam čuo da se svake godine u Međugorju održava i tradicionalno moto hodočašće, odlučio sam animirati svoje prijatelje istomišljenike i tako smo se skupa s *Marinkom* i *Mirom Nimčević* i *Franjom* i *Tamarom Bajić*, zaputili na putovanje dugo negdje oko 550 km. Putovali smo preko Hrvatske i Bosne, a uz pauzu za čevape na Baš čaršiji u Sarajevu, stigli smo na odredište nakon jedanaest sati vožnje«, priča *Marinko Vujković Lamić*.

Subotička moto skupina bila je jedina iz Srbije na ovom duhovnom okupljanju ljubitelja moto sporta iz nekoliko europ-

skih zemalja, na kojemu se služe zajedničke mise, pomeni za poginule vozače, blagoslivljanje motorkotača i druženje uz duhovnu obnovu.

»Izjutra, u subotu, nakon što smo prespavali ugošćeni kod prijatelja iz Moto kluba 'Brotinjo', prvo smo otišli pod brdo na kojem se Gospa ukazala i sudjelovali smo u Križnom putu moleći skupa s fra *Dankom*, potom je uslijedio ručak, a nakon toga smo išli u zajednicu bivših ovisnika 'Cenakolo', poslušali nekoliko njihovih životnih priča i družili se s njima. Navečer je organizirana zajednička misa za sve sudionike, a potom je uslijedilo 'motoraško veselje'

uz tamburašku glazbu i nazočnost svih 700 bikera, sudionika moto hodočašća. Osjećaj cijelog ovog jedinstvenog i lijepog duhovnog događanja zbilja je jedinstven, i sve vrijeme boravka u Međugorju osjećao sam se vrlo sretnim što sam dio svega toga. Nije bilo nikakvih incidenata, čak ni policija nije pratila defile svih sudionika. U nedjelju smo, prije povratka kući, odlučili malo skoknuti do mora u Neum, pa je cijelo putovanje malo začinjeno i dahom morskoga zraka. Siguran sam da ću se i nagodinu ponovno zaputiti na moto hodočašće, a volio bih da nam se pridruži još bikera iz Subotice«, kaže *Marinko Vujković Lamić*.

NA KELEBIJI ODRŽANA MEĐUNARODNA IZLOŽBA PASA

Vlasnici vole svoje ljubimce

U natjecanju za titulu najljepšeg psa sudjelovalo je više od 500 pasa u nešto više od 130 rasa

Kinološko društvo Subotica organiziralo je 12. po redu Međunarodnu izložbu pasa svih rasa CACIB 2011, koja je prošle nedjelje održana na terenima Ergele Kelebija. Kao i godinama unatrag, subotička izložba uvijek okuplja najveći broj stranih izlagača, te su i ovog

puta pristigli iz Rusije, Slovačke, Mađarske i država regije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije. U natjecanju za titulu najljepšeg psa sudjelovalo je više od 500 pasa u nešto više od 130 rasa, a prvo mjesto osvojila je patuljasta crna pudla vlasnice *Gordane Petrović* iz Zemuna. Drugo mjesto pripalo je beagleu vlasnika *Željka Lozića* iz Rume, a treće labradoru retrieveru vlasnika *Ljubiše Balabanovića* iz Stannice.

Predsjednica Kinološkog društva dr. vet. Med. *Marta Šipoš* kaže kako su na ovoj izložbi bile uglavnom rase koje su prisutne uobičajeno na svim izložbama, a na pitanje jesu li vlasnici dovoljno odgovorni prema svojim ljubimcima budući da je svojedobno bilo primjera izbacivanja pasa na ulicu, pa i zlostavljanja, ona kaže: »Na žalost, ima jako puno slučajeva da su psi na ulici, ali istodobno se u posljednje vrijeme dosta smanjio broj pasa lualica zbog toga što se redovito sakupljaju i odnose u azil. Na svu sreću donesen je i zakon prema kojemu se u jednom kućanstvu mogu držati dva psa, tako da se, čini mi se, u posljednje vrijeme koliko-toliko vodi računa o njima.«

Inače, prva izložba pasa u

Subotici održana je još 1922. godine kada su subotički lovci u suradnji s lovcima iz Slovenije organizirali izložbu na kojoj je bilo prijavljeno više od 30 pasa. Također, subotičko Kinološko društvo je prema

pisanim dokumentima jedno od najstarijih u bivšoj Jugoslaviji, osnovano 1968. godine i aktivno radi do danas. Društvo broji oko 100 članova, a svoj rad provodi i kroz rad klubova kao što su: Klub ljubitelja školovanih pasa, Klub lovačkih pasa ili Doberman klub.

S. M.

27. svibnja 2011.

Preznojavanje

Kako se bliži ljeto sve je nezgodnije izjutra odabrati pravu odjevnu kombinaciju. Jer jutra znaju biti svježa, a podneva iznimno vrela, pa se pogrešnim odabirom čovjek vrlo lako preznoji. Ista je stvar i s kreditima, osobito onima u pogrešnoj deviznoj varijanti. I s njima ima znojenja na pretek...

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Pozor bodlje!

Fran Mihaljević

Kada je i gdje rođen hrvatski infektolog Fran Mihaljević? Gdje je završio temeljitu liječničku naobrazbu?

U kojoj je zagrebačkoj bolnici radio cijeli svoj profesionalni staž?

Koje je godine postao dekan medicinskog fakulteta u Zagrebu?

U kojoj je medicinskoj sferi ostvario značajni znanstveni rad i opus?

Kada je umro glasoviti hrvatski liječnik Fran Mihaljević?

19. kolovoza 1975. godine u Zagrebu.
Smatra se osnivačem moderne infektologije u Hrvatskoj.
1957. godine.
Klinici za zarazne bolesti.
Gimnaziju u Trstu, medicinski fakultet u Zagrebu u Beču.
7. siječnja 1900. godine u Puli.

Što radi dječak s akvarijem u šumi?
Šeće svoje zlatne ribice

- Halo. Je li to broj 555-555?

- Jest.

- Molim vas nazovite hitnu pomoć. Zaglavio mi se prst u brojčanicu telefona.

Krizni trijatlon:

1. Dizanje kredita
2. Plivanje u dugovima
3. Preskakanje rata

Doktore, imam amneziju!

- Što imate?

- Što imam?

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostore NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

**KTC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN::SENTA :: BEČEJ**

**- ODGODA PLAĆANJE
ČEKOVIMA GRADANA DO 90 DANA
SVIM VRSTAMA PLATNIH KARTICA**

7 kg jabuka + koša GRATIS

Krumpir mladi 1kg

Zlatni pek 750g

Papar bijeli 20g, muskatni
oraščići 18g, mirođija 11g,
majčina dušica 14g

**SVJEŽE
JUNEČE
MESO**

-10%

Pjena za brisanje LMX 300ml,
više vrsta

Deterdžent za rublje Tide 3kg,
više vrsta

Ženske ljetne torbe

Set jastuk Romantika
3+1 GRATIS, 50x70 cm
antialergijski

1 kg 161,99 din

299 .90din

57 .90din

121 .50din

64.90din

124.90din

369 .90din

339 .90din

1.299.00din

**OPERITE AUTOMOBIL PO
SUPER CIJENI**

280 din

*PRET PRANJE
*PRANJE ŠAMPONOM
*PRANJE VOSKOM
*PRANJE FELNI
*USISAVANJE

samo u KTC autopracionicama

**od 14.5. - Cijenjeni kupci kupujte najpovoljnije! Za iznos
preko 2.000,00 dinara, očekuje Vas predah uz kavu GRATIS,
u ugodnom ambijentu našeg restorana.**

